AHMET ÜMİT

illüstrasyon OĞUZ DEMİR

MASAL MASAL DE

Deniz Özsavaşçı

141

ŞAPKACI'NIN KENTİ
MÜEZZİN'İN KENTİ
N
W
E
S

Yayın No 1416
Türkçe Edebiyat 524

Masal Masal İçinde
Ahmet Ümit

Yayına Hazırlayan: Didem Ünal Biçicioğlu
Kapak Tasarımı: Beste Doğan
Sayfa Tasarımı: Yavuz Karakaş
İllüstrasyon: Oğuz Demir

© 2015, bu kitabın yayın hakları Everest Yayınları'na aittir.

1. Basım: Mayıs 2015

ISBN: 978-605-141-852-0
Sertifika No: 10905

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık
Matbaa Sertifika No: 12088
Çiftehavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8
Bayrampaşa/İstanbul
Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29

EVEREST YAYINLARI
Ticarethane Sokak No: 15, 34410 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (212) 513 34 20-21 Faks: (212) 512 33 76
e-posta: info@everestyayinlari.com
www.everestyayinlari.com
www.twitter.com/everestkitap

Everest, Alfa Yayınları'nın tescilli markasıdır.

AHMET ÜMİT

illüstrasyon OĞUZ DEMİR

MASAL MASAL İÇİNDE

§

AHMET ÜMİT

Ahmet Ümit, 1960'ta Gaziantep'te doğdu. 1983'te Marmara Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü'nü bitirdi. 1985-1986 yıllarında, Moskova'da, Sosyal Bilimler Akademisi'nde siyaset eğitimi gördü. Şiirleri, 1989 yılında *Sokağın Zulası* adıyla yayımlandı. 1992'de ilk öykü kitabı *Çıplak Ayaklıydı Gece* yayımlandı. Bunu 1994'te *Bir Ses Böler Geceyi*, 1999'da *Agatha'nın Anahtarı*, 2002'de *Şeytan Ayrıntıda Gizlidir* adlı polisiye öykü kitapları izledi. Hem çocuklara hem büyüklere yönelik *Masal Masal İçinde* (1995) ve *Olmayan Ülke* (2008) kitapları ile farklı bir tarz denedi. 1996'da yazdığı ilk romanı *Sis ve Gece*, polisiye edebiyatta bir başyapıt olarak değerlendirildi. Bu romanın ardından 1998'de *Kar Kokusu*, 2000'de *Patasana*, 2002'de *Kukla* yayımlandı. Bu kitapları *Ninatta'nın Bileziği*, *İnsan Ruhunun Haritası*, *Aşk Köpekliktir*, *Beyoğlu Rapsodisi*, *Kavim*, *Bab-ı Esrar*, *İstanbul Hatırası*, *Sultanı Öldürmek* ve *Beyoğlu'nun En Güzel Abisi* adlı kitapları izledi. Ahmet Ümit'in, İsmail Gülgeç'le birlikte hazırladığı *Başkomser Nevzat - Çiçekçinin Ölümü* ve *Başkomser Nevzat - Tapınak Fahişeleri* ve Aptülika (Abdülkadir Elçioğlu) ile birlikte hazırladığı *Başkomser Nevzat - Davulcu Davut'u Kim Öldürdü?* adlı çizgi romanları da bulunmaktadır. Eserleri yirminin üzerinde yabancı dile çevrilmiştir. Yazarın tüm yapıtları Everest Yayınları tarafından yayımlanmaktadır.

www.ahmetumit.com
www.twitter.com/baskomsernevzat
www.instagram.com/baskomsernevzat
www.facebook.com/ahmetumitfanclub
www.facebook.com/yazarahmetumit
www.facebook.com/groups/ahmetumitiryakileri

Annem Fatma Ümit'in torunlarına:
Nesrin'e,
Onur'a,
Nuray'a,
Taner'e,
Eylem'e,
Oya'ya,
Barış'a,
Emek'e,
Erdem'e,
Filiz'e,
Gül'e,
Murat'a,
Fırat'a,
Melih'e,
Güneş'e,
Meriç'e,
Mehmet'e,
Sinan'a,
Sayhan'a,
Yiğit'e,
Yağmur'a,
Doğa'ya,
Defne'ye
ve Rüzgâr'a

sevgiyle...

Digitized by the Internet Archive
in 2022 with funding from
Kahle/Austin Foundation

https://archive.org/details/masalmasalicinde0000umit

Bu kitaptaki masalları annemden dinledim. Annem de küçükken bir masalcıdan dinlemiş. Dedem kızının gönlünü hoş tutmak için bir masalcı tutmaktan çekinmemiş anlaşılan. Annem daha pek çok masal dinlemişti ama hepsini anımsamıyordu. Bana da anlatmış, ben de anımsamıyordum. Aslına bakarsanız bu kitaptaki masalları da çoktan unutmuştum.

Yıllar sonra Antep'e baba evine döndüğümde, biraz da rastlantı sonucu annem yeniden anlattı bu masalları. Masalların güzelliği karşısında şaşkınlığa düştüm. Annem çok iyi bir masal anlatıcısıydı ama beni etkileyen yalnızca annemin tatlı dili değildi. Masalların güzelliğindeki giz, çarpıcı kurgusuyla içeriğindeki yoğun anlamda saklıydı. İnsanoğlunun kişiliğindeki temel özellikleri öylesine gerçekçi bir biçimde gözler önüne

seriyordu ki, bu anlatım karşısında hayranlık duymamak olanaksızdı.

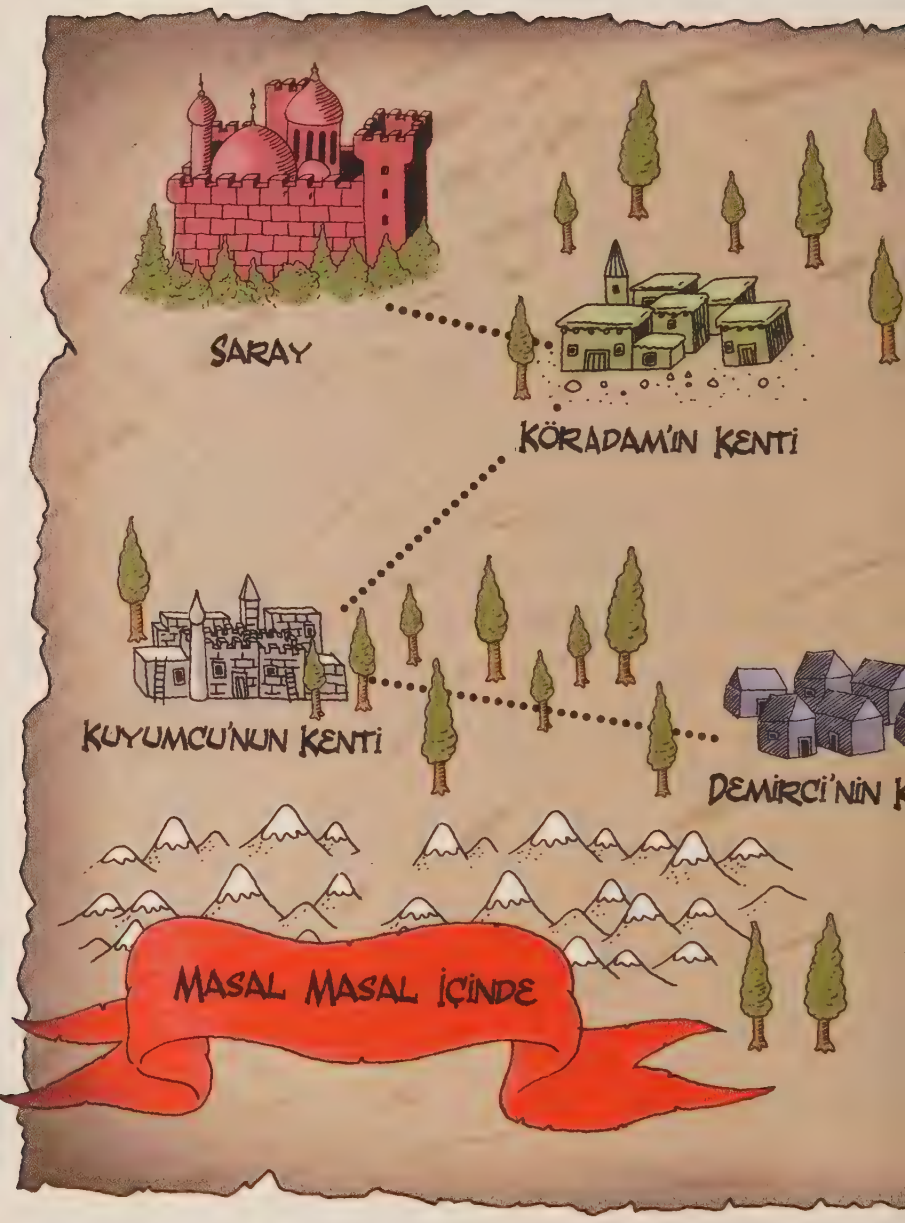
Masalları yeniden dinlediğimde, bunların mutlaka yazılması gerektiğini düşündüm. Beni bu düşünceye iten nedenlerin başında, görsel anlatımın egemen olduğu günümüz dünyasında, sözlü anlatıma dayalı bu masalların unutulup gideceği endişesi yer alıyordu. Yazmaya bu yüzden başladım. Kimi yerlerini geliştirip değiştirerek ama masalların özüne dokunmadan.

Sanıyorum sözlü anlatımda yaşanan serüven bu masalların da başına gelmiştir. Her dinleyen, her anlatan kendinden bir şeyler katarak masalları zenginleştirmiş ya da zayıflatmıştır.

Oldukça iyi bir anlatıcı olan annemin düş dünyasını katarak zenginleştirdiği masalları büyük bir keyifle yazıya döktüğümü belirtmeden geçemeyeceğim.

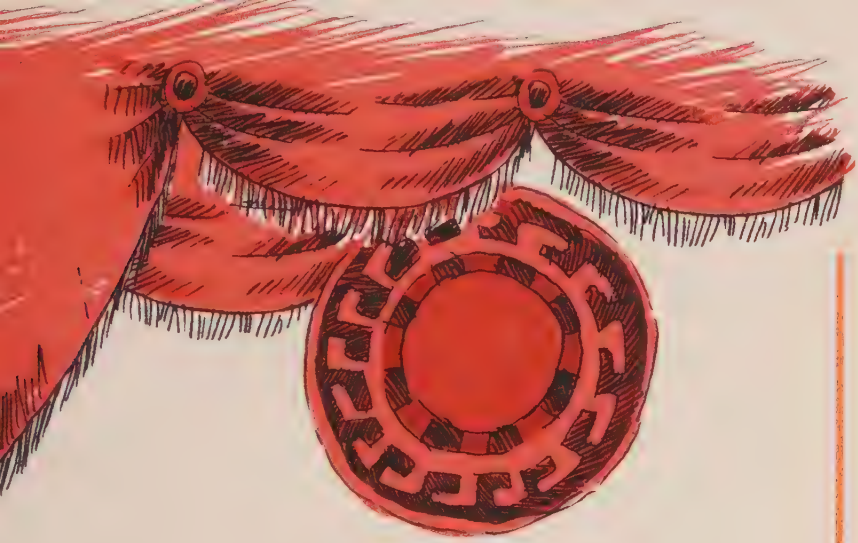
İçindekiler

1 Masal masal içinde 13
2 Şapkacı'nın anlattıkları 39
3 Müezzin'in anlattıkları 65
4 Demirci'nin anlattıkları 93
5 Kuyumcu'nun anlattıkları 107
6 Köradam'ın anlattıkları 123

SARAY
KÖRADAM'IN KENTİ
KUYUMCU'NUN KENTİ
DEMİRCİ'NİN K
MASAL MASAL İÇİNDE

ŞAPKACI'NIN KENTİ
MÜEZZİN'İN KENTİ
N
W
E
S

1
MASAL MASAL İÇİNDE

Evvel zaman içinde kalbur saman içinde, cinler cirit oynar iken eski hamam içinde, bir varmış bir yokmuş. Aydınlık bir göğü, parıltılı bir denizi, verimli toprakları olan güzel mi güzel bir ülke varmış. Bu ülkeyi genç bir padişah yönetirmiş. Padişah deyip geçmeyin, bizimki, öteki hükümdarlara hiç mi hiç benzemezmiş. Ne asık suratlı, ne de savaş meraklısıymış. Yalnızca halkının mutluluğunu ister, ülkenin kalkınması için çabalar dururmuş. Halk da padişahını sever, ülkedeki herkes onun iyiliğini istermiş. O da davranışlarıyla bu sevgiyi fazlasıyla hak edermiş doğrusu. Ülke hazinesini halkı

için harcamaktan çekinmez, her fırsatta yoksulların, yetimlerin yardımına koşarmış.

Ama Padişahımız'ın küçük bir kusuru varmış. Övünmeyi pek severmiş. Ne zaman bir iyilik yapsa tahtına kurulur, başlarmış anlatmaya:

"Bugün yoksullara şu kadar altın dağıttım. Açları şöyle doyurdum, yetimleri böyle sevindirdim" diye.

Padişah övünmeye başlar başlamaz sarayda ne kadar dalkavuk varsa başına toplanır, her söylediğini alkışlayarak iyice pohpohlarmış onu.

Sarayda yalnızca bir kişi üzülürmüş Padişah'ın bu haline. Bu kişi, aynı zamanda Padişah'ın çocukluk arkadaşı olan Vezir'miş. Vezir, arkadaşının aptal yerine konulmasına dayanamaz, onun bu gereksiz böbürlenme huyundan vazgeçmesini istermiş. Ama yalan iltifatlarla başı göklere eren Padişah'ı bu kötü huyundan nasıl vazgeçireceğini de bilemezmiş.

Padişah'ın yine iyilikler yaptığı bir gün Vezir iyice sokulmuş tahtın yanına. Sabırla Padişah'ın övünmeye başlamasını beklemiş. Yüzünde tatlı bir yorgunlukla tahta yerleşen Padişah, kendinden memnun gülümsemiş. Onun gülümsediğini gören dalkavuklar bala üşüşen sinekler gibi hemen sarmışlar çevresini. Padişah başlamış o gün yaptığı iyilikleri sayıp dökmeye. Anlatmış da anlatmış. Sözü biter bitmez dalkavuklardan biri atılmış:

"Kudretli Hünkârım," demiş, "yeryüzünde sizin kadar iyi, sizin kadar cömert başka kimse yoktur. Halk bu iyiliklerinizi hiçbir zaman ödeyemez."

Dalkavuğun tatlı sözleriyle kendinden geçen Padişah yanındakileri kıvançla süzerek:

"Öyle mi dersiniz? Gerçekten de yeryüzünde gönlü benden daha zengin, daha cömert kimse yok mudur?" diye sormuş.

Vezir sanki bu soruyu bekliyormuş gibi dalkavuklara fırsat vermeden söze girmiş:

"Kusura bakmayın ama sizden daha cömert insanlar var Padişahım!" demiş.

Böyle bir yanıt beklemeyen Padişah'ın yüzüne kara bir bulut gelip oturmuş. Kalın kaşları çatılmış, ela gözlerinde şimşekler çakmış. Huzurda bulunanlar korkuyla başlarını öne eğmişler. Ama Vezir yılmadan dimdik bakmış Padişah'ın yüzüne. Padişah öfkeyle kükremiş:

"Vezir Vezir... Sen ne dediğinin farkında mısın?"

Vezir boynunu bükmüş:

"Siz sordunuz, ben de söyledim Hünkârım..." demiş.

"Başka biri olsaydı, derhal vurdurmuştum kellesini. Bilirsin seni severim. Söyle bakalım, niye böyle konuştun?" demiş.

"Padişahım buradaki kullarınız gibi ben de sizin iyiliğinizi isterim. Ama yalan da söyleyemem. Komşu

kentte kör bir adam var, o sizden daha cömert. Ensesine vuran herkese bir kese altın veriyor..."

"Ensesine vuran herkese mi?"

"Ensesine vuran herkese ya! Bu adam her sabah erkenden kalkar, sırtına yakasız bir gömlek geçirip şehrin meydanına oturur. Ensesine her vurana da çıkarıp bir kese altın verir."

Padişah kuşkulu gözlerle süzmüş Vezir'i:

"Bu inanılacak iş değil" demiş. "Söylediklerin doğru çıkmazsa senin için kötü olur."

Vezir kendinden emin:

"Kolayı var Padişahım," demiş. "Köradam'ın oturduğu kent bir günlük yolda, isterseniz tebdilikıyafet eyleyip varalım yanına. Ne olup bittiğini kendi gözlerinizle görün."

Padişah duraksamış:

"Olur mu?"

Dalkavuklar karşı çıkmaya hazırlanıyorlarmış ki Vezir yine önce davranmış:

"Neden olmasın? Hem başka kentlerimizi bir kere daha ziyaret etmiş oluruz!" demiş.

Padişah'ın yüzündeki kara bulut dağılmış, belli belirsiz gülümseyerek:

"Peki," demiş. "Ama söylediklerin çıkmazsa seni vezirlikten alacağım. Bunu da bilmiş ol."

"Siz nasıl uygun görürseniz Hünkârım" demiş Vezir.

Hemen hazırlıklara başlanmış. Ertesi sabah Padişah ile Vezir tebdilikıyafet eyleyip, iki tüccar gibi giyinmişler. Yanlarına yetecek kadar para alıp düşmüşler yola.

Bir gün bir gece yürümüşler. Ertesi sabah ulaşmışlar Köradam'ın yaşadığı kente. Sora sora kentin meydanını bulmuşlar. Meydana geldiklerinde insanların upuzun bir kuyruk oluşturduğunu görmüşler. Sıranın başına yaklaşmışlar ki bir de ne görsünler. Tıpkı Vezir'in anlattığı gibi, kör bir adam kaldırıma bağdaş kurmuş oturmuyor mu? Adamın ensesi kıpkırmızıymış. Bu kırmızılığın nedenini anlamakta gecikmemişler. Kuyruktaki insanlardan en önde olanı yaklaşıp adamın ensesine olanca gücüyle okkalı bir tokat indirmiş. Tokadı yiyen Köradam öne doğru savrulmuş, ama çok ilginç, acıyla kıvranacağı yerde, sanki büyük bir huzura ermiş gibi:

"Oh! Hak müstahakını buldu!" diyerek doğrulmuş, yanındaki torbadan bir kese altın çıkararak ensesine vuran adama vermiş. Padişah'ın şaşkınlıktan ağzı açık kalmış. Vezir ise bıyık altından gülümseyerek, haklı çıkmanın gururunu yaşıyormuş. Bir köşe başına çekilip saatlerce Köradam'ı izlemişler. Güneş batıp herkes evine çekilmeye başlarken Köradam da yavaşça toparlanmış.

Torbasını omzuna atıp değneğiyle yol arayarak yürümeye başlamış. Padişah ile Vezir usulca yaklaşmış yanına:

"Sizinle biraz konuşmak istiyoruz," demiş Vezir.

Sesi duyan Köradam irkilmiş:

"Ne konuşacaksınız benimle?" diyerek sesin geldiği yöne dönmüş.

"Neden size her tokat atana bir kese altın veriyorsunuz?" diyerek soruya soruyla karşılık vermiş Padişah.

Duyduğu bu ikinci sesle bir başka kişinin daha olduğunu anlayan Köradam'ın tedirginliği artmış:

"Siz de kimsiniz?" diye sormuş.

"Biz iki yolcuyuz," demiş Padişah, sesini yumuşatarak. "Sizin ününüzü çok uzaklardan duyduk. Öykünüzü merak ettik, öğrenmek için buralara kadar geldik. Bizi eli boş döndürmeyin."

Köradam bir süre düşündükten sonra:

"Peki," demiş. "Size öykümü anlatacağım ama her bilginin de bir bedeli vardır. Eğer bilgimin bedelini verirseniz merakınızı gideririm."

"Ne kadar para istiyorsanız söyleyin, derhal ödeyelim!" demiş Padişah.

"Her şey parayla ölçülmez," demiş Köradam. "Benim paraya ihtiyacım yok."

"Ne istiyorsunuz o halde?" diye Vezir sormuş bu defa merakla.

"İsteğim çok basit. Buradan iki günlük yolda bir kent var. O kentte çok maharetli bir kuyumcu yaşar. Kentte pazar kurulduğu gün, kuyumcu esnafı bu adamın yolunu gözler. Adam pazara gelince herkes çevresinde halka olur. Kuyumcu, torbasından tavuk yumurtası büyüklüğünde bir altın çıkarır. O büyüklükte bir altın bugüne kadar ne görülmüş ne duyulmuştur. Ona bakanların gözleri ışıldar, soluğu kesilir. Parası olanlar altını satın almak için birbirleriyle yarışmaya başlar. Haraç mezat satışa tutuşurlar. Talipliler durmadan fiyatı artırır. Mezat saatlerce sürer. Sonunda altın yumurta en fazla fiyat verenin üzerinde kalır. Ama Kuyumcu, son anda altın yumurtayı satmaktan vazgeçer. Çantasından kocaman bir havan çıkarır, altın yumurtayı havanın içine atıp, toz haline gelinceye kadar döver, sonra altın tozlarını avcunun içine döker, mezata katılan insanların üstüne üfler. Kalabalık altın tozlarını kapmak için birbiriyle cebelleşirken, altın yumurtayı almak için en yüksek fiyatı veren adam yere yığılır kalır."

Padişah hayretle sormuş:

"Kuyumcu neden vermez peki?"

"İşte ben de onu merak ederim. Eğer bana bu Kuyumcu'nun gizini öğrenirseniz ben de size kendi öykümü anlatırım..." demiş.

Kuyumcu'nun öyküsünü de merak eden Padişah ile Vezir fazla düşünmeden, öneriyi kabul etmişler. O akşam Köradam'ın evinde konuk olmuş, dinlenmiş, ertesi sabah güneş doğmadan düşmüşler yola.

Az gitmiş uz gitmişler, dere tepe düz gitmişler, tam iki gün iki gece yol gitmişler. İkinci gecenin sabahında varmışlar Kuyumcu'nun kentine. Kente varır varmaz pazara inmişler. Pazarda hummalı bir kalabalık kıpırdanıp duruyormuş. Bizimkiler de kalabalığın arasına karışmışlar. Elmadan üzüme, fındıktan cevize çeşit çeşit yiyecekler; ipekli, saten, rengârenk giyecekler; ak yünlü kara yünlü halılar, nakış nakış kilimlerle doluymuş tezgâhlar. Bir süre tezgâhların arasında dolaşan Padişah ile Vezir, insanların pazarın arka çıkışına yakın bir yerde toplandığını görünce oraya yönelmişler. Bakmışlar ki kalabalığın ortasında bir adam, elinde de altından yumurta:

"Satıyorum... Satıyorum... Satıyorum!.." diye bağırıyor.

"Aradığımız adam bu galiba" diye fısıldamış Padişah.

Kalabalığın arasından adama yaklaşmışlar. Yaşlısı genci, yoksulu zengini,

kalabalıktaki herkesin gözü, güneşin altında pırıl pırıl yanan altın yumurtaya çevriliymiş. Kuyumcu:

"Satıyorum... Satıyorum..." diye bağırdıkça altını almak isteyenler birbirleriyle yarışarak ha bire fiyat artırıyorlarmış. Sonunda altın yumurta, genç-ten, iyi giyimli bir adamda kalmış.

Mezatı kazanan adam gülümseyerek Kuyumcu'ya yaklaşmış. Adamın yüzünde sanki onu daha önceden tanıyormuş gibi bir ifade varmış. Ama Kuyumcu hiç oralı değilmiş, adama yüz vermemiş. Adam elini koynuna sokup bir kese çıkarmış. Keseyi Kuyumcu'ya uzatmış. Kuyumcu adamın uzattığı keseyi şöyle bir süzmüş. Sonra bakışlarını adama çevirmiş. Adama baktıkça gözleri kinle büyüyormuş. Adamın keseyi tutan eli boşlukta öylece kalakalmış. Kalabalık, çıt çıkarmadan olanları izliyormuş. Sonunda Kuyumcu, adamın uzattığı keseyi elinin tersiyle iterek:

"Senin gibi şerefsizlerin parası bu altını alamaz!" demiş sert bir ses tonuyla.

Yüzü kıpkırmızı olan adam başını öne eğmiş. Kuyumcu, adama aldırmadan çantasından büyükçe bir demir havan çıkarmış, herkesin şaşkın bakışları altında altın yumurtayı havanın içine atıp çelik bir havaneliyle dövmeye başlamış. Altın yumurtanın taliplisi olan adamın yüzü sararmış:

"Yapma, onu ben satın aldım, istersen daha fazlasını da veririm!" demiş.

Ama dinleyen kim? Kuyumcu altın yumurtayı dövmeyi sürdürmüş. Kuyumcu havana her vurduğunda altını almak isteyen adamın yüzü biraz daha sararıyor, soluğu daralıyormuş. Öteki hiç aldırmadan var gücüy-

le vuruyormuş havanın içindeki altın yumurtaya. Altın, toz haline gelinceye kadar vurmuş da vurmuş. Kalabalık çıt çıkarmadan izliyormuş olanları. Kuyumcu altını dövme işini bitirince ayağa kalkmış. Herkesin görmesi için havanı yukarıya kaldırmış. Sonra içindeki altın tozlarını sağ avcunun içine boşaltmış. Bir an durup mağrur bir tavırla, altını almak isteyen adama bakmış. Bir sıtmalı gibi titreyen adam, yalvaran gözlerle hâlâ altın tozlarını istiyormuş. Ama Kuyumcu'nun ona acımaya hiç niyeti yokmuş. Başını kaldırıp altın tozlarını havaya doğru üflemiş. Kalabalık, tozları kapmak için birbirini ezmeye, itişmeye başlarken, altın yumurtayı almak isteyen adam kalbini tutarak yere düşmüş. Altın tozları paylaşılıp ortalık durulduğunda bir de bakmışlar ki altının taliplisi olan adamcağız yerde yatıyor. Esnaftan birkaç kişi adamın yardımına koşmuş, ayağa kaldırıp evine götürmüşler.

Kuyumcu sanki hiçbir şey olmamış gibi torbasını toplamış, kendinden emin adımlarla pazardan çıkmış; Padişah ile Vezir durur mu, onlar da peşinden... Yolda yetişmişler Kuyumcu'ya.

"Sizinle konuşmak istiyoruz!" demiş Padişah sert bir ses tonuyla.

Kuyumcu şaşkınlıkla bizimkilerin yüzüne bakmış: "Ama ben sizi tanımıyorum."

"Biz seni tanıyoruz. Az önce bir insanın kahrolmasına neden oldun..." demiş Padişah. Kuyumcu acı acı gülümsemiş:

"Siz iyi göremediniz galiba, o adamı ben değil hırsı kahretti."

"Ne olurdu sanki altını ona satsaydınız?" diye lafa karışmış Vezir.

"Bilmediğiniz konularda akıl yürütmeniz doğru değil," demiş Kuyumcu.

"O halde anlatın da öğrenelim şu işin gerçeğini" diye taşı gediğine koymuş Padişah.

Kuyumcu bizimkileri tepeden tırnağa süzmüş:

"Anlatmasına anlatırım da," demiş, "küçük bir koşulum var, önce onu yerine getirmelisiniz."

"Koşulun neyse kabulümüzdür," demiş Vezir.

"Yapmanızı istediğim şey çok kolay!" diyerek açıklamaya başlamış isteğini Kuyumcu. "Buradan üç günlük uzaklıkta bir kent var. O kentte bir demirci yaşar. Çok yetenekli bir ustadır. Bir kuyumcu titizliğiyle çalışır. Kaba saba demirlerden öyle laleler, sümbüller yaratır ki adeta yapraklarının titrediğini görür, kokularını duyar gibi olursunuz. Onun yaptığı kapıları, pencereleri görseniz, yolunuzdan olur, karşısında durup saatlerce seyretmeden geçemezsiniz. Ama bu Demirci'nin başına tuhaf bir iş gelmiş. Eli işe varmıyor, bırakın o güzelim

laleleri, sümbülleri, kaç zamandır bir at nalı bile yapamıyor."

"Neden? Artık çalışmak istemiyor mu?" diye sormuş Vezir.

"Yok canım, tam tersi, adamcağız çalışma isteğiyle dolu. Her sabah dükkânını erkenden açıyor, önlüğünü giyiyor, ocağını yakıp demir nar gibi kızarıncaya kadar ateşin üstünde bekletiyor. Tava gelen demiri örsün üzerine güzelce yerleştiriyor. Yılların verdiği ustalıkla çekicini eline alıyor ama tam demirin üzerine indirecekken birden bakışları karşısındaki duvara takılıyor. Sol elinde kızarmış demir, sağ elinde çekiciyle öylece kalıyor. Sonra demiri, çekici fırlatıp hızla karşıya doğru koşmaya başlıyor. Sanki karşısında duvar değil de engin kırlar uzanıyormuş gibi atılıyor duvarın üstüne. Tabii taşlara çarparak kanlar içinde yere yığılıp kalıyor.

İşte ben, bu demircinin öyküsünü merak ederim. Eğer bana onun öyküsünü öğrenirseniz, ben de size kendiminkini anlatırım!" demiş.

Padişah ile Vezir anlamlı anlamlı süzmüşler birbirlerini. "Peki," demiş Padişah. "Size Demirci'nin öyküsünü öğreneceğiz."

Aslına bakarsanız Padişah ile Vezir birbiri ardına çıkan bu engellerden çok da şikâyetçi değillermiş. Sa-

raydaki günlerin tekdüzeliğinden sonra yaşadıkları bu serüven onları giderek daha çok heyecanlandırıyormuş.

O gece Kuyumcu'nun konuğu olmuşlar. Ertesi gün şafakla koyulmuşlar yola. Üç gün üç gece yol yürümüşler. Üçüncü günün sabahı varmışlar Demirci'nin kentine. Kente girince, önce gidip bir güzel karınlarını doyurmuşlar. Karınlarını doyurdukları aşevinin sahibine Demirci'yi sormuşlar. Adam kimden bahsettiklerini hemen anlamış:

"Eğer bir iş yaptıracaksanız, ona gitmenizi salık vermem," demiş. "Artık çalışamıyor zavallı."

Bizimkiler Demirci'yi iş için aramadıklarını söyleyince adam onlara atölyeyi tarif etmiş.

Padişah ile Vezir, tarif üzerine elleriyle koymuş gibi bulmuşlar Demirci'nin atölyesini. Atölyeye geldiklerinde Demirci ocağın üstünden aldığı kızarmış demiri örse götürüyormuş. Hiç ses çıkarmadan merakla olacakları izlemeye başlamışlar. Demirci büyük bir keyifle kızgın demiri örsün üzerine yatırmış, çekicini kaldırmış, tam indirecekken gözleri karşıdaki duvara kaymış, adamcağız büyülenmiş gibi olduğu yerde donakalmış. Bizimkiler de Demirci'nin gözlerinin takıldığı yöne bakmışlar, kirli duvardan başka bir şey görememişler. Ama De-

mirci'nin gözlerindeki parıltı giderek artıyormuş. Birden elindeki demiri, çekici atıp duvara doğru koşmaya başlamış. Koşmuş koşmuş ve bütün hızıyla çarpmış duvara.

Duvara çarpıp kanlar içinde yere yığılan Demirci'yi yüzlerini acıyla buruşturarak izleyen Padişah ile Vezir, adamcağızın yardımına koşmuşlar hemen. Alnındaki yarayı sarıp yüzüne su serpmişler. Gözlerini açıp da onları karşısında gören Demirci şaşırmış:

"Siz de kimsiniz?" diyerek tedirginlik içinde sormuş.

"Kim olduğumuz önemli mi? Seni kanlar içinde yerde yatar görünce yardımına geldik," demiş Padişah.

Demirci'nin bakışları minnetle yumuşamış, Padişah ile Vezir'e yardımları için teşekkür etmiş.

"Biz görevimizi yaptık," demiş Padişah. "Ama gerçekten de teşekkür etmek istiyorsan; sana işini unuttturan, seni duvara doğru öyle delice koşturan giz nedir? Bize onu anlat."

Derinden bir ah çekmiş Demirci:

"Yaramı deşmeyin. Anlatsam bana inanmazsınız, ardımdan deli diye gülersiniz."

"Niye inanmayalım?" demiş Padişah. "Sen hele bir anlat."

"Madem bu kadar istiyorsunuz, anlatırım. Anlatırım ama sizden küçük bir isteğim var."

"Söyle" demiş Padişah. "Elimizden gelen bir şey ise niye yapmayalım?"

"Merak etmeyin canım. Çok kolay bir istek benimkisi. Buradan dört günlük yolda bir kent var. Bu kentte bir müezzin yaşar. Öyle hoş, öyle iyi bir adamdır ki bu müezzin, yaşlı genç demeden herkes ona saygı duyar, onu sever. Ama son zamanlarda bir hal oldu bu güzel insana. Müezzinliği bıraktı. Yalnızca öğle ezanı okunmaya yakın geliyor camiye. Camiye yaklaşınca

da gözünü minareden alamıyor. Ta elli metreden başlıyor minareye bakmaya. Gelişigüzel bir bakış değil bu. Sanki kutsal bir işaret arıyor gibi büyük bir dikkatle inceliyor minareyi. Sonra aradığı şeyi görmüş gibi sevinçle minareye koşuyor. Minarenin kapısından içeri girip hızla merdivenleri tırmanıyor. Peşinden kimse gitmediği için minarede neler olup bittiğini bilemiyoruz. Ama az sonra yıkılmış bir halde iniyor aşağıya. Artık ne gözlerinde mutluluk var ne de yüzünde heyecan. Sanki bir anda yaşlanmış gibi ayaklarını sürüyerek evinin yolunu tutuyor.

İşte ben, bu adamın gizini merak ederim. Eğer bu gizi öğrenir bana anlatırsanız, ben de size kendi öykümü anlatırım!" demiş.

Padişah, "Nereye varacak bu işin sonu?.." dercesine alaycı bir bakışla süzmüş Vezir'i.

Vezir gülümsemiş, ellerini umarsızca açarak:

"Bilmem Hünkârım," demiş. "Ama doğrusunu isterseniz, ben halimden memnunum."

Neden söz ettiklerini anlamayan Demirci:

"Eee, ne diyorsunuz koşuluma?" diye sormuş.

"Kabul ediyoruz!" demiş Padişah. "Senin öykünü dinlemek için Müezzin'in gizini öğreneceğiz."

Ertesi sabah Padişah ile Vezir yine düşmüşler yola. Dört gün dört gece gitmişler. Dördüncü günün saba-

hında iyice yorgun düştükleri sırada gelmişler Müezzin'in kentine.

Öğle namazına kadar karınlarını doyurmuş, dinlenmişler. Öğle vakti varmışlar caminin önüne. Caminin karşısındaki bahçeli kahveye oturup birer nargile ısmarlamışlar. Daha nargilelerin marpuçlarını yeni sokmuşlar ki ağızlarına, bekledikleri adam sokağın başında görünmüş. Bu adamın aradıkları müezzin olduğunu gözlerini caminin minaresinden ayıramayışından anlamışlar. Ortadan biraz uzun, esmer, oldukça yakışıklı biriymiş Müezzin. Gözleri caminin minaresine dikili, ağır adımlarla yaklaşmış. Padişah ile Vezir de minareye bakmışlar.

Ama yıpranmış taşlarıyla gökyüzüne uzanan eski bir minareden başka bir şey görememişler. Müezzin'in gözleri ise herhalde çok ilginç şeyler gördüğünden olacak, parlamaya başlamış, sevinçle ileri atılmış. Hızla minareye ulaşmış, göz açıp kapayıncaya kadar kapıdan içeri süzülerek kaybolmuş.

Olaylar tıpkı Demirci'nin anlattığı biçimde gerçekleşiyormuş! Padişah ile Vezir minarenin şerefesine bakmışlar ama Müezzin'i görememişler. Merakla beklemeye başlamışlar. Bir süre sonra Müezzin minarenin kapısında görünmüş. Az önceki neşeli halinden hiçbir iz yokmuş. Yüzü solmuş, omuzları çökmüş bir halde ön-

lerinden geçmiş. Padişah ile Vezir de doya doya içemedikleri nargilelerinin paralarını ödeyip düşmüşler peşine. Adamcağızın öyle yıkılmış bir hali varmış ki Padişah ile Vezir yanına yaklaşıp, "Bize öykünü anlatır mısın?" demeye çekinmişler. Ama bakmışlar ki Müezzin tek katlı bir evin kapısına doğru gidiyor:

"Eyvah!" demiş Padişah. "Evine giriyor."

Aceleyle Müezzin'e doğru yürümüşler. Kendi derdine dalıp giden Müezzin burnunun dibine kadar giren Vezir'i fark etmemiş bile.

"Merhaba," demiş Vezir.

Müezzin dalgınlığından sıyrılmış, bakmış ki karşısında iki yabancı:

"Size nasıl yardımcı olabilirim?" diye sormuş kibarca.

"Deminden beri sizi izliyoruz..." demiş Padişah. "Minareye nasıl büyük bir coşkuyla çıktığınızı, sonra nasıl ümitsiz bir halde indiğinizi gördük."

Müezzin şaşırmış:

"Beni mi izliyordunuz? İyi ama neden?"

"Davranışınız ilgimizi çekti. Öteki insanlara hiç benzemiyorsunuz. Yolda yürürken bile sanki bir düşte yaşıyor gibisiniz. Minareye bakarken olağanüstü bir görüntüyle karşılaştığınız bakışlarınızdan anlaşılıyor, ama biz baktığımızda olağandışı bir şey göremiyoruz.

Minarede sizin görüp de bizim göremediğimiz şey nedir? Çok merak ettik. Bunu öğrenmek için peşinizden geldik."

Müezzin, eliyle evini göstermiş:

"Buyurun, evime girelim, orada konuşalım isterseniz" demiş.

Padişah ile Vezir sevinerek kabul etmişler. Konuklarını içeri alıp altlarına rahat döşekler sererek ikramlarda bulunduktan sonra Müezzin:

"Gelelim sorunuza..." demiş. "Minarede gördüğüm şeyi size anlatırım. Yalnız önce benim için bir şey yapmanızı isteyeceğim."

Bizimkiler öncekilerden alışkın ya:

"Elimizden gelen bir şeyse neden yapmayalım?" demişler.

"Aslında isteğim çok basit!" demiş Müezzin. "Beş günlük yolda bir kent var. Bu kentte bir şapkacı yaşar. O yörenin en güzel şapkalarını bu adam diker. İşini öyle özenle yapar ki haftada ancak bir şapka üretir. Şapkayı bitirince pazara getirir. Zaten müşterileri onu bekliyordur. Haraç mezat satış başlar. Ama mezatın ortasında kalabalığın arasında birilerini görür. Mezatı falan boş verip elindeki şapkayı bırakır:

'Durun! Beni bekleyin!' diye bağırarak, sanki birilerini yakalayacakmış gibi koşmaya başlar. Bu koşu

mezarlığa kadar sürer. Mezarlıkta bir mezarın üstüne kapanır, kendinden geçinceye kadar ağlar. İşte ben bu Şapkacı'nın öyküsünü merak ederim. Eğer onun öyküsünü öğrenir de bana anlatırsanız, size minarede ne gördüğümü söylerim."

Padişah ile Vezir, Müezzin'e de "Olur!" demişler. O akşam Müezzin'in evinde konuk olmuşlar. Ertesi gün sabah ezanıyla birlikte düşmüşler yola. Tam beş gün beş gece yol gitmişler, dere tepe düz gitmişler. Beşinci gecenin sabahında ulaşmışlar Şapkacı'nın kentine. Kente varınca hemen pazara inmişler. Pazarı gezerken, kalabalığın ortasında yüksekçe bir yere çıkmış, elinde kaliteli kumaştan yapılmış son derece şık bir şapka tutan, ak saçlı bir adam görmüşler. Aradıkları şapkacının bu adam olduğunu hemen anlamışlar. Kalabalığın arasına karışıp olacakları izlemeye başlamışlar. Önce her şey normalmiş. Malını satmak isteyen bir şapkacıyla, müşterileri arasındaki bir alışveriş olayıymış yaşanan. Ama bir ara Şapkacı'nın gözü kalabalığın arkasında bir yerlere takılmış. Sanki artık fiyat artıran müşterilerin seslerini duymuyor gibiymiş. Padişah ile Vezir, Şapkacı'daki değişimi fark etmişler. Dönüp Şapkacı'nın gözlerinin takıldığı yöne bakmışlar ama mezatı izleyen insanlardan başka bir şey görememişler. Fakat Şapkacı'nın acıyla gerilen yüzü adamın etkileyici bir

görüntüyle karşılaştığına tanıklık ediyormuş. Padişah ile Vezir kalabalığı aralayarak, adamın gördüğü şeyi araştırırken:

"Gitmeyin! Beni yalnız bırakmayın!" diyen Şapkacı'nın yalvaran sesi duyulmuş.

Çevresindekiler mezatı kesip şaşkın gözlerle Şapkacı'yı izlemeye başlamışlar. Ama Şapkacı hiç kimseyi görmüyormuş.

Sanki kendisini terk eden birileri varmış da, onlara engel olmak istiyormuşçasına sağ elini uzatarak inlemiş: "Durun! Ne olur beni bırakmayın!"

Olanı biteni anlamayan kalabalık, ürkerek ona yol açmış. Kalabalığın arasından çıkan Şapkacı:

"Beni bırakmayın! Beni bırakmayın!" diye tekrarlayarak elindeki şapkayı atıp, koşmaya başlamış. Bizimkiler durur mu, hemen düşmüşler peşine. Şapkacı önde bizimkiler arkada koşmuşlar da koşmuşlar, kentin girişinde yer alan mezarlığa ulaşıncaya kadar sürmüş bu koşu. Şapkacı mezarlığa girince de yavaşlamamış, upuzun iki servinin altındaki büyükçe bir mezara kadar koşmuş.

Mezarın başına gelince yavaşlamış, dizleri üzerine çökerek sanki bir sevgiliymiş gibi toprağa sarılıp ağlamaya koyulmuş. Bizimkiler Şapkacı'nın yaptıklarına bir anlam veremeden onu uzaktan izlemişler. Şapkacı kendinden geçinceye kadar ağlamış mezarın başında.

Adamcağız yarı baygın toprağa yığılınca bizimkiler yanına gelmişler. Şapkacı'yı kaldırıp az ilerdeki çeşmenin yanına taşımışlar. Elini yüzünü yıkamışlar. Şapkacı kendine gelip de karşısında hiç tanımadığı kimseleri görünce çok şaşırmış:

"Neden bana yardım ediyorsunuz?" diye sormuş.

"Biz de pazardaydık," demiş Padişah. "Halinizi gördük. Çok üzüldük. Belki yardımımız dokunur diye peşinizden geldik."

Şapkacı kederle başını öne eğmiş:

"Sağ olun," demiş. "Ama bana kimse yardım edemez."

"Öyle söyleme," demiş Padişah. "Her hastalığın bir ilacı, her derdin bir çaresi vardır."

"Benim derdimin çaresi yok!" demiş Şapkacı. "Ben iflah olmam."

"Yaşamdan umut kesilmez..." demiş Padişah. "Belki de derdinin çaresi bizdedir." Buruk bir gülümseme belirmiş Şapkacı'nın dudaklarında: "Siz değil, yeryüzünün tekmil hekimleri gelse çare bulamaz bana. Derdimi dinleyip boş yere kederlenmeyin. Varın gidin işinize."

"Olsun," demiş Padişah. "Biz çok merak ettik senin öykünü. Keder de verse üzüntü de, dinlemek isteriz."

"Niye bu kadar ısrar ediyorsunuz?" diye sormuş Şapkacı. "Anlamıyor musunuz? Benim öyküm çok

kötüdür. Bugüne kadar duyduğunuz en acıklı olaylar bile anlatacaklarımla boy ölçüşemez. İnsana sevinç veren, onda yaşama isteği uyandıran birbirinden güzel öyküler varken neden benim acı öykümü dinlemek istiyorsunuz?"

"Acıyı bilmeden sevincin anlamını kavrayamayız," diye yanıtlamış onu Vezir. "Anlatacakların belki de bizi yaşama daha çok bağlayacaktır. Hem senin öykünü öğrenmek için tam beş günlük yoldan geldik. Bizi eli boş döndürme."

Şapkacı iyice şaşırmış:

"O kadar uzaktan mı geldiniz? İyi ama öyküm sizi niye bu kadar ilgilendiriyor?" diye sormuş.

Bunun üzerine bizimkiler, başlarına gelenleri anlatmışlar. Şapkacı ilgiyle dinlemiş onları:

"Peki," demiş. "Size öykümü anlatacağım ama bir koşulum var."

Padişah ile Vezir'in yüzü hafifçe gölgelenir gibi olmuş.

"Yok canım, korkmayın!" demiş Şapkacı. "Ben altı günlük yola göndermeyeceğim sizi. Öğreneceğiniz öyküleri ben de dinlemek istiyorum. Anlattıklarınız beni de merak içinde bıraktı. Köradam'ın, Demirci'nin, Kuyumcu'nun, Müezzin'in gizlerini öğrenmeden rahat edemem artık. Eğer öteki öyküleri dinledikten sonra

buraya dönüp bana anlatacağınıza söz verirseniz, ben de kendi öykümü anlatırım size."

Padişah ile Vezir Şapkacı'nın koşulunu kabul etmişler. Şapkacı başlamış anlatmaya:

2
ŞAPKACI'NIN ANLATTIKLARI

"Bundan yıllar önceydi. Evimiz bu kentin kenar mahallelerinden birindeydi. Pek zengin değildik. Marangozluk yaparak geçimimizi sağlardı babam. Nedense baba mesleğini pek sevemedim. Beni bir terzinin yanına çırak verdiler. Ustam çok iyi bir adamdı. Ben de aptal bir çocuk sayılmazdım. Kısa sürede sevdi beni. Mesleği en kısa sürede öğretmek için elinden gelen her türlü çabayı gösterdi. Ben de çabasını boşa çıkarmadım. Gözümü kulağımı dört açıp bana anlatılanların hiçbirini kaçırmamaya çalıştım. Her gün yeni bir şey öğreniyordum; bu da beni mutlu ediyor, büyüdüğümü,

bir işe yaradığımı hissettiriyordu. Birkaç yıl içinde dikişle kumaş arasındaki o büyülü ilişkiyi öğrendim. Ben işi öğrendikçe ustamın bana olan sevgisi de artıyordu. Yıllar akıp giderken meslekte hatırı sayılır bir kalfa oluvermiştim. Artık ustam gözü kapalı bırakıp gidiyordu bana dükkânı. Bakmayın bu çökmüş halime, o zamanlar epeyce yakışıklıydım. Bizim dükkânın karşısında tahta cumbalı bir ev vardı. Bu evde çok güzel bir kız yaşıyordu. Mahalledeki bütün delikanlılar gibi ben de o kıza sevdalıydım. Sevdalıydım sevdalı olmasına ama bu aşkın düşten öte bir şey olmadığını da biliyordum. O kent eşrafından birinin kızı, ben yoksul bir terzi kalfasıydım. Böyle düşünmeme karşın yine de içimdeki ateşi söndürmeye gücüm yetmez, gözümü karşı evin penceresinden alamazdım. Bazen tahta cumbaların ardında bir gölgenin hareket ettiğini görür, Acaba sevdiğim kız bana mı bakıyor?' diye umutlanırdım. Sonra kendimi toplayıp, boş hayallerden vazgeçerek dikişimi dikmeye devam ederdim. Tabii bu halim son derece dikkatli bir insan olan ustamın gözünden kaçmadı. Bir gün beni yanına çağırdı: 'Evlat,' dedi. 'Sende bir hal var. Kara kara ne düşünüp durursun? Anlat bakalım, nedir derdin?'

'Bir şey yok...' dediysem de dinletemedim. Zaten ustam karşı evin pencerelerine bakıp iç çekmemden durumu anlamış.

Kaşlarını muzipçe kaldırarak sordu:

'Yoksa sen şu karşı evdeki kıza mı sevdalısın?'

Utancımdan kıpkırmızı olmuştum. Ne söyleyeceğimi bilemeden susup kaldım.

'Utanma evladım,' dedi ustam. 'Genç adamsın, olur böyle şeyler. Sahiden seviyor musun kızı? Yoksa gelip geçici bir heves midir seninki?'

Ustam böyle konuşunca bana bir güven geldi:

'Gelip geçici bir heves olur mu usta? Elin kızıyla oynamak bize yakışır mı?' dedim.

Ustam içtenlikle gülümsedi:

'Aferin evlat!' dedi. 'Senden de bunu beklerdim.'

'Lakin bu işin olacağı yok usta.'

'Neden olmasın? Gidip isteriz.'

'İster miyiz? O kızı bize verirler mi usta?' dedim.

'Biz isteyelim de onlar vermezlerse vermesinler!' dedi kararlı bir tavırla.

'Usta o eşraf kızı, ben bir terzi çırağı...' diyecek oldum, lafım ağzımda kaldı:

'Çalışır çabalar sen de zengin olursun oğlum. Dizinde derman, bileğinde bu altın bilezik olduktan sonra hiç korkma!' dedi. 'Hem kızın babasını tanırım, öyle paraya pula önem veren bir adam değildir.'

Neysa lafı uzatmayalım. Sonunda ustamın dediği oldu; annemi, babamı yanına alıp bir cuma akşamı

kızı istemeye gitti. Ben yüreğim ağzımda onları evde bekliyordum. İkide bir heyecanla pencereden bakıyor, gelip gelmediklerini kontrol ediyordum. Bir saat sonra göründüler. Onları kapıda karşıladım. Daha ben bir şey demeden halimi anlayan ustam her zamanki kendinden emin tavrıyla:

'Olacak evlat, olacak, sen hiç merak etme,' dedi.

Ama annemle babam pek umutlu görünmüyorlardı:

'Bir düşünelim dediler,' diye fısıldadı annem kulağıma. Sesindeki düş kırıklığı sezilmeyecek gibi değildi. Zaten başından beri bu evliliğin gerçekleşeceğine inanmamıştı. Annemin söyledikleri benim de moralimi bozdu:

'Ne zaman bildireceklermiş kararlarını?' diye yılgın bir sesle sordum.

'Zaman vermediler ama herhalde yarın öbür gün çıkar işin kokusu...' dedi annem.

Ustamı uğurladıktan sonra pişmanlık duymaya başladım. Nereden girmiştim bu işe? Boş yere kendimi rezil etmenin ne anlamı vardı? Bizi reddedeceklerdi işte. Ustama da kızıyordum. Boşuna heveslendirmişti beni. Sabaha kadar bunları düşünerek yatakta bir sağa bir sola dönüp durdum.

Ertesi sabah kumaş almak için pazara uğradım. Bu yüzden dükkâna biraz geç gittim. Dükkândan içeri gir-

diğimde ustamın sevinçle ışıldayan yüzünü gördüm. Hamalın sırtından kumaşları indirdikten sonra:

'Gel şöyle, gel otur karşıma,' dedi.

Ne söyleyeceğini merak ederek gösterdiği yere oturdum.

'Sabahleyin senin kızın babası beni görmeye geldi!' dedi. Sonra susarak muzip bir ifadeyle yüzüme baktı. Ben soluğumu tutmuş onu izliyordum.

'Adamın ne söylediğini merak etmiyor musun?' diye sordu.

'Ne söyledi usta?' diye kekeledim.

'Hadi gözün aydın. Kızı sana verdiler!' dedi.

Söylediklerine inanamıyordum:

'Sahi mi?' diye kekelemeyi sürdürdüm.

'Tabii ki sahi. Ben sana söylemedim mi, biz alırız bu kızı, diye.'

Hemen kalkıp ustamın elini öptüm.

'Sağ ol usta, bu iyilikleri nasıl öderim?' dedim.

'Bunlar benim görevimdi çocuğum,' dedi. 'Usta dediğin yalnızca mesleği değil yaşamı da öğretmelidir çırağına. Öğretmek de yetmez, ona destek olmalı, omuz vermelidir.'

Bir ay sonra düğün hazırlıklarına başladık. Sağ olsun ustam yine yalnız bırakmadı beni. Kullanmadığı bir evi vardı, bize verdi. Evi gücümüz yettiğince dayadık

döşedik. Altı ay sonra da düğünümüz yapıldı. İlk gecemizde karımdan, onun da beni sevdiğini, tahta cumbaların arkasında gölgesini gördüğümde gerçekten de bana baktığını öğrendim. Karımın sözleri beni nasıl mutlu etti anlatamam. Kendimi yeryüzünün en şanslı adamlarından biri sayıyordum.

İkimiz için de mutlu bir yaşam başlamıştı. Bütün gün deliler gibi çalışıyor, akşam olunca da sevinç içinde evimin yolunu tutuyordum. Kapıda karımın güleç yüzünü görmek bütün yorgunluklarımı unutturuyordu bana. Ama mutluluğumuz uzun sürmedi. Aradan iki ay geçmişti ki, yıllardır bir toprak anlaşmazlığı yaşanan komşu kentle aramızda savaş patlak verdi.

Kentimizde ne kadar genç varsa onlarla birlikte beni de askere aldılar. Bir şafak vakti, çok sevdiğim karımdan ayrılıp düştüm cephenin yoluna.

Cephede geçirdiğim ilk gün her şeyin değiştiğini öğretti bana. Bir gün önceki yaşamım artık çok uzaklarda kalmıştı. Ölümle, kanla dolu günler başlamıştı. Cepheye birlikte geldiğim arkadaşlarımın çoğu daha ilk çatışmada gözlerimin önünde can verdi. Kimileri savaş alanında bacağını, kolunu bıraktı. Daha şanslı olanlar küçük yaralarla kurtuldular. Ben de şanslılardan biriydim. Büyük çatışmaları önemsiz birkaç

sıyrıkla atlattım. İlk iki ay şans beni hiç terk etmedi. Ta ki o uğursuz baskın gününe kadar.

Haftalar geçiyor, savaş bir sonuca ulaşmıyordu. Düşman da, biz de yorulmuştuk. Aramızda bir eşitlik durumu ortaya çıkmıştı. Ne onlar ne biz üstün gelebiliyorduk. Subayından eratına kadar her iki ordu da yorulmuş, yılmıştı. Siperlerin arasında bir umursamazlık, boş vermişlik geziniyordu. Ama atalarımız, 'Su uyur düşman uyumaz' demişler. Bu rahatlığın ne kadar yanlış bir tutum olduğunu bir akşamüstü anlayacaktık. Herkes karavanasını yemişti, oturmuş dinleniyorduk. Nöbetçiler de rehavet içinde olacak ki yaklaşan düşmanı fark edememişler. Baskına uğradığımızda artık çok geçti. Kılıçlarımızı çekip karşı koyana kadar düşman hepimizi ele geçirmişti. Direnmeye kalkışanlar anında öldürüldü. Benim de içinde bulunduğum yüz kadar arkadaşım esir alındık.

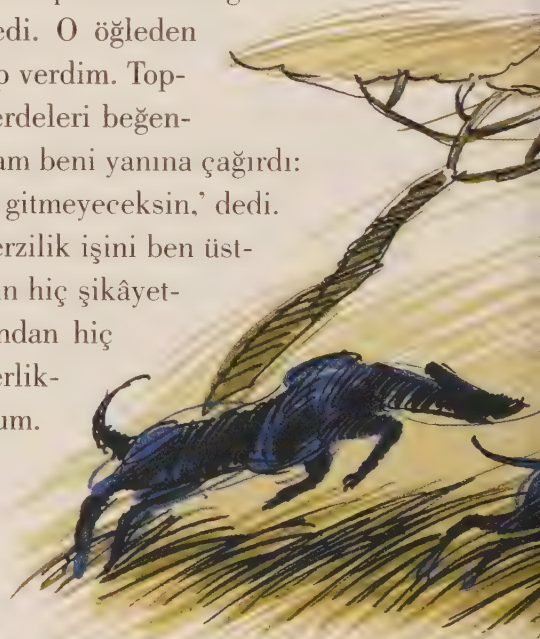
Düşman, bizi cepheden uzaklara, kentin içlerine yolladı. Orada bir zindana atıldık. Tam altı ay bu zindanda kaldık. Altı ay sonra bizi çıkardılar. 'Kurtulduk' diye sevinirken bizi kentin meydanına götürüp haraç mezat sattılar. Beni ve on arkadaşımı bir toprakbeyi satın aldı. Kaçmayalım diye hepimizi kalın bir urganla birbirimize bağladılar. Urganın ucu sonradan çiftliğin kâhyası olduğunu öğreneceğimiz iriyarı bir adamın atına bağlıydı.

Toprakbeyi ile adamları atlarının sırtında, biz ise yürüyerek kentin dışındaki çiftliğe doğru yola çıktık.

Böylece yabancı topraklardaki kölelik yaşantımız başlamış oldu. Toprakbeyi çok insafsız bir adamdı. Onun gözünde ahırlarındaki domuzlardan farkımız yoktu. Yine de zindandaki günlerimizi düşündükçe buna şükrediyorduk. Bir gün Toprakbeyi bizleri başına topladı. Mesleklerimizi sordu. Terzi olduğumu söyleyince, beni ayırdı. Önüme bir kumaş atıp elime iğne iplik verdi. Kölelerin kaldığı odanın pencerelerini gösterip:

'Şu pencerelere birer perde dik de görelim ustalığını!' dedi. O öğleden sonra perdeleri dikip verdim. Toprakbeyi ile karısı perdeleri beğenmiş olacaklar ki, adam beni yanına çağırdı:

'Artık sen tarlaya gitmeyeceksin,' dedi. Böylece çiftlikteki terzilik işini ben üstlendim. Durumumdan hiç şikâyetçi değildim. En azından hiç bilmediğim rençperlikten kurtulmuş oldum. Elimden geldiğince dikkatli çalışıp bana söylenen-

leri harfiyen yerine getirmeye çalışıyordum. Bu durum sahiplerimin gözünde benim konumumu güçlendirdi. Birkaç hafta sonra sahiplerimin bana karşı olan tutumları iyice değişmişti. Öteki kölelerle kıyaslandığında yaşam koşullarım da oldukça düzelmişti. Arkadaşlarım benim yerimde olmak için neler vermezlerdi. Oysa ben hiç mutlu değildim, içimdeki özlem dinmek bilmiyor; karım, memleketim gözümde tütüyordu. Bir fırsatını bulsam hemen kaçacaktım. Ama bizi kentin içlerine getirmişlerdi. Daha ilk denememde yakalanacağımı biliyordum. Yine de denedim. Yaz sonuna doğru hasat günlerinden birin-

de, herkes işe güce dalmışken sessizce çiftlikten ayrıldım. Az ilerdeki ormana daldım. Aradan iki saat bile geçmemişti ki arkamdan ormanın sessizliğini bozan sesler işittim. Dikkatle dinleyince bunların köpek havlamaları olduğunu anladım. Çılgıncasına koşmaya başladım. Ama çabam boşunaydı, beni az sonra yakaladılar. Çiftliğe getirene kadar acımasızca dövdüler. Çiftlikte karanlık bir odaya kapattılar. Günlerim gecelerim birbirine karıştı. O odada ne kadar kaldığımı bilmiyorum. Orada kaldığım sürece yalnızca kuru ekmekle su verdiler. Sonra beni odadan çıkarıp Toprakbeyi'nin yanına götürdüler. Adam oldukça yumuşak davrandı:

'Yetenekli bir insansın, sana kötü davranmak istemem' dedi. 'Kaçmaya çalışman boşa çaba. Senin için dünyanın parasını ödedim. Ancak paramı karşılayacak kadar çalıştıktan sonra seni serbest bırakabilirim.'

Benim için ödediği para ne kadardı? Bu parayı karşılamak için ne kadar süre çalışmam gerekiyordu? Her şey belirsizdi. Özgürlüğüm adamın ağzından çıkacak sözlere bağlıydı. Ama yapabileceğim başka bir şey de yoktu. Çaresiz boyun eğdim.

Aradan yıllar geçti. Saçlarıma kırlar düştü, yüzümde çizgiler belirdi. Ama ben umudumu hâlâ koruyordum. Bir gün kente, beni bekleyen karıma döneceğime inanıyordum. Belki de beni ayakta tutan bu umuttu. Umu-

dumun gerçekleşmesi için tam on yedi yıl beklemem gerekecekti.

Bizim Toprakbeyi avlanmayı çok severdi. O sabah erkenden adamlarını, av köpeklerini alıp karşı dağın eteklerindeki koruya avlanmaya gitti. Öğleye doğru baktık ki, ava gidenler geri dönüyor. Neden erken döndüklerini merak ederek beklemeye başladık. Yaklaşınca kafileden dört kişinin ellerinde ağaçtan yapılmış bir sedye taşıdıklarını gördük. Biz sedyede yatanın kim olduğunu seçmeye çalışırken, çiftlikten bir çığlık yükseldi. Evin hanımı gözyaşları içinde kafileye koşmaya başladı. Ben de ardından seğirttim. Kafileye yaklaştığımızda sedyede yatanın bizim Toprakbeyi olduğunu gördüm. Atı bir yabandomuzundan ürkünce, dengesi bozulan Toprakbeyi bir kayanın üzerine düşerek boynunu kırmıştı. Adamı hiç sevmezdim ama ölümüne üzülmüştüm. Üstelik belki de yakında beni bırakacaktı. Şimdi her şey yine belirsizleşmişti.

Toprakbeyi'nin karısından başka kimi kimsesi yoktu. Hiç çocuğu da olmamıştı. Hanım'ın kentte ticaretle uğraşan bir erkek kardeşi vardı. Kazayı haber alır almaz adam çiftliğe geldi. Cenaze kaldırıldıktan iki gün sonra çiftliğin hanımı ve kardeşi bizleri topladı. Adam bu toprakları satıp kardeşini yanına almak istediğini söyledi. Bu habere sevinmek mi gerekiyordu, üzülmek

mi? Bilemiyorduk. Hepimizin kafası karışmıştı. Aramızdan biri sordu:

'Biz ne olacağız?'

'Sizi kente götüremem,' dedi Hanımımız. Artık kendi başınızın çaresine bakmalısınız. Dilediğiniz yere gidebilir, istediğiniz yerde çalışabilirsiniz.'

Salonda büyük bir sessizlik oldu. Kimse açıkça sormaya cesaret edemiyordu. Sabredemeyerek öne çıktım:

'Sayın Hanımefendi,' dedim, 'artık özgür olduğumuzu mu söylüyorsunuz?'

Çiftlik sahibesinin kardeşi gülümsedi:

'Evet doğru anlamışsınız!' dedi. 'Artık özgürsünüz. Kentte bizim hiçbir işimize yaramazsınız.'

Salondan çıktığımda tarlalar boyunca sevinç çığlıkları atarak koştuğumu anımsıyorum. Yıllar önce ayrıldığım kente, karıma sonunda geri dönebilecektim. Hemen eşyalarımı toplamaya koyuldum. Bu çiftlikte, bu yabancı topraklarda bir dakika bile kalmak istemiyordum. Yarım saat sonra benim gibi tezcanlı üç arkadaşımla birlikte çiftlikten ayrılmıştık bile. Önümüzde günlerce sürecek bir yol vardı. Ama kimin umurunda, artık özgürdük ya. Günlerce, hatta aylarca yürüsem gıkım çıkmazdı. Arada bir kötü düşünceler yüreğimi karartmıyor da değildi. Ben kentte yokken ya sevdiklerimin başına bir felaket gelmişse. Dile kolay, tam on

yedi yıl uzak kalmıştım onlardan. Kim bilir neler olup bitmişti yokluğumda?

Yolculuğum tam kırk gün sürdü. Kırkıncı günün sonunda doğup büyüdüğüm kente yaklaştık. Birlikte yolculuk yaptığım kervan bir handa konakladı. Kervancıbaşı:

'Bu gece burada kalalım, yarın yola devam ederiz,' dedi.

Ama benim içimdeki özlem öyle dayanılmaz hal almıştı ki, sabahı bekleyemedim. Kervancıbaşının tüm ısrarlarına karşın onu dinlemedim. Yolculuğuma tek başıma devam ettim. Handan ayrıldıktan bir saat sonra güneş battı. Ilık bir yaz gecesi başladı. Artık yabancısı olmadığım toprakların üzerinde yürüyordum. Ayaklarım yere basmıyordu, sanki parmaklarımın ucunda uçar gibi ilerliyordum. Karım beni görünce kim bilir ne kadar sevinecekti. Derin kara gözlerinde yanan parıltıları daha şimdiden görür gibiydim, içimdeki heyecan yüreğime sığmıyor, neşeli bir türkü olup yıldızlarla aydınlanan ovaya, sol yanımda omuz omuza vermiş uzanan sıradağlara kadar yayılıyordu. Durup dinlenmeden saatlerce yürüdüm. Yılın her mevsimi deli deli akan ırmağın üzerine kurulan uzun köprüden geçerek kente girdiğimde vakit geceyarısını geçmişti. Yıllar önce ayrıldığım kentin sokaklarında yürürken nedense içimi bir burukluk kaplamıştı. Oysa çok az şey değişmişti.

Taş duvarlı evlerin yan yana sıralandığı dar sokaklar, toprak yollar, hatta ortasında küçük bir havuzun bulunduğu meydan bile aynıydı. Dar sokaklardan geçerek, kentin kurulduğu yedi tepeden en yükseğinin üstünde yer alan evime yöneldim. Tepeye doğru çıktıkça, yürüdüğüm yol, evlerin damlarıyla aynı yüksekliğe ulaştı. Bizim oralarda yazlar çok sıcak geçtiği için insanlar serin olsun diye geceleri damlarda yatarlardı. Damlarda uyuyanları sevinçle izliyordum. Onları tanıyordum, kimisi akrabam, kimisi canciğer kapı komşumdu. Yokuş tırmanmak beni yormuştu. Eh artık pek genç sayılmazdım. Belki karım beni gördüğünde tanımayacaktı bile. O da yaşlanmış mıydı acaba? Onu evlendiğimiz günkü haliyle canlandırıyordum gözlerimin önünde. Yokuş gerçekten de zorluyordu beni. Nefes nefeseydim ama yorgunluk beni engelleyemezdi. Sağdaki boş arsayı geçince eve ulaşmış olacaktım. Bir yandan yorgunluk, bir yandan heyecan; ağzım, dudaklarım kupkuru olmuştu. Dudaklarımı yalayıp adımlarımı hızlandırdım. Artık bizim evin damını görebiliyordum. Bir yatak serilmişti. Bu yatakta karım uyuyor olmalıydı. Dizlerimdeki takatin kesilecek gibi olmasına aldırmadan biraz daha hızlandım. Ama yaklaştıkça yatakta iki kişinin yattığını fark ettim. İnanamadım. Yanılıyor olmalıydım. Artık keskinliğini kaybeden gözlerim karanlıkta bana bir

oyun oynuyor olmalıydı. Yavaşladım. Gözümü damdaki yataktan ayırmadan kısa adımlarla eve yaklaştım. Hayır, yanılmamıştım. Yatakta iki kişi vardı. Kafama üşüşen kötü düşünceleri inatla kovmaya çalıştım. Bunun bir açıklaması vardı herhalde. Annem ya da kaynanam yalnız bırakmamak için karımla kalmış olamaz mıydı? Eve biraz daha yaklaştım. Artık yolla evimizin damı neredeyse aynı seviyeye gelmişti. Bir süre yolun kenarında durup yatakta kimlerin yattığını anlamaya çalıştım. Tabii hiçbir şey anlayamadım. İçime bir sıkıntı çökmüştü. Bir an buradan uzaklaşmayı, eve öteki gün, gündüz gözüyle gelmeyi bile düşündüm. Sonra böyle korkakça bir duyguya kapıldığım için kendimi suçladım. Ne olduysa gözlerimle görmeliydim. Yolun altındaki taş duvarının üstüne atladım. Duvarın üzerinden ilerleyerek dama çıktım. Sessizce yatağa yaklaştım. Yüreğim heyecanla çarpmaya başladı. Sonunda karımı yakından görebildim; sola doğru kıvrılmış sessizce soluk alıp veriyordu; sağ yanında gerçekten de biri vardı. Ama yorganı başına kadar çektiği için yüzünü göremiyordum. Belki de annemdi. O da böyle her tarafını örtmeden uyuyamazdı. Umutla yatağın öteki tarafına geçtim. Titreyen ellerimle usulca yorganı kaldırdım. Keşke kaldırmasaymışım, o anda dünyalar başıma yıkıldı. Karımın yanında gencecik bir adam yatıyordu. Bir an ne yapacağımı bile-

medim. Böyle bir şeyi aklımın ucundan bile geçirmemiştim. Ben evimin özlemiyle yanıp tutuşurken, karım demek başka birini bulmuştu. Şaşkınlığım kısa sürede öfkeye dönüştü. Elim kendiliğinden cebimdeki bıçağa uzandı. Bıçağı çıkardım, tam karıma saplayacaktım ki, gözlerini açtı. Ayın aydınlığında gözlerindeki heyecanı, şaşkınlığı görebiliyordum. Yıllardır özlemini çektiğim kadın korkuyla bana bakıyordu. Ondan nefret ediyordum, ama bir türlü bıçağı bedenine saplayamıyordum. Nefretim ona duyduğum sevgiyi aşamıyordu. Baktım olmayacak, 'Allah belanızı versin!' diyerek bıçağı attım ve kaçarcasına çıktım evden. Karanlık sokak boyunca tepeden aşağıya koştum. Ayak seslerime köpekler uludu. Uyku tutmayan birkaç meraklı kalkıp arkamdan baktı. Ne nereye gittiğimi biliyordum, ne de nerede duracağımı. Yalnızca koşuyordum. Irmağın kıyısına kadar gelmişim. Yazgıma lanetler okuyarak suyun kenarına çöktüm. Kendimi kaybedip ağlamaya başladım. Sabaha karşı içim geçmiş, sızmışım. Yüzüme vuran gün ışığıyla uyandım. Bir an nerede olduğumu kestiremedim. Kendimi hâlâ Toprakbeyi'nin çiftliğinde sandım. Ama görmeye alıştığım evler, ağaçlar yoktu, boşlukta kalmış gibiydim. Panik içinde doğruldum. Sonra olanları anımsadım. Gerçekten de boşlukta kaldığımı anladım. Artık gidebilecek bir evim yoktu. Bu yaştan sonra yeni-

den baba evine dönmeyi de kendime yediremiyordum. Kalkıp ırmak boyunca amaçsızca yürüdüm. Az sonra ırmak kenarına toplanmış bir kalabalığa rastladım. Yanlarına yaklaştım, birileri ağlaşıyor, yazıklanıyordu. Kalabalığı yararak, olanları anlamaya çalıştım. İnsanların arasından geçince kıyıda yatan biri kadın biri erkek iki ceset gördüm. Boğulmuş olmalılardı. Kim, diye merakla yaklaşınca kadını tanıdım; bu benim karımdı. Yüreğimin ağzıma geldiğini hissettim. Ama kendimi tutarak olanları öğrenmeye çalıştım. Karımın başucunda dikilen yaşlı adam:

'Şu yazgıya bak arkadaş!' diyordu. 'Kadıncağız evlenmiş, birkaç ay sonra kocası savaşa gitmiş, orada esir düşmüş. Kadın yılmamış, sabırla kocasını beklemiş...'

'Amma da sabırla beklemiş ha!' diye mırıldandım içimden. 'Ya yanında yatan herif?'

Adam dertli dertli söylenmeyi sürdürdü:

'Yaşamda tek isteği bir gün kocasının geri dönmesiymiş. Konu komşu, senin kocan ölmüştür, bırak artık onu beklemeyi, kendine münasip birini bul da evlen, demişler. Kimseyi dinlememiş. Her akşam evin kapısına oturup gözlerini uzaklara dikerek kocasını beklermiş. Sonunda dün akşam aklını kaçırmış, geceyarısı kocam geldi, diye bağırarak ırmağa koşmaya başlamış. Oğlu da arkasından...'

'Oğlu mu?' diye şaşırdım... Ama bizim çocuğumuz yoktu ki! Sanki adam düşündüklerimi anlamış gibi açıklamayı sürdürdü:

'Oğlu da çok iyi, çok terbiyeli bir çocuktu. Annesinin nehre gittiğini görünce o da peşinden koşmuş.

Kadın nehir kenarına gelince, kocasının kendini nehre attığını düşünerek suya girmiş, hemen akıntıya kapılmış. Çocuk da annesini kurtarmak için atlamış suya. İkisi de boğulmuş. Zavallı çocuk babasının yüzünü bile göremeden genç yaşta öldü gitti.'

'İyi ki babası burada yokmuş...' diye karşılık verdi yanındaki şişman arkadaşı. 'Dayanamazdı adamcağız.'

Bunlar ne anlatıyorlardı? Kimin oğlu, ne babası?

Yanımda duran delikanlılardan birine yaklaşıp fısıldarcasına sordum:

'Ne olmuş evlat? Kim ölmüş?'

'Sorma be amca. Kendi halinde bir kadıncağız vardı yukarı mahallede, dün akşam çıldırmış, kendini nehre atmış, oğlu da ardından. İkisi de ölmüş işte.'

'Kocası yok muymuş kadının?'

'Yıllar önce savaşa gitmiş, adamdan bir daha haber alınamamış.'

'Oğlu kimden?'

'Kimden olacak be amca, kocasından. Ama zavallı adamcağız bir oğlu olduğunu bile bilmiyormuş. Çünkü o savaşa giderken kadın yeni hamile kalmış.'

Göğsümden gırtlağıma doğru bir şeyin yükseldiğini, soluğumu kestiğini hissettim. Bu o kadar belirgindi ki, beni boğmak isteyen bu tıkacı yakalamak için elimi gömleğimin düğmesinden içeri soktum. Yaptıklarıma bir anlam veremeyen delikanlı tuhaf tuhaf yüzüme bakmaya başladı:

'Yüzün sapsarı oldu. İyi misin amca?' diye sordu.

'Ben ne yaptım!' diye söylendim.

Delikanlının şaşkınlığı artıyordu:

'Gel şöyle, gölgeye otur, iyi gelir...' diyerek koluma girdi.

'Sağ ol,' diyerek çıktım delikanlının kolundan. Bir ara gözlerim karımla oğluma takıldı. Gözyaşlarımı tutamadım, içimden onlara sarılmak geldi ama yapamadım. Kalabalığın arasından sıyrılarak hızla yürümeye başladım. Sanki bu ırmaktan, bu insanlardan, bu kentten uzaklaşırsam her şey düzelecek, karımla oğlum yaşama yeniden dönecekti. Hiç durmadan, hiç düşünmeden yürüdüm. Akşam geldiğim yoldan geri dönüyordum. Güneş iyice yükselmiş, acımasızca alnıma vuruyordu. Yorulmuştum, susamıştım ama durmaktan korkuyordum. Sanki durursam bir daha yürüyemeyecekmişim gibi geliyordu bana. Aradan ne kadar zaman geçti bilmiyorum. Karşıma bir kervan çıktı. Bu birlikte geldiğim kervandı. Beni gören Kervancıbaşı atının dizginlerini çekerek önümde durdu. 'Ne bu halin?' diye sordu.

Ona hiçbir şey söylemeden yürümeyi sürdürdüm. Ama Kervancıbaşı peşimi bırakmadı. Kafileye mola emri verip, peşimden geldi:

'Ne oldu sana böyle? Yoksa karının başına kötü bir şey mi gelmiş?'

Sustum, ona ne söyleyebilirdim?..

'Yoksa başka biriyle mi evlenmiş?'

Bunu söyleyince, kendimi tutamadım ağlamaya başladım. Kervancıbaşı gün görmüş bir adamdı. Sanki öz kardeşimmiş gibi sabırla bekledi başımda. Dakikalarca hüngür hüngür ağladım. Sonra ağlamanın şiddeti geçti, duruldum. Kervancıbaşı'na olanları anlattım. Adamın yüzünün acıyla gerildiğini gördükçe yaptığım yanlışın büyüklüğü karşısında bir kez daha ezildim, un ufak oldum. Sözlerim bitince Kervancıbaşı elini omzuma koydu:

'Büyük felaket!' dedi. 'Allah sabır versin... Ama olan olmuş, artık yapabileceğin bir şey yok.'

'Yapacak bir şey var!' dedim kararlılıkla yüzüne bakarak. 'Ben de ölmeliyim.'

Bunu neden daha önceden düşünmemiştim sanki.

'Tek çözüm bu. Kendimi öldürmeliyim!' diye yineledim.

'Bu karınla oğlunu geri getirir mi? Yaptığın çok kötü bir şey. Ama gerçeği bilsen yapmazdın. Bunun bir kaza olduğunu düşün.'

'Kaza filan değil, düpedüz cinayet!' diye haykırdım. 'Kendine haksızlık ediyorsun.'

'Kendimi öldürmeliyim,' diye yineleyerek Kervancıbaşı'nın belindeki bıçağa sarıldım.

'Hayır!' dedi Kervancıbaşı ellerimi tutarak. 'İşte bunu yaparsan gerçek bir cinayet olur. Sabretmeli ve dayanmalısın.'

'Böyle bir acıya nasıl dayanırım?'

'Bu senin cezan. Kendini öldürmen işlediğin suçun cezasından kaçmak olur. Yaşamalı ve cezanı çekmelisin.'

O anda Kervancıbaşı'nın söylediklerine inanmadım. Ama kendimi de öldürmedim. Daha sonra sözleri bana mantıklı geldi. Gördüğünüz gibi cezamı çekmeye devam ediyorum."

Şapkacı'nın gözleri yine yaşarmış. Yanaklarında süzülen yaşları silerek servinin altındaki iki mezarı göstermiş:

"Karımla oğlum burada yatıyor. Ne zaman pazar kurulup da ben diktiğim şapkayı satacak olsam, kalabalığın arasında onları görürüm. Boyunlarını büküp yüzüme bakarlar. 'Biz sana ne yaptık? Neden bizi suçladın?' diye sorarlar. Sonra özür dilememe bile fırsat vermeden uçarak mezarlığa giderler. Ben de belki yakalarım umuduyla peşlerinden koşarım, tam onları yakalayacakken mezarlarına varırlar. Oğlum mezarın taşına dokunur, toprak düzgün bir kapak gibi açılır, hızla mezarın içine süzülürler. Ben de peşlerinden mezara girmek isterim ama toprak beni kabul etmez. Mezarın başında öylece kalırım. Ağlamaktan, kendimden geçinceye kadar ağlamaktan başka çare gelmez elimden..."

Padişah ile Vezir ne söyleyeceklerini bilemeden Şapkacı'nın karşısında durmuşlar. Uzun bir sessizlikten sonra Padişah:

"Bence cezanı fazlasıyla çekmişsin..." demiş. "Artık kendine yeni bir yaşam kurmalısın."

Şapkacı kan çanağına dönmüş gözlerini Padişah'a dikerek çaresizlik içinde başını sallamış:

"Anlamıyor musunuz?" demiş. "Bu iki mezar benim içimde. Onlardan kaçış yok. Ölene kadar bu cezayı çekeceğim."

Padişah ile Vezir ısrarlarının sonuç vermeyeceğini anlayınca vazgeçmişler. Şapkacı'yı, karısıyla oğlunun mezarı başında bırakıp yola koyulmuşlar. Çünkü önlerinde Müezzin'in kentine uzanan beş günlük yol varmış. Beşinci günün akşamı varmışlar Müezzin'in kentine. Adamın evine gelip çalmışlar kapıyı.

Padişah ile Vezir'i gören Müezzin çok sevinmiş, onları hemen içeriye buyur etmiş. Yol yorgunu olan bizimkiler bu daveti sevinçle kabul etmişler. Konukları temizlenip karınlarını doyurduktan sonra Müezzin meraklı bakışlarını dikerek sormuş:

"Eee, anlatın bakalım. Öğrenebildiniz mi Şapkacı'nın öyküsünü?

Padişah ile Vezir bir an kararsız kalmışlar. Anlatacakları öykünün korkunçluğu ikircime düşürüyormuş onları. Ama Şapkacı'nın öyküsünü anlatmazlarsa Müezzin'in gizini öğrenemeyeceklerini de çok iyi biliyorlarmış. Sonunda merakları ağır basmış, Şapkacı'nın

öyküsünü anlatmışlar Müezzin'e. Öyküyü dinleyen Müezzin'in de gözleri dolu dolu olmuş: "Bazen düşünüyorum da," demiş "yaşam insanoğlu için bir armağan mıdır, yoksa ceza mı, çözemiyorum."

"Hiç kuşkusuz yaşam bir armağandır," diye yanıtlamış Padişah. "Ama biz insanlar öyle âciz yaratıklarız ki, bize sunulan bu armağanın tadını çıkarmak yerine kendimizi acılara boğuyoruz."

"Haklısınız," demiş Müezzin. "Biz insanlar gerçekten de tuhaf yaratıklarız. Öyle görkemli düşler kurar, öyle yapıtlar ortaya koyarız ki, görenler hayran kalır. Ama bazen de öyle kaypaklaşır, öyle aceleci davranırız ki, o güzellikleri yaratanlarla bu kolaycı tavrı benimseyenler aynı insanlar mıdır, anlamak zorlaşır."

"Anlaşılan sizin de başınızdan ilginç bir olay geçmiş. Umarım Şapkacı'nınki kadar acıklı değildir..." demiş Padişah. "Şükür ki benim öyküm o kadar korkunç değil." "Bizi daha fazla merakta bırakmayın o halde..." demiş Vezir. "Yorgun değil misiniz?" diye konuklarına nazikçe sormuş Müezzin.

"Merakımız yorgunluğumuzu çoktan aldı!" demiş Padişah. "Peki, dinleyin o halde," diyerek başlamış anlatmaya Müezzin:

3
MÜEZZİN'İN ANLATTIKLARI

"İki yıl önceydi. Her zamanki gibi sabah ezanını okumak için camiye gidiyordum. Ortalık yeni aydınlanıyordu. Sislerle kaplanmış sokaklardan geçerken sanki peşimde biri varmış gibi geldi bana. Durdum, dikkatle yanıma yöreme bakındım, kimseyi göremedim. Yoluma devam ettim. Daha sonraları da bu duygu bırakmadı peşimi. İşin ilginci, izlendiğim duygusunun giderek artmasına karşın peşimdeki kişiyi göremiyordum. Kaç kez aniden dönüp arkama baktım, köşe başlarında bekledim ama kimseyi göremedim. Ta ki bir cuma günü öğle ezanını okumak için minareye çıkana kadar.

Alışkanlığımdır, ezana başlamadan önce minarenin etrafında dolaşır, kente bir göz atarım. O cuma günü de öyle yaptım. Minarenin şerefesinde yürürken bir de ne göreyim; karşımda bir Zümrüdüanka kuşu durmuyor mu? Şaşkınlıktan dilimi yutacaktım neredeyse. Şaşırmasına şaşırmıştım ama nedense hiç korku duymuyordum. Korkudan çok hayranlık uyandırmıştı Zümrüdüanka bende. Güneşin altında yer yer kırmızılaşan altın sarısı tüyleri öyle güzeldi ki, gözlerimi ondan alamıyordum. Camiyi, ezanı unutup büyülenmiş gibi ölümsüzlüğün, bilgeliğin simgesi olan bu büyük kuşu izlemeye başladım. Onu dakikalarca seyrettim. Ama bir süre sonra bakmak yetmedi. Zümrüdüanka'ya dokunmak, parlak tüylerini okşamak için dayanılmaz bir istek uyandı içimde. Usulca kuşa yürüdüm. Bu büyüyü bozmaktan korkarcasına ağır ağır ilerliyordum ki Zümrüdüanka ona yöneldiğimi anladı. Kıpırdanarak kanatlarını topladı. Gideceğinden, bir daha onu hiç göremeyeceğimden korktum. Hep orada, minarenin şerefesinde kalsın, ben de hep ona bakayım istiyordum. Ama kuşun gözleri tedirginlikle oynamaya başlamıştı. Uçmaya hazırlanıyor gibiydi. Ani bir kararla ona doğru atıldım. Ben kuşun ürküp kaçmasından korkarken hiç beklemediğim bir şey oldu! Zümrüdüanka bir metre kadar havalandı, sonra üzerime gelerek kocaman pençeleriyle beni omuzlarımdan kavradı. Birlik-

te havalandık. Uçmaya başlayınca korkuyla ayaklarımı salladım. Oysa korkum boşunaydı, Zümrüdüanka öyle güçlüydü ki, sanki hiç ağırlığım yokmuş gibi sürükleyip götürüyordu beni.

Yaşadığım kent kısa sürede ayaklarımın altından akarak gerilerde kaldı. Zümrüdüanka yükselmeyi sürdürüyordu. Bembeyaz bulutların arasından geçerek gökyüzünün katıksız mavisine ulaştık. Bulutların koruyuculuğundan kurtulunca güneşin yakıcı ışınlarıyla baş başa kaldık. Bereket, ben Zümrüdüanka'nın altında kalıyordum; kuşun dev gölgesi beni yakıcı ışınlardan koruyordu. Bunun için Zümrüdüanka'ya teşekkür borçluydum.

Uçuşumuz saatlerce sürdü. Nehirler, tepeler, denizler geçtik. Sonunda karşımıza o güne kadar görmediğim büyüklükte bir dağ çıktı. Dağın zirvesi bulutların metrelerce üstündeydi. Zümrüdüanka dağın tepesine doğru yükseldi. Zirveye ulaştığımızda bu dağın sönmüş bir volkan olduğunu gördüm. Ama volkanın ağzı o kadar genişti ki, bizim kentimiz kadar büyük bir bölgeyi rahatlıkla içine alabilirdi. Zümrüdüanka volkanın içine süzüldü. Yeşilin her tonundan her çeşit ağacın yan yana sıralandığı gümrah bir ormana doğru inmeye başladık. Uzunca bir süre bu ormanın üzerinde uçtuk. Ağaçların iyice sıklaştığı yerde birden görkemli bir saray beliriverdi karşımızda.

Zümrüdüanka süzülerek indi aşağıya. Sanki incitmekten çekinir gibi usulca sarayın bahçesine bıraktı beni. Ayağım yere değince Zümrüdüanka yeniden havalandı. Sarayın bahçesindeki kocaman bir palmiye ağacının tepesine kondu. Burası onun yuvası olmalıydı. Arada bir başını uzatıp ne yaptığıma bakmak dışında artık benimle hiç ilgilenmedi. Ben ise tanımadığım bu toprakları, bu kenti keşfetmek için çekingen adımlarla saraya ilerledim.

Sarayın bahçesinde üzeri nilüfer çiçekleriyle kaplı kocaman bir havuz vardı. Çoğunu hiç tanımadığım hoş kokulu, rengârenk çiçekler önümde eğilerek bana yol verdi. Berraklıktan dibi görünen suyun üstünde on iki kuğu süzülüyordu. Kuğu tüylerini kabartıp ince uzun boyunlarını uzatarak bana, 'Hoş geldin!' dediler. 'Hoş geldin' dediklerini nereden mi anladım? Sevgiyle bakan o pırıltılı, boncuk gözler başka ne söylemiş olabilirdi ki?

Bahçenin ortasında durmuş hayranlıkla çevreye bakınırken, sarayın mermer merdivenlerinde bir kız gördüm. Kız merdivenlerden inerek yaklaştı. Yaklaşınca, kızın ne kadar güzel olduğunu fark ettim. Uzun kirpiklerinin ardındaki ela gözlerini bana dikerek: 'Hoş geldiniz!' dedi.

'Hoş... Hoş bulduk!' dedim güçlükle. Güzelliğiyle büyülenmiş gibiydim, konuşmakta zorluk çekiyordum.

'Sizi böyle apar topar getirdiğim için beni affedin...' dedi gülümseyerek. Sanki güzelliğinden dolayı özür diliyordu.

'Affedilecek bir şey yok,' dedim kendimi toplayarak. 'Burada bulunmaktan rahatsız değilim.'

'Böyle düşünmenize çok sevindim. İstemeyerek de olsa sizi üzmek beni kahreder. Çünkü siz dürüst ve cesur bir insansınız.'

'Nereden biliyorsunuz?' diye sordum. 'Beni tanımıyorsunuz bile.'

'Yanılıyorsunuz, sizi çok iyi tanıyorum,' dedi. 'Tam üç aydır sizi izliyorum.'

'Beni mi izliyorsunuz?..'

'Sizi izliyorum ya! Ama durun, aklınızı daha fazla karıştırmadan her şeyi başından anlatayım size. Gelin şöyle oturalım, daha rahat konuşuruz...' diyerek çam ağaçlarının altındaki kameriyeyi gösterdi.

Kameriyeye doğru yürüdük. Merakım giderek artıyordu. Kameriyedeki sıraya yan yana oturduk. Anlatmaya başladı:

'Burası Peripadişahı'nın kentidir. Ben de onun kızıyım. Belki siz bu kentin adını hiç duymamışsınızdır. Ben de uzun yıllar sizin kentinizin varlığından habersizdim. Çocukluğumda buradan dışarı çıkmadım. Büyüyünce babam beni yanına çağırdı. Bizim peri olduğu-

muzu, bu dağın ardında başka kentlerin bulunduğunu söyledi. O kentlerde insan denen varlıkların yaşadığını, onların bizlerden daha zayıf yaratıldıklarını, yardımımıza gereksinimleri olduğunu anlattı:

'Artık senin de insanlarla karşılaşmanın, onlarla tanışmanın zamanı geldi kızım...' dedi. 'Yarın, Zümrüdüanka seni insanların yaşadıkları yerlere götürecek. Onların arasına karışacak, ne yaptıklarını, neler konuştuklarını öğreneceksin. İnsanoğlunu yakından tanıyacaksın. Gerektiğinde onlara yardım edeceksin. Ama sakın kimliğini açıklama, kendini belli edecek davranışlardan uzak dur.'

Babamın anlattıklarını ilgiyle dinledim. Demek bizim dışımızda başka bir dünya daha vardı. Acaba insanlar nasıl yaratıklardı? Bizlere benziyorlar mıydı? Babam bu

sorularımı yanıtsız bıraktı. 'Yarın git, kendi gözlerinle gör,' dedi.

O gece meraktan gözlerime uyku girmedi, sabahı iple çektim. Günün ilk ışıkları odamın penceresinde süzülürken kalktım. Hazırlanıp aşağıya indim. Züm-

rüdüanka bahçede beni bekliyordu. Kanatlarını yere uzattı. Kanatlarının üzerine basarak sırtına çıktım. Boylu boyunca uzandım. Zümrüdüanka'nın kulağına:

'Haydi!' diye fısıldadım.

Kuş, sesimi duyar duymaz havalandı. Hızla yükselmeye başladık. Kısa sürede bulutlara ulaşmıştık. O bulut senin, bu bulut benim uçtuk da uçtuk. Sizin yaşadığınız kentin üzerine geldiğimizde hâlâ bir tek insan bile görmemiştim. Sokakların arasında yürüyen, hareket eden küçük şekilcikler vardı, onları bir şeye benzetemiyordum. Zümrüdüanka bulutların arasından süzülüp alçaldı. Sizi ilk o zaman gördüm. Minarenin şerefesinde coşkuyla şarkı söylüyordunuz.

'Şarkı değil o, ezan,' diye düzelttim.

'Şarkı ya da ezan, ne fark eder? İkisi de güzel sözcüklerden oluşmuyor mu?'

Düşündüm, doğru söylüyordu. Yanıt vermedim. O öyküsünü anlatmayı sürdürdü:

'Zümrüdüanka'nın kulağına eğilip, biraz daha alçalmasını söyledim. Minareye iyice yaklaştık. Artık sizi iyice görebiliyordum. Ama sırtınız dönük olduğu için yüzünüzü göremiyordum. Merakla sizi incelemeye başladım. Aniden bana doğru döndünüz.'

'O zaman sizi görmüş olmam gerekmez mi?' diyerek sözünü kestim.

'Hayır, beni göremezdiniz, çünkü beni bakışlarınızdan koruyan bir bulut vardı aramızda. Neyse, bana döndüğünüzde gözleriniz hâlâ kapalıydı, ezan okumayı sürdürüyordunuz. Birden kalbimin deli gibi çarptığını hissettim. Bana ne oluyordu böyle? İnsanoğluyla ilk kez karşılaşan perilerin hepsi de acaba benimkine benzer duygular mı hissetmişlerdi? Anlayamıyordum. Ama bu heyecan hoşuma gidiyordu. Zümrüdüanka'ya yavaşlamasını söyledim. Büyük kuş adeta olduğu yerde kalarak usulca kanat çırpmaya başladı. Ben de sizi ilgiyle izledim. Bir yandan da insanoğlunun bize ne kadar çok benzediğine tanık oluyordum. Ama sonsuza kadar gökyüzünde kalamazdık. Zaten sizin de ezanınız bitmişti, minareden inmeye hazırlanıyordunuz. Oysa yanınızdan ayrılmayı hiç istemiyordum. Babamın, sakın peri olduğunu kimseye belli etme, uyarısı olmasa hemen o anda aşağıya iner, sizinle tanışmanın bir yolunu arardım. Yine de siz aşağıya ininceye kadar gözlerimi minareden ayırmadım. Sonra 'Hadi gidelim,' diye fısıldadım Zümrüdüanka'ya. Hızla uzaklaştık oradan. Zümrüdüanka kuşu, beni kuytu bir yerde aşağıya indirdi. Artık insanların arasında dolaşacaktım. İlgi çekmemek için bir delikanlı görünümüne burundum...

Yoo, öyle şaşkın şaşkın bakmayın yüzüme, ileride daha iyi anlayacaksınız, biz perilerin yeteneklerinden

biri de istediğimiz canlının görüntüsüne bürünebilmemizdir. Delikanlı kılığında kenti dolaşmaya başladım. Bütün ara sokakları, yoksulların izbe evlerinden oluşan varoşları, görkemli zengin konaklarını, çeşit çeşit malın satıldığı pazarlarınızı gezdim. Yoksullarla, varsıllarla konuştum. Sanatçıların, askerlerin, politikacıların, çiftçilerin yüzlerine baktım. Yüreklerini okudum. İnsanoğlunun yapısını, yazgısını çözmeye çalıştım. Belki de yaşamımın en ilginç keşfi olan bu işle meşgulken bile inanın sizin yüzünüz bir an bile gözümün önünden gitmedi. Akşama doğru yapmam gerekenleri tamamlayıp öğreneceklerimi öğrendikten sonra, belki sizi yeniden görebilirim umuduyla ezan okuduğunuz caminin önüne geldim. Beklentim boş çıkmadı, az sonra sokağın ucundan göründünüz. Yakından bakınca, ilk görüşte sizden etkilenmekte hiç de haksız olmadığımı düşündüm. Ortadan biraz uzun boyunuz, beyaz teninizde simsiyah iki mühür gibi uyumla ışıldayan kara gözleriniz, size çok yakışan hafif sakalınızla öyle hoş bir görünümünüz vardı ki, bizim perilerin arasında bile sizin kadar güzel bir erkeği görmemiştim. Size iyice yaklaştım. Gözlerinize yakından bakmak, onlardaki gizi, anlamı çözmek istiyordum. Yaptım da; yer yer dağ ateşlerine benzeyen parıltıların şavkıdığı koyu, derin gözlerinize baktığımda anladım ki sizin içinizde kötülük barınamaz. Bundan

nasıl emin olabilirsin, diye bir soru aklınıza gelebilir. Bu da biz perilere özgü yeteneklerden biridir. Karşımızdaki insanın gözlerine baktığımızda onun nasıl biri olduğunu hemen anlarız. Biliyorum, insanlar gözleriyle de yalan söyleyebilir. Ama periler de yalanla doğruyu kolayca ayırt edebilirler. Sizin gözlerinizden yansıyan dürüstlüğü kentte hiç kimsede göremedim. Baktığım gözlerde korkaklık, riyakârlık ve çıkarcılık vardı.'

'Hemşerilerime haksızlık ediyorsunuz!' diye itiraz edecek oldum.

'İnanın hiç haksızlık etmiyorum. Üzücü de olsa gerçek bu. İnsanoğlu iyi değil. Belki kötü de değil. İkisinin ortası bir şey. Bazen iyi bazen kötü. Çoğu zaman kötü. Bencillik mayasında var. Eğitilirse yalnızca kendi çıkarını değil, birlikte yaşadığı insanların, hatta öteki canlıların haklarını da gözetebilen bir yaratık haline gelebilir. Çünkü böyle insanlar var. Onlardan biri de sizsiniz.'

'Yanılıyorsunuz. Bütün insanlar iyidir. Bazıları şeytanın ayartmasıyla yoldan çıkar...' diyecek oldum.

'Şeytan da tıpkı melek gibi, insanın içinde. Seçimi insan yapıyor. Günahınızı boş yere zavallı şeytanın üstüne yıkmayın.'

Perikızı'nın söyledikleri aklımı karıştırmıştı. Ben insan hakkında hiç böyle düşünmemiştim. İlk kez böyle bir yorum işitiyordum. O sözlerini sürdürdü:

'Siz ötekilerden farklısınız. Ama söylemek istediğim bu değil. Caminin şerefesinde sizi ilk gördüğümde yüreğimde duyduğum o delice kıpırtıyı yalnızca iyilik duygusunun oluşturması olanaksız. Nedenini çözemediğim bambaşka, güçlü bir duyguydu bu. Öyle güçlüydü ki, korkmaya başlamıştım. Periler kentine döndükten sonra belki diner, etkisi azalır diye düşünüyordum. Ama tersi oldu, dinmek şöyle dursun bir tutkuya dönüştü. Her an, her dakika sizi düşünüyordum. Bir hafta sonra babama yeniden insanların arasına gitmek istediğimi söyledim. Babam tavrımdan kuşkulanmış olacak:

'Hayrola, neden o kente gitmek istiyorsun?' diye sordu. 'Daha birkaç gün önce insanların arasındaydın. Bir şey mi oldu?'

'Yoo, hiçbir şey olmadı!' diye inkâr ettim. 'İlk gezimde kafamda bazı sorular oluştu, onların yanıtını bulmak istiyorum...' dedim.

Yüzündeki kuşku dolu ifade değişmedi ama üstelemedi.

Yeniden kentinize geldim. Evinizin önünde bekledim. Evinizden çıkınca adım adım, sokak sokak sizi izlemeye başladım. Sizi böyle uzaktan izlemek bile bana büyük bir mutluluk veriyordu. Ama zaman sınırlıydı, kendi kentime dönmek zorundaydım.

Koca volkanı aşıp kentime döndüğümde size duyduğum sevgi vazgeçilmez bir hal aldı. Birkaç gün sonra babama yine insanların arasına gideceğimi söyledim. Babam uzun uzun yüzüme baktıktan sonra:

'Bana doğruyu söyle kızım. Orada bir insanoğluna âşık oldun değil mi?' diye perilere özgü şaşmaz öngörüsüyle sordu.

Sustum. Suskunluğum düşüncelerini onaylıyordu. Babam üzüntüyle başını salladı:

'Bu sevda olmaz kızım,' dedi. 'Siz farklı türde canlılarsınız. O zavallı bir yaratık. Bizler kadar güçlü değil. Onunla anlaşamazsın.'

Babama hiçbir şey söylemeden huzurundan ayrıldım. Odama kapandım. Kimseyle görüşmemeye başladım. İki gün sonra babam çağırttı:

'Peki,' dedi. 'Ben bir baba olarak üzerime düşeni yaptım. Seni uyardım. İlla da istiyorsan, Zümrüdüanka'yı gönderelim, alıp getirsin onu. Fakat bir koşulum var. Sevdiğin bu insanı sınamak istiyorum. Kırk gün burada bizimle yaşayacak. Kırk gün boyunca istediği her şeyi yapacak, yalnızca sana dokunmayacak. Bu sabrı gösterir de kırk gün sana dokunmazsa o zaman kırk gün kırk gece düğün yaparak sizi kendi ellerimle evlendireceğim. Ama kırk gün dolmadan sana dokunursa onu aldığımız yere geri göndereceğim. Bir daha da hiç

görüşmeyeceksiniz. Bu koşulumu kabul edersen, onu hemen buraya getirtirim!' dedi.

Önerisini sevinçle kabul ettim. Babam ise düşünceliydi: 'Yerinde olsam bu kadar çabuk sevinmem kızım...' dedi.

'Umarım senin istediğin olur ama bana sorarsan pek umutlu değilim.'

Babamın sözlerine aldırmadım bile, asıl endişelendiğim konu, beni sevip sevmeyeceğinizdi. Öyle ya, sizin olan bitenden haberiniz yoktu. Ben kendi kendime gelin güvey oluyordum.'

Perikızı bir an konuşmayı bırakıp soru dolu gözlerini bana çevirdi. Uzun uzun yüzüme baktı:

'Kim bilir, belki başka bir sevdiğiniz bile vardır...' dedi.

'Hayır hayır... Sevdiğim kimse yok!' dedim. Sonra aceleciliğimden dolayı utanç duydum. Perikızı gözlerinde gizlemeye gerek duymadığı bir coşkuyla beni süzüyordu. Bakışları cesaretimi artırdı. Sözlerimi sürdürdüm:

'Yani siz o kadar güzel, o kadar etkileyicisiniz ki ilk görüşte ben de size sevdalandım!' dedim.

Perikızı'nın gözlerindeki parıltı neredeyse sevinç gözyaşlarına dönüşecekti:

'Şu anda ne kadar mutlu olduğumu anlıyorsunuz öyleyse!..' dedi kekeleyerek.

Onu çok iyi anlıyordum. Çünkü aynı duyguları ben de hissediyordum. Söyleyeceklerimin hissettiklerimi tamı tamına ifade etmesi olanaksızdı. Yine de bir şeyler söylemeliydim. Ama tüm çabama karşı o cılız, o yetersiz, 'Evet'ten başka bir sözcük çıkmadı ağzımdan. Hiç bu kadar sarsıcı bir duygu yaşamamıştım. Bilinmez bir güç beni Perikızı'na çekiyordu. Neredeyse ona doğru uzanıp narin bedenine sarılacaktım. Ama birden Peripadişahı'nın koyduğu yasağı anımsadım. Kendimi kontrol etmeliydim. Bakışlarımı ondan kaçırdım. Perikızı durumumdan habersiz:

'Gelin size sarayımızı gezdireyim,' diyerek beni içeri götürdü.

Sarayın içi dışından daha muhteşemdi. Bizim padişahın sarayı bunun yanında bir oduncunun kulübesi gibi kalırdı. Her yan beyazlı kırmızılı mermerlerle kaplıydı. Ama sakın ola ki mermerin soğukluğu sinmiş sanmayın bu görkemli sarayın içine. Tavandan sarkan kristal avizelerin altında bin bir maharetle işlenmiş nakış nakış halılar, geniş koridorları süsleyen Çin işi vazolar, fildişinden yontulmuş birbirinden harika bibololar öyle büyük bir beceriyle yerleştirilmişti ki, saraya giren kim olursa olsun bu görkem karşısında ezilmez, içi sıcak duygularla dolardı. Yani olanca zenginliğine karşın soyluluğun o soğuk, insana üstten bakan havası

yoktu bu sarayda. Pencereleri kaplayan sarılı lacivertli vitraylar ışığı kırıyor, güneş yer değiştirdikçe sarayın koridorlarında bir renk cümbüşü yaşanıyordu.

Bu ışık cümbüşünün içinden geçerek dakikalarca dolaştık sarayı. Gördüklerim karşısında ağzım açık kalmıştı. Ama bakışlarımı Perikızı'na çevirdiğimde, anlıyordum ki, sevdalandığım kızın güzelliği karşısında sarayın görkemi hiç kalırdı. İnsan bir an gelir bu saraydan, her biri gerçek bir sanat eseri olan eşyalardan sıkılabilirdi. Oysa hiç kimse Perikızı'na bakmaktan bıkmazdı. Zaten birinci saatin sonunda gözlerim gezdiğimiz koridorlardan, duvarda asılı eşsiz tablolardan sık sık Perikızı'na kaymaya başlamıştı. İlgimin dağıldığını anlayan Perikızı: 'İsterseniz bugünlük bırakalım, gezimizi yarın sürdürürüz,' diyerek beni kalacağım odaya götürdü. Dinlenmemi, gelip beni yine alacağını söyledi. Odada yalnız kalınca yatağa uzandım. Tatlı bir yorgunluk hissediyordum. Perikızı'yla birlikte geçireceğim dakikaları, saatleri gözlerimin önüne getiriyor, yüreğimden bedenime yayılan esriklikle güzel düşler kuruyordum. Böyle düşünürken uyuyakalmışım. Ne kadar uyudum bilmiyorum. Beni Perikızı uyandırdı. Birlikte yemeğe indik. Peripadişahı kırk gün dolmadan benimle görüşmeyecekmiş. Bu habere sevindim. Ne yalan söyleyeyim içten içe ondan çekiniyordum. Ama kızına duy-

duğum aşk öyle güçlüydü ki, ondan ne kadar korkarsam korkayım yine de bana engel olmasına izin vermeyecektim. Hem Peripadişahı'ndan korkmam için fazla bir neden de yoktu. Kızıyla birbirimizi seviyorduk. O da buna karşı çıkmamış, yalnızca bir koşul öne sürmüştü. Bunu gerçekleştirdiğim takdirde kızıyla evlenebileceğimi söylemişti. Yapmam gereken tek şey sabırla kırk günün dolmasını beklemekti. Bu da o kadar zor bir iş değildi. İlk on gün daha ne olduğunu bile anlayamadan su gibi akıp geçiverdi. Bütün günüm sarayın içinde ya da dışında sevdiğimle dolaşarak, konuşarak geçiyordu. Böylece bir yandan bu ilginç kenti gezerken bir yandan da sevdiğim kızı daha yakından tanımış oluyordum. Ama on birinci gün Perikızı'nın güzelliği aklımı karıştırmaya başladı.

Sarayın bahçesinde çevresi sarmaşık güllerle kaplı, içinde sarı balıkların yüzdüğü havuzun yanında dolaşıyorduk. Perikızı sağ yanımda usulca öne eğilmiş, kırmızı bir gülün yaprağındaki çiy taneciklerine dokunuyordu. Kumral bukleleri alnına dökülmüş, kalkık dudakları hafifçe aralanmıştı. Geri plandaki çinili havuz, kırmızı güller, her yanı kaplayan nefis çiçek kokuları, bunlara bir de Perikızı'nın güzelliği eklenince kendimi kaybettim; verdiğim sözü unutarak ona yaklaştım. Perikızı yaklaştığımı fark edince bir adım geriledi:

'Ne yapıyorsun?' diyerek kaygıyla yüzüme baktı. Sesi beni kendime getirmişti.

'Hiiç!' diyerek hemen toparlandım. Perikızı'nın bakışları yumuşadı:

'Ne olursun biraz sabırlı ol. Ben sana yakın olmayı istemiyor muyum sanıyorsun? Ama başka çaremiz yok. Çok değil bir ay kaldı. Bir ay sonra düğünümüz olacak. O zaman istediğimiz gibi birlikte olur, gönlümüzce davranırız,' dedi.

Haklıydı, zayıflığımdan utandım.

'Bir daha olmayacak!' diye sözler verdim. Ama ertesi gün bir araya geldiğimizde ona dokunmamak için yine kendimi zor tuttum. Omuzlarına dökülen saçları, buğday rengi teni ısrarla beni çağırıyordu. Bu istek dayanılmaz bir hal almaya başlayınca gözlerimi kapayarak kendime engel oluyordum. Onunla birlikte olmak bana işkence gibi gelmeye başlamıştı. Aklım bu anlamsız yasağı kabul etse de içimdeki isteği bastıramıyordum.

Yirmi beşinci gün dayanamadım, belki bir çözüm olur diye: 'İstersen on beş gün görüşmeyelim,' dedim. Yüzü üzüntüyle gölgelendi. Onu üzmek istemiyordum ama benim de sabredecek halim kalmamıştı.

'Olur,' diye mırıldandı uysalca. 'Sen nasıl istersen öyle olsun.'

'Artık dayanamıyorum!' dedim. 'Baban bize nasıl zor bir koşul öne sürmüş şimdi daha iyi anlıyorum.'

Yalvaran gözlerle yüzüme baktı:

'Çoğu gitti azı kaldı. Biraz daha dayanmalıyız...'

Sustum, kendime mi, yoksa babasına mı olduğunu bilmediğim bir öfkeyle başımı salladım.

'Eğer senin için iyi olacaksa, bir süre görüşmeyelim...' dedi fısıltıyla.

Onun bu ezik hali içime dokundu. Yumuşadım: 'Ben de senden bir an olsun ayrılmak istemem ama dayanamıyorum, birkaç gün görüşmeyelim, belki böyle daha kolay olur,' dedim.

Çaresiz, önerimi kabul etti. Ertesi sabah kahvaltımı yalnız başıma yaptım. Kahvaltıdan sonra odama çekildim, öğleye kadar dışarı çıkmadım. Öğle yemeğinden sonra, kaldığım odaya döndüm. Üç günü böyle geçirdim. Dördüncü gün sıkılmaya başladım. Ama katlandım, hiç dışarıya çıkmadım. Beşinci gün öğle yemeğinden sonra sarayın bahçesine, çinili havuzun kenarına indim. Havuzun başında durmuş, suda salınarak yüzen balıkları izliyordum ki, birinin yaklaştığını hissettim. Döndüm, Perikızı'ydı. Gözleri sevgiyle ışıyarak yanıma geldi. Onu görünce gülümsedim. Gülümseyişimden cesaret almış olacak: 'Bu kadar ayrılık yetmez mi?' diye sordu kırık bir gülümsemeyle.

Ben de onu çok özlemiştim, dokunamıyordum ama hiç değilse birbirimizi görerek, konuşarak içimizdeki deli sevdayı oyalayabilirdik.

'Haklısın, yeter...' dedim.

Böylece yeniden eski günlerimize döndük. Bu kısa ayrılık süresinde bile birbirimizi çok özlemiştik. İlk günümüzü söyleşerek, dolaşarak geçirdik. Ama daha sonraki günlerde yine zor anlar yaşamaya başladık. Beni ona çeken istek her gün biraz daha artıyordu. Davranışlarıma söz geçirememekten korkuyordum. Perikızı daha sakindi. Ondaki bu soğukkanlılığa şaşıyordum. Âşık olan biri kendini nasıl bu kadar kontrol edebilirdi? Yoksa Perikızı yanılıyor muydu? Bana âşık değil miydi? Belki de Peripadişahı'nın söyledikleri doğruydu. Belki de biz insanlar gerçekten de zayıf yaratıklardık. Yoksa periler gereğinden çok mu mantıklıydılar? Eğer öyleyse perilerin insanlardan üstün oldukları da tartışma götürürdü. Çünkü yalnızca akıldan oluşan bir yaratık, hem akıl hem de duygudan oluşan insandan daha zayıf sayılmaz mıydı? Belki de Perikızı'nınki gerçek bir aşk değil de geçici bir hevesti, içimden ona, babasına, tüm perilere kızmaya başlamıştım. Perikızı bendeki soğukluğu fark etmişti ama buna bir anlam veremiyordu.

Bir hafta da böyle geçti. Benim düşünceli halim giderek artıyordu. Perikızı üstüme düşüyor, beni hoşnut

etmek için tatlı tatlı dil döküp oyunlar icat ediyordu. Ama bunların hiçbiri beni düşüncelerimden kurtaramıyor, tasalı halim geçmiyordu.

Otuz sekizinci gün Perikızı sabahleyin erkenden yanıma geldi.

'Bugün sarayın dışına çıkalım!' dedi. 'Yakında bir göl var, gidip piknik yapalım.'

Önerisini isteksizce kabul ettim. Göl kenarına gidince sanki ne değişecekti ki?

'Çok güzel bir yerdir. Orayı seveceksin, ikimiz için de değişiklik olacak,' diyerek beni isteklendirmeye çalıştı. Keyifsizliğim azalmadı ama onu memnun etmek için kabul ettim. Saray aşçısının bizim için hazırladığı piknik sepetini alıp saraydan çıktık. Asırlık ağaçların arasından geçerek ormanın içlerine doğru yürüdük. Yarım saat sonra ağaçlar seyrekleşti. Önümüze rengârenk hercaimenekşelerle kaplı küçük bir tepe çıktı. Küçük tepeyi aşınca, masmavi bir göl serildi ayaklarımızın altına. Gölü görünce, 'İyi ki Perikızı'nı dinledim de buraya geldim...' diye düşündüm. Kıyıdaki sazlıkta balıkçıl kuşları birbirleriyle şakalaşarak neşeli neşeli dolaşıyorlardı. Gölün durgun suları arada bir dalgalanıyor, çılgın bir balık güneşe doğru yükselip sonra hızla yeniden suya düşüyordu. Ancak kutsal kitaplarda anlatılan cennet bu kadar güzel olabilirdi. Bütün sıkıntılarımdan kurtulduğumu hisset-

tim. Artık yalnızca ben, sevgilim ve bu göl kıyısı vardı. Bizim dışımızdaki her şeyi unutmuştum. Göle yaklaşıp parıltılı sulara dokunduk. Suların serinliği parmaklarımızdan bütün bedenimize yayıldı. Gölle bir bütün olduk. Eski neşeme kavuştuğumu gören Perikızı mutluluktan uçacak gibiydi. Dakikalarca göl kıyısında koşuştuk,

şakalaştık; yorulunca kıyıdaki geniş gövdeli salkımsöğütlerden birinin altına oturduk. Gölden esen incecik bir yel tatlı tatlı tenimizi okşuyordu. Perikızı sırtını salkımsöğüdün gövdesine vermiş, gözlerini hafifçe kısmış, belli belirsiz gülümseyerek yaşadığı anın tadını çıkarıyordu. Yüreğim usulca kıpırdanmaya başlamıştı. Ağzımın kuruduğunu hissettim. Bedenimi bir titremedir aldı. Perikızı ise benim durumumdan habersiz öylece gülümseyip duruyordu. Ona dokunsam ne olurdu? Yalnızca bir kerecik! Alnına düşen şu yaramaz perçemi düzeltsem, Peripadişahı nereden görecekti? Göremezdi tabii. Biz de bu yasağı çok ciddiye almıştık. Elim kendiliğinden Perikızı'na doğru uzandı. Saçlarına usulca dokundum. Parmaklarımda saçlarının yumuşaklığını hissediyordum. Perikızı saçlarına benim mi, yoksa rüzgârın mı dokunduğunu anlayamamış olacak ki karşı çıkmadı. İşte ona dokunmuştum, hiçbir şey de olmamıştı. Cesaretim

arttı. Elimi aşağıya, yanağına kaydırdım. Perikızı elimi hissedince irkilerek gözlerini açtı:

'Ne yaptın?' diye bağırarak başını geri çekti. Gözlerinde derin bir kaygı vardı.

'Kimse görmedi, kimse görmedi...' diye aceleyle fısıldadım. Gözlerindeki kaygı kaybolmadı.

'Her şey bitti!' dedi. 'Her şey bitti!'

'Hiçbir şey bitmedi. Bak işte yanındayım!' demeye kalmadı. Yeri göğü inleten bir ses duyuldu: Aldığın yere götür.' Bu ses üç kez gürledi: 'Aldığın yere götür! Aldığın yere götür!' Önce Perikızı'nın, sonra mavi gölün, en sonunda ormanların gözlerimin önünde kaybolduğunu, yeryüzünün karanlığa boğulduğunu gördüm. Ortalık yeniden aydınlandığında kendimi minarenin şerefesinde buldum. Vakit öğleydi. Tıpkı Zümrüdüanka'nın beni minareden alıp götürdüğü günkü gibi tek başımaydım. Hemen ayağa fırladım, telaşla gökyüzünde Zümrüdüanka'yı aradım. Ama engin mavilikte belli belirsiz süzülen beyaz bulutlardan başka bir şey göremedim. Düş kırıklığı içinde yere çöktüm. 'Ben ne yaptım?..' diye dövünmeye başladım. Az sonra merdivenlerde ayak sesleri duydum. Gelenler cemaatten kişilerdi:

'Hayrola hoca?' dediler. 'Ezan için yukarı çıktın, ne ezan okudun ne aşağıya indin! Ne oldu, yoksa hastalandın mı?'

Onların sorularından anladım ki yaşadıklarımın hepsi bir ezan vaktine sığacak kadar kısaymış. Beni yıkılmış bir halde gören cemaat:

'Zavallının başına güneş geçmiş, götürüp yatıralım da biraz dinlensin,' diyerek minareden indirdiler.

Ertesi gün kendimi daha iyi hissetmeye başladım. Öğle vakti evden çıkarak camiye doğru yürüdüm. Camiye yaklaşınca gözlerim minarenin alemine takıldı. Bir de ne göreyim: aman Allahım Zümrüdüanka orada durmuyor mu? Telaşla minareye doğru koştum. Minarenin merdivenlerini birer ikişer tırmandım. Ama şerefeye çıktığımda ortalıkta ne Zümrüdüanka vardı ne de ona benzer bir kuş. Büyük bir düş kırıklığı içinde ağlayarak minareden indim.

İşte o gün bugündür her öğle namazında camiye geldiğimde minarenin aleminde Zümrüdüanka'yı görürüm. Belki Peripadişahı beni affetmiştir diye umutla koşarak minareye çıkarım ama yukarıda Anka kuşunu bulamam. Çaresizlik içinde dövüne dövüne ağlayarak aşağı inerim."

Öyküsünü bitiren Müezzin yüzündeki kederi gizlemek için başını öne eğmiş. Padişah teselli edercesine elini dostça adamın omzuna koymuş. Müezzin, başını kaldırarak:

"Benim için üzülmeyin. Bunu hak ettim!" demiş.

"Bilemiyorum," demiş Padişah, bu yargıya katılmadığını belli eden bir ses tonuyla. "İnsan hem âşık hem de sabırlı olabilir mi? Bir kelebeğin ömrü kadar kısa olan aşk, o bekleyiş sırasında solarak yakıcılığını yitirmez mi? Yaptığın tümüyle yanlış mıydı, bilemiyorum!"

Padişah'ın söylediklerine ne Müezzin ne de Vezir yanıt vermiş. Başları önde, düşünüp kalmışlar.

Padişah ile Vezir o geceyi de Müezzin'in evinde geçirerek ertesi gün Demirci'nin kentine doğru yola çıkmışlar. Dört gün dört gece yol gitmişler. Dördüncü günün akşamı varmışlar kente. Demirci'nin kapısını çalmışlar. Demirci onları güler yüzle karşılamış. İçeri buyur etmiş. Padişah ile Vezir temizlenip, karınlarını doyurduktan sonra Demirci:

"Öğrenebildiniz mi Müezzin'in öyküsünü?" diye sormuş. Bizimkiler Müezzin'in öyküsünü aynen duyup işittikleri gibi Demirci'ye anlatmışlar. Demirci büyük bir ilgiyle dinlemiş onları. Öykü bitince:

"Vah zavallı adamcağız, vah!" demiş. "İnsanoğlu böyledir işte. Bir ömür boyu güzele ulaşmak için çabalar durur, ama aşk ayağına geldiğinde birazcık sabır gösteremez. Yazık olmuş Müezzin'e, yazık. Ya Perikızı'na ne demeli? Baştan yanlış tutmuş işi. Sen tut bir insana gönül ver. Gerçi ona ne diyeceksin, gönül bu, söz dinler mi?"

"Öyle," demiş Padişah. "Gönül rüzgâr gibidir, ele avuca sığmaz. Dilediğine akar gider. Sana da yalnızca bakmak, olacaklara katlanmak kalır."

Vaktin ilerlediğini gören Demirci konuklarının rahatını düşünerek:

"Eh, artık sizin yatağınızı açalım da bir güzel uyuyun, yarın kahvaltıdan sonra ben de kendi öykümü anlatırım size..." demiş.

Ama bizim Padişah ile Vezir'in merakı yorgunluklarından daha ağır basmış. Demirci'nin önerisine hemen karşı çıkmışlar:

"Biz yorgunluğumuzu attık. Eğer sakıncası yoksa öykünü şimdi dinlemek isteriz!" demişler.

Konuklarının kararlılığını gören Demirci bakmış ki kurtuluş yok, başlamış anlatmaya:

4

DEMİRCİ'NİN ANLATTIKLARI

"Ben çocukluğumdan beri bu mesleğin içindeyim. Kendimi övmeyi hiç sevmem ama Allah'ın bildiğini de kuldan saklamam. Bu yörede benim üzerime demirci ustası yoktur. Kaba saba demirleri oya gibi işler dağdaki lalelerin, sümbüllerin suretlerini pencerelere, kapılara dökerim. Yaptığım işleri görenlerin ağzı açık kalır. Eğer kötü niyetli değillerse, 'Pek güzel olmuş, eline sağlık,' demeden geçmezler. Ustalaşmak, bu beceriye erişmek kolay olmadı elbette. Çocukluktan gençliğe bu sıcak ocağın başında geçtim, saçlarıma ilk kırlar şu örsün başında düştü. Dükkânı sabah ezanında açtım

geceyarıları kapadım. Eğdiğim, büktüğüm demirleri uç uca eklesek bu kent gibi on kenti içine alır. Neyse uzatmayalım, sonunda başardım. Adı anılır, hatırı sayılır bir usta oldum. Ünüm bütün kente yayıldı. Ama ne çare, başıma öyle bir iş geldi ki. Ne ünüm yardımcı oldu bana ne de mesleğim. Şimdi anlıyorum ki mutlu olmak için ne ustalık ne de ün yetiyormuş. Anlatacaklarımı dinledikten sonra siz de bana hak vereceksiniz.

Altı ay kadar önceydi. Ayıptır söylemesi, öğle yemeği için bir piliç almıştım. Malum, bizim iş beden gücüne dayandığı için yediğime içtiğime dikkat etmem gerekir. Şükür, iştahım da yerinde, öğünümü abur cuburla geçirmem, şöyle yağlı yüzlü yemekleri seçerim. Bizim hanım da sağ olsun pek beceriklidir yemek konusunda; bir tavuklu pilav yapar parmaklarınızı yersiniz. İşte o gün canım bizim hanımın tavuklu pilavından çekti. Pazara gidip besilisinden bir piliç aldım. Eve götürdüm, 'Bunu güzelce pişir,' dedim hanıma. Sonra dükkâna döndüm, çalışmaya devam ettim. Öğleye doğru ben kendimi iyice işe kaptırmışken, küçük oğlum elinde yemekle kapıdan içeri girdi. Daha bizim oğlan kapıda görünür görünmez mis gibi bir koku kapladı dükkânın içini. Ama elimdeki işi bırakmadım.

Bizde gelenektir, iyi demirci elindeki demiri soğutmaz. Ben de elimdeki demire biçim verinceye kadar ça-

lışmak niyetindeydim. Varsın yemek birazcık beklesindi. Oğluma yemeği demir masanın üzerine bırakmasını söyledim. Çocuk yemeği bırakıp gitti. Ben işimi yapmayı sürdürdüm. Bir ara bakışlarım dükkânın penceresinden içeri süzülen siyah bir kediye takıldı. Kediyi görür görmez, 'Eyvah bizim yemek elden gidiyor...' diyerek demiri dövmeyi bırakıp, kedinin hareketlerini dikkatle izlemeye başladım.

Parlak siyah tüylerle kaplı, iri yeşil gözleriyle haince çevreyi süzen oldukça güzel bir kediydi bu. Bana bakarak, küstahça miyavladı. Şimdi bu kediyi çekecek halim yoktu. İyice acıkmıştım.

'Pist pist!' diyerek kediyi kovalamaya kalktım. Ama kedi benim tehditlerime hiç kulak asmadı. Kendinden emin adımlarla dükkânın toprak zemininde ağır ağır ilerlemeye başladı. Hedefi de belliydi; benim öğle yemeğim. Sesimi yükselterek daha tehditkâr bir ifadeyle yeniden bağırdım:

'Pist pist!'

Bir an ürker gibi oldu, başını kaldırarak olduğu yerde durdu. Neler yapabileceğimi kestirmek istercesine iri yeşil gözleriyle bir süre bana baktı. Doğrusunu söylemek gerekirse onun bu pervasızlığı beni iyice şaşırtmıştı. Hatta yeşil gözlerinden yansıyan parlak ışıkların yüreğimde belli belirsiz bir tedirginlik yarattığını

söylersem abartmış olmam. Bir süre can düşmanı iki rakip gibi birbirimizi süzdük. Benden korkutucu bir davranış görmeyen kedi, belki daha temkinli adımlarla ama kararlılığından hiçbir şey yitirmeden yeniden öğle yemeğime doğru yürümeye başladı. Ama yanılıyordu. Bende yemeğimi bir kediye kaptıracak göz yoktu. Hızla kedinin üzerine atıldım. Kedi çevik bir hareketle geri döndü, sıçrayarak pencerenin kenarına ulaştı. Neşem yerine geliyordu.

'Aldın mı ağzının payını?' diye söylenerek yumruğumu kediye doğru salladım.

Kedi pencerenin kenarından nefret dolu gözlerle bakıyordu yüzüme.

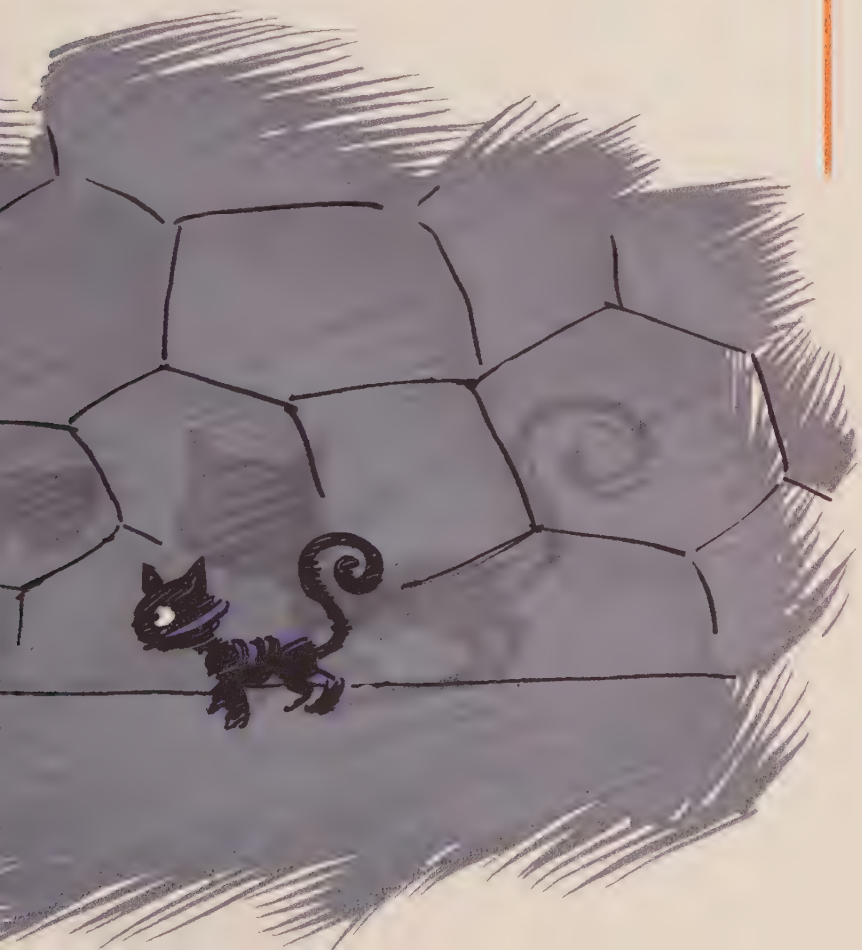
'Ne bakıyorsun lanet hayvan?' diyerek yeniden üzerine saldırdım. Hayvan korkuyla pencereden sokağa atladı. Artık onu göremiyordum. Kedi kaçmıştı ama beni de işimden alıkoymuştu. Demirin kızıllığı kaybolmuştu. Kedi yüzünden demiri soğutmuştum. Oldu olacak yemeğimi yiyeyim bari diye düşündüm. Ellerimi yıkadım, masanın başına kurulup tavuklu pilavımı önüme aldım. Hanımın yemeğimi sardığı bez bohçayı açtım. Bohça açıldıkça sıcaklığını henüz yitirmeyen piliç ortaya çıktı. İştahla pilicin sol budunu koparıp ağzıma götürdüm. Tam ısıracakken gözlerim yeniden dükkânın penceresine takıldı. Kedi yine pencereye gelmiş, yut-

kunarak elimdeki buda bakıyordu. Budu ısırdım. Kedi en ufak bir davranışımı bile kaçırmadan beni izlemeyi sürdürüyordu. Rahatsız oldum. Budu bırakarak öfkeyle ayağa kalktım. Kedinin üzerine yürüdüm. Hayvan korkuyla pencereden yere atlayarak kaçtı. Oh, sonunda ondan kurtulmuştum. Yeniden sevgili yemeğimin başına döndüm. Budu alıp bir ısırıkta yarısını kopardım. Doğrusu pek de lezizdi. Daha ağzımdaki lokmayı çiğnemeyi yeni tamamlamıştım ki yine o mendebur kedi göründü. Bu defa pencereden değil dükkânın kapısından bana bakıyordu. Bir an boş vermeyi düşündüm. 'Amaan bakarsa baksın!' deyip lokmamı çiğnemeyi sürdürdüm. Budun ikinci yarısını ısıracaktım ki kedinin gelip tam karşımda durduğunu fark ettim. O tuhaf yeşil gözleriyle gözlerimin içine bakıyordu. Çok tuhaf, gözlerindeki nefret yok olmuştu; yalvarır gibi bakıyordu yüzüme. Ama benim keyfim iyice kaçmıştı. 'Vermeyeceğim işte, vermeyeceğim, sana küçücük bir kırıntı bile yok!' diye bağırarak kedinin üzerine atıldım. Kedi her zamanki çevikliğiyle dükkânın içlerine kaçtı, ben de peşinden ama içerdeki ıvır zıvırın arasına karışıp kayboldu. Bir süre sağa sola bakındım, onu göremeyince yeniden yemeğime döndüm. Masanın başına oturdum, tam yemeğe başlayacakken kedi yine gelip karşımda durdu. Sinirlerim giderek geriliyordu. Nereden çıkmıştı bu Allah'ın belası

kedi? 'Sakin olmalıyım!' dedim. Ona bakmadan yemeye karar verdim. Birkaç lokma sonra başımı kaldırdım ki bir de ne göreyim. Kedi iyice masaya yaklaşmamış mı! Neredeyse arka ayaklarının üzerinde doğrulup masanın üzerindeki tavuğu kapacak. Yüzsüzlüğün bu kadarı da fazlaydı. Kan beynime sıçramıştı. Kedinin karnına bir

tekme indirmeyi planlıyordum ki aklıma parlak bir fikir geldi. Öfkeme hâkim oldum. Zaten atacağım tekmenin isabetli olması hayli kuşkuluydu. Bu kediden ancak kurnazlıkla kurtulabilirdim. Tavuğun kanadından bir parça koparıp kediye attım. Attığım parçayı havada

kaptı. Yemeye başladı. Ama bir yandan da alttan alta bana bakıyor, ani bir saldırıdan kaçmak için beni gözlüyordu. Onunla hiç ilgilenmiyormuş gibi yaparak yemeyi sürdürdüm. Kedinin tedirginliği giderek azalıyordu. Attığım parçayı bitirince yine istekle bana baktı. Bir parça tavuk daha attım. Onu da havada kaptı. Kısa sürede yalayıp yuttu. Artık yerken beni gözlemiyordu. Kendini güven içinde hissetmeye başlamıştı. Planım tıkır tıkır işliyordu. Yavaşça ayağa kalktım. Bir iki adım geriledi ama kaçmadı. Tavuğun göğsünden bir parça koparıp, 'Pisi pisi pisi...' diyerek onu yanıma çağırdım. Kuyruğunu dikerek yaklaştı. Ben de birkaç metre ilerdeki örse doğru yürüdüm. Kedi planımdan habersiz, gözleri elimdeki tavuğa kenetlenmiş olarak beni takip etti. Örse iyice yaklaşınca tavuğun etini ayaklarımın dibine bıraktım. Kedi hırsla ete saldırdı. Tam eti kapacakken ben de örsü kaptığım gibi kedinin kafasına indiriverdim. Dükkân acı bir miyavlama sesiyle inledi. Siyah örsün altında kalan kedinin, tüylerinin arasından boşalan kanını görüyordum. Kedinin ölüsüne tiksintiyle bakarak örsü ayağımla ittim. Örs yana düşünce hayvanın ezilmiş başı ortaya çıktı. Yeşil gözleri bana bakıyordu. Şaşkınlıkla, eski parlaklıklarını yitirmediklerini fark ettim. Sonra kedinin bedeninin kıpırdadığını gördüm. Demek hâlâ canlıydı. Ayaklarıyla toprağı iterek yerde sürünmeye

başladı. Önce çok halsizce yaptığı bu hareket giderek güçlendi. Kedinin süründüğü toprağın üzerinde ince bir kan lekesi kalıyordu. Onun bu zavallı halini görünce yüreğim sızladı. Yaptığımdan pişmanlık duydum. Ona yardım etmeliydim. Ama ne yapacağımı da bilemiyordum. Daha doğrusu kediye dokunmaya korkuyordum. O anda beklenmedik bir şey oldu. Kedi yorulmuş olmalı ki bir ara durdu. Sonra başını kaldırarak yeniden bana bakmaya çalıştı. Boğazından hırıltıya benzer sesler çıktı. Artık ölüyor, diye düşündüm. Aslında ölmesini istemiyor da değildim. Hiç değilse acı çekmezdi. Ama kedinin boğazından yükselen hırıltılar sözcüklere dönüşmeye başladı. Evet, yanlış duymadınız, kedinin çıkardığı hırıltılar tıpkı bizim kullandığımız sözcüklere dönüştü, hayvan senin benim gibi konuşmaya başladı. Kedi konuşur mu? Konuştu işte. Sözcükler hırıltılardan arınınca ne söylediğini anladım: 'Bunu neden yaptın?' diyordu.

Düş görüyor olmalıydım. Bunun başka bir anlamı olamazdı. Yaşadıklarım sinirlerimi bozmuş, gündüz gözüne kâbuslar görmeye başlamıştım. Ama kedinin sesi giderek daha düzgün çıkıyordu:

'Bunu neden yaptın?'

Şaşkınlık içinde dükkânın ortasında kalakalmıştım. Kedi ise bir yandan yerde sürünüyor bir yandan da söyleniyordu: 'Bunu neden yaptın?'

Bir heykel gibi donmuş kalmıştım. Kedinin başı duvara değince, aklımı kaçırmama neden olan asıl olay gerçekleşti. Kedi bir anda biçim değiştirerek siyah saçları beline kadar inen sağlıklı bir kıza dönüşüverdi. Ne başında yara izi vardı, ne de kan lekeleri. Şaşkınlıktan ağzım açık, öylece bakakaldım. Kız iri yeşil gözlerini tıpkı kedi gibi yüzüme dikerek sordu:

'Bunu neden yaptın?'

Sesinde tehdit yoktu. Bana acıyor gibiydi. Sanki örsü onun kafasına değil de yanlışlıkla kendi başıma indirmiştim. Suçluluk duygusuyla kıvranarak yalvardım:

'Bilmiyordum... O kedinin bir insan olduğunu nereden bilebilirdim?' diye kekeledim.

'Ama onun bir canlı olduğunu biliyordun!' dedi suçlayan bir sesle. 'Ha insan, ha kedi; ikisi de canlı değil mi? Sen yemek keyfini bozduğu için bir canlıyı öldürdün. Bunun insan değil de kedi olması neyi değiştirir?'

'Özür dilerim,' dedim. 'İnan çok pişmanım.'

'Artık çok geç!' dedi kız. Sonra hızla dönerek elleriyle duvara dokundu. Evet, işte şu karşıda gördüğünüz kirli duvara. Birden duvarda bir kapı belirdi. Kız kapıyı itti. Aynı anda dükkânın içi ışıkla doldu. Kapının arkasında yemyeşil bir bahçe vardı. Kız kapıdan içeri girdi. Tam kapıyı kapatacakken seslendim:

'Dur, beni bağışla! Beni de yanına al!'

Kız kapının aralığından merhamet dolu yeşil gözleriyle yüzüme baktı:

'Üzgünüm!' dedi. 'Paylaşmayı bilmeyenlerle zalimler bu kapıdan giremezler. Önce paylaşmayı, sonra merhamet etmeyi öğrenmelisin.'

'Dur!' diye bağırdım arkasından ama o beni dinlemeden kapıyı kapattı. Kapının kapanmasıyla birlikte duvar eski haline döndü. Hemen duvara yaklaştım. Elimle her bir taşını, oyuğunu yokladım. Çabam boşunaydı; ne bir geçit vardı, ne de bir kapı. Çaresizlik içinde dizlerimin üstüne çöktüm. O gün akşama kadar hiçbir iş yapmadan pişmanlık içinde dövünüp durdum. Akşam eve dönünce olanları hanıma anlattım. Bana inanmadı. 'Kötü bir düş görmüşsün,' dedi. Keşke onun dediği gibi olsaydı. Keşke o öğleden sonra yaşadıklarım kötü bir düş olsaydı.

Ertesi gün, her zamanki gibi erkenden açtım dükkânı. Deri önlüğümü giydim, ateşi yaktım. Ateş kıvamına gelince demiri içine soktum. Demir nar gibi kızarıncaya kadar bekledim.

Sonra demiri ateşten alıp, örsün üstüne koydum. Çekici sağ elime aldım, tam demirin üstüne indirecekken, birden duvardaki kapı yine beliriverdi. Kapının usulca açıldığını gördüm. Aralanan kapının arka-

sından o kız göründü. Çekiç ve demir elimde öylece donakaldım. Siyah saçlı kız, yeşil gözleriyle beni o inanılmaz güzellikteki bahçeye çağırıyordu. Çekici, demiri bir yana savurup hızla kapıya doğru atıldım. Ama ben yaklaştıkça kapı da kapanmaya başlamıştı. Son bir umutla, belki girerim diye iyice hızlandım. Tam kapıya ulaşmıştım ki kapı kapanıverdi. Ben de başımı duvara çarparak yere yuvarlandım. Kendime geldiğimde akşam olmuştu. İşte o gün bugündür, ben mesleğimi yapamaz oldum. Her sabah işe gelirim. Ateşi yakarım, demiri ateşe koyarım. Demir kızarır, çekici elime alırım, onu tam demire indirecekken karşı duvardaki kapı açılır, siyah saçlı kız beni içeri çağırır. Belki girerim umuduyla atılırım ama her defasında duvar yüzüme kapanır. Ben de kan revan içinde yere yığılır kalırım. Yine de yitirmedim umudumu. Bir gün mutlaka gireceğim o kapıdan."

Öykü bitince Padişah ile Vezir anlamışlar ki tıpkı Müezzin gibi Demirci için de yapılabilecek bir şey yok. Bu dertten bir an önce kurtulmasını dileyip, uyumak için izin istemişler.

Ertesi sabah ev sahibi onlara mükellef bir kahvaltı sunmuş. Bir güzel karınlarını doyuran Padişah ile Vezir yemekten sonra Demirci'yle vedalaşıp yeniden yola koyulmuşlar. Ee şaka değil, önlerinde tam üç günlük

yol varmış. Üç gün üç gece yol gitmişler. Yol boyunca, konakladıkları yerlerde Demirci'nin başına gelenleri tartışmışlar. Üçüncü gün ulaşmışlar Kuyumcu'nun kentine.

Kente iner inmez çalmışlar Kuyumcu'nun kapısını. Kuyumcu onları karşısında görünce sevinmiş. Evini açmış, yedirmiş, içirmiş. Konukların ağırlanma faslı bitince sormuş:

"Söyleyin bakalım öğrenebildiniz mi Demirci'nin öyküsünü?

Öğrendik demişler ve anlatmışlar öyküyü. Kuyumcu anlatılanları ilgiyle dinlemiş.

"Paylaşmamanın cezası demek bu kadar büyükmüş..." diye söylenmiş.

"Zalimliği de unutmayın!" diye eklemiş Vezir.

"Umarız sizin öykünüz de paylaşmamanın kötülüğünü anlatmıyordur?" diye sormuş Padişah.

"Aslına bakarsanız benim öyküm de paylaşma üzerine, ama Demirci'nin öyküsünden oldukça farklı."

"Bizi daha fazla merak içinde bırakmayın o halde" demiş Vezir.

"Konuklarımın istekleri benim için emirdir!" diyen Kuyumcu başlamış anlatmaya:

5
KUYUMCU'NUN ANLATTIKLARI

"Bizim kuyumculuğumuz çok eskilere dayanır. Babam, dedem, dedemin babası hep bu mesleği sürdüregelmişler. Öyle ki bir süre sonra bu kentte adımız Kuyumcuzadeler olarak anılmaya başlanmış.

Rahmetli babam benim de bu mesleği sürdürmemi isterdi. Ne yazık ki babamın bu isteğini o öldükten yıllar sonra yerine getirebildim. Gençliğimde pek de iyi bir oğul sayılmazdım. Ailenin tek erkek çocuğu olduğum için beni şımartmışlardı. Yediğim önümde yemediğim ardımdaydı. İstediklerime ulaşmak için çaba harcadığımı hiç anımsamıyorum. Tahmin edeceğiniz

gibi çok mutlu bir çocukluğum oldu. Ama yıllar hızla geçiyordu. Babamın saçlarındaki aklar artarken ben de güçlü kuvvetli bir delikanlı oluvermiştim. Babam bir gün beni yanına çağırdı:

'Bak oğlum ben yaşlanıyorum. Artık kuyumcu dükkânına senin sahip çıkman gerek. Orada burada gezerek vaktini çarçur etmemelisin. Gel şu dükkânı birlikte işletelim. Mesleği öğren, ben ölünce bu işi sen sürdüreceksin,' dedi.

'Allah gecinden versin baba, o nasıl söz öyle?' dedim. Babam dudaklarında buruk bir gülümsemeyle yüzüme baktı:

'Bundan kaçılmaz oğlum!' dedi. 'Ölüm bu, çaresiz bir gün gelecek. Ama insanın gözü arkada kalmamalı. Onun için çalışmayı, işleri yürütmeyi öğrenmelisin.'

Babamın sanki yarın ölecekmiş gibi konuşması canımı sıkmıştı. Hiç de öyle hastaya benzer bir hali yoktu. Belki beni dükkâna bağlamak için böyle karamsar konuşuyordu. Ama benim dükkâna kapanmaya hiç niyetim yoktu. Ertesi sabah babam işe giderken anneme, benim için 'Kalkınca dükkâna gelsin,' demiş. Kahvaltıdan sonra annem:

'Baban seni dükkânda bekliyor,' dedi.

Bunu duyunca keyfim kaçtı. O gün arkadaşlarla buluşup kentin aşağı yakasındaki ırmakta balık tutmaya

gidecektik. Bir an duraksadım. Babamın yüzü geldi gözlerimin önüne. Onu kırmak istemezdim, ama canım da dükkâna gitmeyi hiç istemiyordu. Evden çıktığımda hâlâ bir karar verememiştim. Adımlarımı sürüyerek ilerledim. Dükkâna giden yol, arkadaşlarımın birinin evinin önünden geçiyordu. Kapının önüne geldiğimde yürüyüp gitmek istedim. Sonra boş vermişlik duygusu ağır bastı. 'Dükkâna yarın giderim!' diyerek vazgeçtim. Arkadaşımın evine yöneldim.

O gün gerçekten çok iyi vakit geçirdik. Yüzdük, balık tuttuk, bir ara yaralı bir tavşanın peşinden koştuk. Ama yaralı olmasına karşın tavşan bizden hızlıydı, yakalayamadık. Akşam eve döndüğümde babam çoktan gelmişti. Canı sıkkın gibiydi. Sofraya oturduğumuzda:

'Dükkâna niye gelmedin?' diye sordu kırgın bir ses tonuyla.

'Arkadaşlarla sözleşmiştik baba,' dedim.

'Sözünden dönsen kıyamet mi kopardı?' diye tersledi.

Arkadaşlarıma mahcup olurdum. Hem söz verirsen mutlaka uymalısın, diyen sen değil miydin?' diyerek üste çıkmaya çalıştım.

Babam ikna olmamıştı ama başka da bir şey söylemedi. Ertesi sabah kalktığımda, annem dükkâna gitmem gerektiğini yineledi:

'Bugün çırak da gelmeyecekmiş, mutlaka gelsin, dedi baban.'

Artık kurtuluş yoktu. Bugün dükkâna gitmek zorundaydım. Kahvaltıya yeni oturmuştum ki kapı çalındı. Kapıyı ben açtım. Gelen arkadaşlarımdan biriydi:

'Çukurkahve'de horoz dövüşü varmış, gidip seyredelim,' diyordu. Belki bahse de girerdik. Ona dükkâna gideceğimi söyledim.

'Biraz bakar, sonra gidersin!' diye ısrar etti. Üstünde hiç para yokmuş, 'Sende vardır, bir koyup beş alırız!' dedi. Kumarı hiç sevmem, ama arkadaşlarımla kazanma heyecanını paylaşmak güzel olacaktı. Hem dükkâna biraz geç gitmemin ne sakıncası olabilirdi? Yine de annemin duymasını istemiyordum. Kısık sesle:

'Tamam, sen beni sokağın köşesinde bekle, beş dakikaya kadar geliyorum...' dedim.

Yemeğimi aceleyle bitirip evden çıktım. Zavallı annem hiç kuşkulanmadı, dükkâna gittiğim için duyduğu sevinç gözlerinden okunuyordu. Sokağın köşesine varınca öteki beş arkadaşımın da gelmiş olduğunu gördüm. Yedi kafadar horoz dövüşü yapılan kahveye doğru yollandık. Dövüşlerin yapıldığı küçük salon hıncahınç dolmuştu. Bağırıp çağıran kalabalığı yararak birbirleriyle kıyasıya kavgaya tutuşan cins horozlan rahatça görebileceğimiz bir yere ulaştık. Kalabalığın coşkusu

kısa sürede bize de bulaştı. Hırsla bağırıp çağırmaya başladık. Hele bahse tutuştuktan sonra dövüşe kendimizi iyice kaptırdık. Dükkâna gitmem gerektiğini anımsadığımda vakit öğleyi çoktan geçmişti. Arkadaşlarım, 'Aman bugün de gitmeyiver!' dediler. Ben de onlara uyup horoz dövüşünün tadını çıkarmayı sürdürdüm.

Eve döndüğümde kapıyı babam açtı. Yüzünden düşen bin parçaydı:

'Nerdesin sen?' diye bağırdı.

Onu ilk kez bu kadar öfkeli görüyordum.

'Sen ne biçim evlatsın?' diye sürdürdü konuşmasını. 'Senin yüzünden dükkân yarım gün kapalı kaldı!'

'Kusura bakma baba...' diyecek oldum, 'Kusuru musuru yok, yarın sabah erkeden birlikte gideceğiz dükkâna!' diyerek kestirip attı.

Gururum kırılmıştı. Sofraya oturdum. Canım yemek yemek istemiyordu. Hiç alışık olmadığım bir davranıştı babamınki. Ona kızmaya başlamıştım. İki gün dükkâna gitmedik diye neredeyse dövecekti beni.

Ertesi sabah birlikte çıktık sokağa. Arkadaşımın evinin önünden geçerken kederle baktım pencerelere. Şimdi uyuyor olmalıydı. Babamın dükkânı evimize yakın bir bedestenin içindeydi. Kepenklerini açarak yeni iş gününe hazırlanan, karşılıklı sıralanmış kuyumcu dükkânlarının arasından geçerek bizimkine ulaştık. İlk

kez bu kadar erken geliyordum dükkâna. Babam cebinden çıkardığı kocaman iki anahtarla iki kilidi açtı. Tozlu kepengi kaldırarak içeri girdik. İçeride genzimi yakan bir koku vardı. Bu kulp takılan altınları parlatmada kullanılan tuzruhunun kokusuydu. Sıkıntıyla yüzümü buruşturmuş olmalıyım ki babam:

'Bir haftaya kalmaz alışırsın, zamanla bizim evin bahçesindeki fesleğen kokusu gibi gelecek bu sana,' dedi.

Babamın sözlerine inanmak içimden gelmiyordu. Bana süpürgeyi göstererek:

'Dükkânı temizlememiz gerek,' dedi.

Süpürgeye doğru ilerlerken yeniden seslendi:

'Önce yerleri hafifçe ıslat ki toz çıkmasın.'

Süpürgeyi bırakıp dükkânın arkasındaki atölyeye girdim. Atölyede bir sürahi buldum. Sürahiyi suyla doldurup yeniden babamın yanına döndüm. Dükkânın zeminini ıslatmaya başladım. Ama suyu fazla kaçırmışım. Pek de düzgün olmayan zeminde yer yer küçük gölcükler oluştu. Başımı kaldırdığımda babamın memnuniyetsiz bir ifadeyle beni süzdüğünü gördüm. O sırada çırak dükkândan içeri girdi. Babamın akşamki kızgınlığı geçmemişti anlaşılan:

'Al şu süpürgeyi de sen süpür yerleri!' diye ters ters söylendi. Çırak babama sözünü tekrarlatmadı,

yılışarak aldı elimden süpürgeyi. Öfke ve utanç duyuyordum. Hemen o anda dükkândan çıkıp gitmek istedim, ama kendimi tuttum, kaldım. Dükkân temizlendikten sonra rutin işler başladı. Babam on iki tane altın bileziği bana uzatarak bunları tel fırçayla parlatmamı istedi. Fırçayı alıp bileziklerin başına geçtim. Ama bu iş göründüğü kadar kolay değildi. Fırça parmaklarımın üstünü sıyırıyor, tırnaklarımın kenarındaki deriler tahriş oluyordu. Onuncu bileziği parlatırken sol işaretparmağım kanamaya başladı. Gerçi aynı işi benden en az beş yaş küçük çırak da yapıyordu ama onun derileri nasır bağlamıştı. Yine de işimi yaptım, on iki bileziği de parlattım. Sonunda vakit öğle oldu. Babam:

'Önce sen gidip yemeğini ye, sen gelince de ben giderim,' diyerek beni eve yolladı. Dükkânın bulunduğu bedestenden çıkar çıkmaz rahat bir soluk aldım. Hava da inadına güzeldi. Aydınlık bir gökyüzü, pırıl pırıl bir güneş. Doğruca arkadaşlarımı bulacağım bahçeli kahveye yöneldim. Bir daha dükkâna gitmeye hiç niyetim yoktu. Günün ortasında beni yanlarında gören arkadaşlarım çok sevindiler. Olanları anlattım.

'Boş ver, zaten zenginsiniz, niye çalışacaksın?' diyerek davranışımda haklı olduğumu belirttiler. Babası ölmüş olan bir arkadaşım vardı; 'İstersen eve gitme, gel

bizde kal. Nasıl olsa bir çorba pişiyor, sana da yeter, bize de...' dedi. İyi bir öneriydi. Arkadaşımın teklifini kabul ettim. O akşam eve gitmedim. Geceyarısı kaldığım evin kapısı çalındı. Gelen babamdı. Yıkılmış bir haldeydi. Beni görünce nasıl sevindi anlatamam. Sabahki otoriter halinden eser kalmamıştı. Beni eve çağırıyordu. Aslında babamın gelmesine ben de çok sevinmiştim. Evime gitmediğim için bir burukluk hissediyordum. Ama bunu babama sezdirmedim:

'Ben eve gelmeyeceğim!' diye direttim.

Adamcağız üzüntüyle yüzüme baktı:

'Yapma oğlum...' dedi yalvaran bir sesle. 'Annen evde merak içinde, daha fazla üzme kadıncağızı.'

Ama ben şımarıklığı ele almıştım bir kez:

'Siz zaten beni o evde istemiyorsunuz!' dedim.

'Olur mu hiç öyle şey! Sen bizim canımız, ciğerimizsin...' diyerek uzun açıklamalara girişecekti ki sözünü kestim:

'Eğer benim mutluluğumu isteseydiniz, gençliğimi yaşamama izin verir, gezmeme tozmama karışmazdınız.'

Babam çaresizlik içinde başını salladı: 'Biz ne yaptıksa senin iyiliğin için yaptık oğlum...' dedi. Babam yumuşadıkça ben edepsizleşiyordum: 'Hayır, siz beni kıskanıyorsunuz!' dedim. 'İnsan hiç evladını kıskanır mı? Senin mutluluğun bizi de sevindirir.'

'Öyle olsaydı, illa da dükkâna gel diye tutturmazdınız.' 'İlerde zorluk çekmeyesin, elinde bir mesleğin olsun diye yaptık bunu.'

'Allah'a şükür halimiz vaktimiz yerinde, ben niye zorluk çekeyim.'

'Öyle söyleme oğlum. Hazıra dağ dayanmaz. Bir de bakmışsın ne para kalmış elinde ne de pul.'

'Tamam, ben de hiç çalışmayacağım demiyorum ki, ama daha çok gencim, yaşıtlarım gezip tozuyor. Ben de gönlümce eğlenmek istiyorum. Zamanı gelince sen istemesen bile gelip otururum dükkâna!' dedim.

Babam kederle yüzüme baktı:

'Ah evladım ah!' dedi. 'Suçlu sen değilsin biziz. Yaptığımız yanlışı şimdi anlıyorum. Ama artık çok geç. Nasıl istersen öyle olsun. Hadi gidelim evimize.'

Babamın 'Yanlış yaptık' demekle neyi kastettiğini bilmiyordum ama, benim keyfim yerine gelmişti. Ayrılırken arkadaşıma hınzırca göz kırptım. O da bıyık altından sinsi sinsi gülüyordu.

Eve döndüğümüzde annem boynuma sarılıp hüngür hüngür ağladı. Artık dizginleri iyice ele almıştım.

Ertesi sabahtan itibaren dilediğim gibi yaşamaya başladım. Babam hiç karışmıyordu bana. Her sabah harçlığımı yastığımın altına bırakıp, sessizce işe gidiyordu. Ben de o parayı arkadaşlarımla birlikte bir güzel harcı-

yordum. Cömertliğime diyecek yoktu doğrusu, nereye gidersek gidelim arkadaşlarımın ellerini ceplerine attırmıyor, bütün hesabı ben ödüyordum. Tabii giderek aldığım harçlık yetmez oldu. Babamdan harçlığımı artırmasını istedim. Bu talebin karşısında babam şaşkınlığa düştü:

'Oğlum,' dedi, 'sana verdiğim harçlıkla bir ev geçindirilir. Ne yapıyorsun onca parayı?'

'Ne yapacağım baba, harcıyoruz işte!' diyerek sitem dolu bir sesle yanıtladım onu.

Konuşmamıza kulak misafiri olan annem, yine tatsızlık çıkacak diye korkarak araya girdi:

'Aman bey, kocaman delikanlı, arkadaşlarının yanında parasız mı kalsın?'

'Ne geldiyse bu arkadaşlar yüzünden geldi başımıza ya...' diye söylendi babam. Ama istediğim parayı da bırakmayı unutmadı. Ben de altı arkadaşımla birlikte paraları harcamayı sürdürdüm.

Bir gün arkadaşlarımdan biri yanıma geldi:

Annem çok hasta. Doktora götürecek para da yok. Eşten dosttan istedik. Ama bulamadık. Sen yardım edebilir misin?' diye sordu.

'Sorduğun şeye bak! Tabii ki yardım ederim!' dedim. 'Ne zaman gerekli para?'

'Yarın sabah...' dedi arkadaşım. Annemi hemen doktora götürmemiz gerek.'

Parayı babamdan istesem vermeyebilirdi. Üstelik bir sürü de laf işitirdim. Ben de anneme gittim. Durumu daha da acıklı hale getirerek anlattım. Sözlerim anında etkisini gösterdi. Gözleri dolu dolu olan annem, kötü günler için sakladığı parasını bana verdi. Ben de götürüp arkadaşıma teslim ettim. İki hafta sonra başka bir arkadaşım geldi:

'Paraya ihtiyacım var,' dedi.

'Hayrola ne oldu?' diye sordum.

'Biliyorsun babam kumarbazdır. Geçen akşam evi kumara sürmüş. Kaybetmiş. Adamlar ya eviniz ya paranız, diyorlar. Sokakta kalacağız. Ne olur bana yardım et!' dedi.

'Ama,' dedim 'ben o kadar parayı nereden bulurum?' Arkadaşım gülümser gibi oldu:

'Hayır canım, paranın hepsini senden istemiyorum. Evde zaten biraz paramız vardı, akrabalardan da bulduk buluşturduk. Sen iki bilezik getirsen para tamamlanmış olacak.'

'İki bilezik mi?'

'Evet iki bilezik. Babanın dükkânında yüzlercesi var. İki tanesini çalsan ruhu bile duymaz.'

Arkadaşım bana düpedüz hırsızlık öneriyordu. Kendi babamı soyacaktım. Bu hiç doğru değildi. Karşı çıktım:

'Hayır, ben hırsızlık yapamam!' dedim.

Arkadaşım kırılmıştı:

'Haklısın...' dedi. 'Senden bunu yapmanı istememeliydim.'

Yanımdan boynu bükük uzaklaşırken büyük bir üzüntü duydum. Az sonra öteki arkadaşlara rastladım. Sevinçle yanlarına yaklaşıp, 'Merhaba!' dedim. Hiçbiri selamımı almadı.

'İyi arkadaş kötü günde belli olur!' dedi içlerinden biri.

'Lafa geldi mi dostuz, kan kardeşiyiz demek kolay!' dedi bir başkası.

'İnsan arkadaşı için canını verir be!' dedi annesini doktora götürmek için benden para alan. Demek olayı öğrenmişlerdi. Utançla başımı eğdim. Yanlarından uzaklaşarak, reddettiğim arkadaşımın evine yollandım. Kapıyı çaldım. Şansım vardı, arkadaşım evdeydi. Buruk bir yüzle karşıladı beni.

'Tamam!' dedim. 'Yapacağım, bu hafta içinde getireceğim sana bilezikleri.'

Götürdüm de, ama babamın dükkânından almadım. Annemin banyoya girdiği sırada çıkardığı bileziklerden ikisini çaldım. Annem benden hiç kuşkulanmadı. Evimize temizliğe gelen yoksul bir kadın vardı. Onun aldığını düşündü. Ama olay konuşulurken ba-

bamın dikkatli gözlerle beni süzdüğünü fark ettim. Renk vermemeye çalıştım. Sonuçta benim yaptığım anlaşılmadı. Çalışan kadın evden uzaklaştırıldı, olay da böylece kapandı. Ama arkadaşlarımın istekleri hiç bitmiyordu. Hepsi de belirli aralarla paraya ihtiyaçları olduğunu söyleyerek geliyorlardı yanıma. Ben de onların, ailelerini zor durumda bırakmamak için yardımlarına koşuyordum. Sonunda babamın dükkânından altın çalmaya da başladım. İşte ne olduysa o zaman oldu. Babam beni zümrüt taşlı bir yüzüğü aşırırken yakaladı. Elimi tuttu, gözlerindeki derin acıyı okuyabiliyordum:

'Yazıklar olsun sana!' dedi. 'Yazıklar olsun.'

Başka bir şey söylemedi. Hatta yüzüğü bile almadı. Ama ben yüzüğü cam vitrinin üstüne fırlatıp dükkândan çıktım. O günden sonra babam benimle hiç konuşmadı. Sanki birden yaşlanmaya başlamıştı. Bazen annemle fısıldaştıklarını duyuyordum:

'Ne yaptıysak kendimize ettik. Biz iyi ana baba olamadık...' diye dertli dertli söyleniyorlardı.

Babamın sağlığı gözle görülür biçimde bozulmaya başladı. Bir ay sonra yatağa düştü. Benimle hâlâ konuşmuyordu. Annem de suçluymuşum gibi davranıyordu bana. ilk kez vicdan azabı duydum. Babamın sağlığının bozulmasında payım olduğunu düşündüm. Son

anda da olsa aklım biraz başıma gelmişti. Yörenin en iyi hekimlerini çağırdım. Babama baktılar, ilaçlar verdiler. Ama sanki babamın iyileşmeye niyeti yoktu. Ne yemek yiyor ne de verilen ilaçları alıyordu. Giderek daha kötüledi. Göz göre göre ölüme gidiyordu. Engel olamıyordum. Ölümünden bir gün önce beni yanına çağırdı. Olanca gücünü toplayıp konuştu. Sesi fısıltı halinde çıkıyordu:

'Ölümümden sen sorumlu değilsin. Sakın kendini suçlama,' dedi. Ama sana iki vasiyetim var. İlki, eğer bir gün çocuğun olursa, her türlü olanağa sahip olsan bile ona hak etmediklerini verme. Onu öyle eğit ki yaşamda iyinin yanında kötünün de olduğunu anlasın. Ayakta kalmak için çalışmak zorunda olduğunu

bilsin. İkinci öğüdüme gelince, senin gidişatın iyi değil oğlum. Sana büyük bir servet bırakıyorum ama bu kafayla eminim hepsini bitireceksin, har vurup harman savuracaksın. Daha doğrusu arkadaşların bu serveti bitirecek. Sen de çok kötü durumlara düşeceksin. Paran kalmayınca sana saygı da duymayacaklar. Sen de bunu içine sindiremeyecek kendini öldürmeyi seçeceksin.'

'Böyle konuşma baba,' diye itiraz edecek oldum.

'Sözümü kesme de bir kez olsun babanı dinle,' diyerek konuşmasını sürdürdü:

'Umarım söylediklerim gerçekleşmez. Ama böyle yaşamayı sürdürürsen ne yazık ki söylediklerim olacak. Yaşamak yük gelecek sana. Dayanamayacaksın. Şimdi bana söz ver. Eğer bir gün kendini öldürmeyi istersen, bak bu odanın tavanına bir halka yaptırdım. O halkaya as kendini. Ölmekte olan babanın hiç değilse bu dileğini yerine getireceğine söz ver.'

Söylediklerine inanmıyordum ama onu memnun etmek için, 'Peki baba,' dedim. 'Eğer bir gün intihar etmeyi düşünürsem sana söz, bu tavandaki halkaya asacağım kendimi.'

Gülümsedi, sol elini bana uzattı. Elini tuttum, buz gibiydi.

O akşam öldü babam. Gizli bir suçluluk duygusu içimi kemiriyordu. Arkadaşlarımla görüşmemeye başla-

dım. Tıpkı babam gibi sabah erkenden kalkıp dükkânı açıyor, akşama kadar çalışıyordum. İki hafta sonra arkadaşlarımdan biri dükkâna geldi. Yarı şaka yarı ciddi sitemlerde bulundu:

'Bu akşam dere kenarına şarap içmeye gideceğiz, sen de gelsene!' dedi. Hemen reddettim. Ama o öyle kolay teslim olacak biri değildi. Israr etti.

'Annem evde yalnız...' dedim.

'Çok kalmayacağız, öteki arkadaşlar da seni çok özledi, bir iki kadeh içer dönersin,' dedi.

Belki de iyi olurdu, babam öldükten sonra iyice içime kapanmıştım. Arkadaşlarımla konuşmak belki de iyi gelirdi. Akşamüzeri dükkânı kapayıp dere kenarına gittim. Arkadaşlarımın altısı da ordaydı. Beni çok sıcak karşıladılar. Babamın ölümüne çok üzüldüklerini söylediler. Yapabilecekleri bir yardım varsa çekinmeden söylememi istediler. İçimdeki suçluluk duygusu kayboldu. Kendimi rahatlamış hissettim. Arkadaşlarımla yedik içtik, şarkılar söyledik. O akşam eve epeyce geç gittim. Annem uyumamış, beni beklemişti. Arkadaşlarımla olduğumu da anlamıştı tabii. Bana öğütler verdi. Ama dinleyen kim...

Ertesi gün eski uçarı yaşamım yeniden başlamıştı. Nerede akşam orada sabah, bir eğlenceden ötekine koşuyorduk. Hesapları her zamanki gibi yine ben

ödüyordum. Ayrıca arkadaşlarımın bitmek bilmeyen para isteklerini karşılamayı da sürdürüyordum. Üstelik artık altın çalmaya da gerek kalmamıştı. Çünkü hepsi benimdi. Bu arada arkadaşlarım da birer kuyumcu dükkânı açtılar. İşin tuhafı bizim dükkândaki altınlar her gün biraz daha azalırken onların sermayesi artıyordu.

Annem neler olup bittiğini benden daha doğru değerlendiriyordu. Defalarca uyardı beni. Ama basiretim bağlanmıştı bir kez, onu dinlemedim. Ayrıca arkadaşlarımın iş güç sahibi olmasında ne kötülük vardı? Benim durumum hepsinden iyiydi. Onlara yardım etmemden daha doğal ne olabilirdi? Bir yıl sonra babamın acısına dayanamayan annemi de kaybettim. Annemin ölümünden sonra beni frenleyecek hiç kimse kalmamıştı. İyice savurganlaştım. Atalarımın yıllarca çalışarak biriktirdikleri servet bu savurganlığa ancak iki yıl dayanabildi. İki yıl sonra bir sabah alacaklılar kapıya dayandı. Borç bulmak için hemen arkadaşlarıma koştum. Ama hiç beklemediğim bir tavırla karşılaştım. Hepsi de kapılarını birer birer yüzüme kapattılar. İnanamıyordum. Sanki her başları sıkıştığında onlara yardım eden ben değildim. Kapılarını çalmayı ısrarla sürdürdüm. Evlerinin önünde bekledim. Sanki bulaşıcı bir hastalık taşıyormuşum

gibi benden kaçtılar. Bir akşamüzeri, her zaman oturduğumuz bahçeli kahveye gittim. Öyle perişan bir haldeydim ki cebimde çay içecek param bile yoktu. Bahçedeki küçük havuzun başında oturup nargile içen arkadaşlarımı görünce sevindim. Sonunda onları bir arada yakalamıştım. Onlarla konuşacak, bana karşı takındıkları dışlayıcı tavrın nedenini soracaktım. Yanlarına yaklaştım. Beni görünce suratları asıldı. Tam yanlarına oturacaktım ki ayağa kalktılar. Sanki yokmuşum gibi beni görmezden gelerek, hesaplarını ödeyip kahveden çıktılar. Davranışları çok zoruma gitmişti, arkalarından yetiştim. Evi satılmasın diye annemin bileziğini çalıp verdiğim arkadaşımın yakasına yapıştım:

'Sen ne biçim insansın, yaptığım iyiliklerin karşılığı bu mu?' diye bağırmaya başladım. Arkadaşım güçlü kuvvetli bir adamdı. Beni itti. Yere düştüm. Hırsla düştüğüm yerden fırlayarak yeniden üstüne atıldım. Boş bulunmuştu, suratına okkalı bir yumruk yapıştırdım. Burnu kanamaya başladı. Ben vurmaya devam ettim. Yardımına öteki arkadaşları yetişti. Ben kavgayı yatıştıracaklarını sanırken hepsi birleşip bana saldırdılar. Onlara karşı koymaya çalıştım ama baş edemedim. Yüzüm gözüm kan içinde kalıncaya kadar dövdüler beni. Kendime geldiğimde her yanım sızlıyordu. Duvarlara

tutunarak ayağa kalktım. Güçlükle yürüyerek evin yolunu tuttum. Babam ne kadar haklıymış meğer. Her şeyi yıllar öncesinden görmüştü. Babam aklıma düşünce ağlamaya başladım. Onun ölümüne de ben neden olmuştum. Kötü biriydim ben. Kendini sevenlere acı çektiren, düşmanlarını zengin eden koca bir salaktım sadece. Eskiden dostum olan düşmanlarıma karşı dövüşecek güce bile sahip değildim artık. Yapmam gereken bir tek şey vardı. Daha fazla kepaze olmadan, bu sefil yaşama bir son vermek. Babamın sözlerini anımsadım. 'Bir gün intihar etmeyi düşünürsen, benim odamdaki demir halkayı kullan,' demişti. Ona verdiğim sözü yerine getirmeliydim. Evin deposundan kalınca bir ip buldum. Ayağımın altına bir iskemle çekip ipin ucunu demir halkaya geçirerek bir kement yaptım. Kemendi boynuma geçirdim. Üzerinde durduğum iskemleyi ittim. İpin boynuma oturmasını beklerken hiç ummadığım bir şey oldu. İpin ucunu bağladığım demir halka bir kapak gibi açılıverdi, ben yere düştüm. Şaşkınlıkla ayağa kalktım. Baktım ki tavanda gizli bir bölme var. İskemleye çıkıp tavana ulaştım. Gizli bölmeye elimi soktum. Elim yumurta büyüklüğünde metalik nesnelere dokundu. Bir tanesini çıkardım ki ne göreyim, altından bir yumurta. Sevinç içinde elimi yeniden bölmeye soktum. İçerde onlarca altın yumurta vardı.

Hepsini aldım. Olacakları önceden gören babam, bana bu oyunu hazırlamıştı. Belki de beni iyi yetiştirememiş olmanın ezikliğini böylece atmak istemişti. Ben ise babamın bana duyduğu sevginin büyüklüğü karşısında ezilmiş, un ufak olmuştum. Ama artık bu servetle yapabileceğim çok şey vardı. Yaşamımı yeniden kurabilir, en önemlisi de beni bu duruma düşüren arkadaşlarımdan intikam alabilirdim.

Kentte pazar kurulduğu gün yanıma bir altın yumurta alıp kuyumcu esnafının bulunduğu yere gittim. Beni gören esnaf fısıldaşıyordu, kimileri halime gülüyor, kimileri ise acıyordu. Arkadaşlarım da oradaydı. Niyetimi anlamak için sinsi gözlerle beni süzüyorlardı. Kimseye aldırmadan mezat yapılan yere ilerledim. Yüksekçe bir kaidenin üzerine çıkarak, beni şaşkın gözlerle izleyen meslektaşlarıma seslendim:

'Arkadaşlar! Elimde bugüne kadar görmediğiniz büyüklükte altından bir yumurta var. Altın yumurtayı açık artırmayla satmak istiyorum. Almak isteyenler buyursun, mezata katılsın!' dedim.

Pazarda bir dalgalanma oldu. Herkes benim çıldırmış olduğumu sanıyordu. İnsanlar birbirine sokulmuş, fısıltı ve gülüşmelerle beni konuşuyordu. Eski arkadaşlarım kahkahalar atarak benimle alay etmeyi sürdürdüler. Bu arada ben elimi torbama sokup altın

yumurtayı çıkarmıştım bile. Güneşin altında alev gibi yanan yumurtayı avcumda tutarak herkese gösterince, pazarı bir sessizlik kapladı. Bu şaşkınlıktan sonra, esnafın arasından hayranlık dolu sesler yükseldi. Bu duruma önce çok şaşıran arkadaşlarım ilk şoku atlattıktan sonra artık çok iyi tanıdığım o riyakâr gülümseyişleriyle yanıma yaklaştılar. Öyle yüzsüzlerdi ki, reddedeceğimden korkmasalar sevgiyle boynuma sarılacaklardı. Ama eski günler geride kalmıştı. Onlara aldırmadan mezatı başlattım. Kuyumcu esnafının arasında en çok para benim arkadaşlarımda olduğu için altın yumurtaya en yüksek fiyatı onlardan biri verdi. Arkadaşım yılışık bir ifadeyle parayı bana uzatıp altını almaya kalktığında, 'Senin gibi şerefsiz insanların parası bu altını almaya yetmez!' dedim. Arkadaşım çok şaşırdı. Ben de onun fal taşı gibi açılmış gözlerinin önünde yumurtayı havana atıp toz haline gelinceye kadar dövdüm. Sonra altın tozlarını halkın üzerine savurdum. Bu cömertliğimi gören eski arkadaşlarım acele davrandıklarını görerek kahroldular. Altına talip olan ise açgözlülüğün verdiği hiddetle yere yığıldı. O günden sonra her pazar kurulduğunda bunu yapmayı sürdürdüm. Altın tozlarının havada uçuştuğunu gören arkadaşlarımın yüzündeki pişmanlığı görmek beni nasıl mutlu ediyor anlatamam."

Kuyumcu'yu ilgiyle dinleyen Padişah ile Vezir sormuşlar:

"Peki ne zamana kadar sürecek bu iş?"

Kuyumcu muzipçe gülümsemiş:

"Arkadaşlarım yaptıkları yanlışı anlayıp, kendilerini düzeltinceye kadar!" demiş. "Şimdi mesleğimde epeyce ilerledim. Artık atalarımın adına yaraşır bir kuyumcu oldum. Kazandığım paraların bir kısmıyla ben de babam gibi altın yumurtalar yaptırıyorum. Arkadaşlarımın aklı başına gelinceye kadar altın yumurtaları toz haline getirip halkın üzerine savurmaya devam edeceğim!" demiş.

Padişah ile Vezir Kuyumcu'nun davranışını takdir etmiş, ona hak vermişler.

"Artık güzel bir uyku çekmenin vakti geldi..." demiş Kuyumcu ev sahibi olduğunu anımsayarak. Konuklarına kalacakları odaları göstermiş. Bir gün önceden yol yorgunu olan Padişah ile Vezir yataklarına uzanır uzanmaz uyuyakalmışlar.

Ertesi sabah erkenden düşmüşler yola. Az gitmişler uz gitmişler, tam iki gün iki gece yol gitmişler, ikinci günün sabahı ulaşmışlar Köradam'ın kentine. Doğruca adamın evine varıp, onu kentin meydanına gitmeden yakalamışlar. Padişah ile Vezir'in geldiğini anlayan Köradam gülümsemiş:

"Artık sizden umudu kesmiştim. 'Herhalde Kuyumcu'nun öyküsünü öğrenemediler, evlerine döndüler,' diye düşünmeye başlamıştım..." demiş.

"Hiç sizin öykünüzü dinlemeden evimize döner miyiz?" demiş Padişah. Neden geciktiklerini kısaca anlatmış Köradam'a.

"O halde duyduğunuz bütün öyküleri ben de dinlemek isterim!" demiş.

"Olur!" demişler.

"Ama," demiş Köradam, "benim şimdi kentin meydanına gitmem gerek. Siz de bu arada dinlenin, yol yorgunluğunu atın. Akşam döndüğümde öyküleri dinleriz."

Köradam'ın sesindeki kararlılığı hisseden bizimkiler ısrarcı olmamışlar. Köradam, konuklarının karnını doyurmuş, onlara odalarını göstermiş ve evden çıkmış. Padişah ile Vezir de derin bir uykuya dalmışlar.

Köradam eve döndüğünde bizimkiler hâlâ uyuyormuş. Adam onları kaldırmış, birlikte akşam yemeğine oturmuşlar. Akşam yemeğinden sonra Köradam'a duydukları öyküleri anlatmışlar. Büyük bir ilgiyle dinlemiş adam anlatılanları.

"İnsanoğlunun başına neler geliyor. Bunlara benzer bir olayı yaşamamış olsam, belki de inanmazdım anlattıklarınıza!" demiş Köradam.

"Senin başına nasıl bir iş geldi?" diye sormuş Padişah merakla.

"Benimki de en az dinlediklerinizkadar tuhaf bir öykü," diye başlamış anlatmaya Köradam:

6
KÖR ADAM'IN ANLATTIKLARI

"Benim mesleğim kervancılıktı. Kırk devem vardı. Develerimle kent kent dolaşır, insan ve yük taşırdım. Bir akşam evimin kapısı çalındı. Açtım ki kapıda aksakallı bir adam. 'Buyur baba' dedim. Kervancıbaşı sen misin?' diye sordu. Benim. Bir isteğin mi var?' dedim. Sen ve kervanın bana lazımsınız,' dedi. İnsan mı taşıyacağız, yük mü?' diye sordum. Sakalını sıvazlayarak gülen gözlerle yüzüme baktı: 'Yük taşıyacağız. Ama bu senin bildiğin yüklerden değil. Bu yük taşıyanı zengin eder!' dedi. Konu ilgimi çekmeye başlamıştı. 'Ne yüküymüş ki bu?' diye sordum.

'Bu işi istiyorsan soru sorma. Yalnızca bana güven ve söylediklerimi harfiyen yerine getir,' dedi.

Dikkatle bu ihtiyar adamı inceledim. Aydınlık, nur içinde bir yüzü vardı. Giysileri varlıklı bir insan olduğunu gösteriyordu. Hiç de düzenbaz birine benzemiyordu.

'Peki,' dedim. Adamlarım ve ben emrindeyiz.'

'Hayır,' dedi. Adamlarını istemiyorum. Yalnızca sen ve develerin gelecek.'

İçime bir kurt düştü. Yoksa oyuna mı geliyordum? İhtiyar ikircimlendiğimi anladı:

'Korkacak bir şey yok,' dedi. 'Benden sana zarar gelmez. Ama bu işi kabul edersen en az iki yüz deve daha satın alabilirsin.'

İki yüz deve mi! Bu büyük bir kazanç demekti. Ama ya beni soymak istiyorlarsa...

İhtiyar, elini omzuma koydu:

'Sana namus sözü!' dedi. 'Sağ salim evine döneceksin. Hem de büyük bir servetle.'

Babam ticaretin onda dokuzunun cesaret olduğunu söylerdi. Riske girmeden kazanmak olanaksızdı. İhtiyar, yıllarca çalışsam bile elde edemeyeceğim bir servetten söz ediyordu. Biraz düşündükten sonra:

'Kabul!' dedim. 'Anlaştık. Ne zaman çıkıyoruz yola?'

'Yarın güneşle birlikte!' dedi.

Bana kalsa daha ertesi gün çıkardım yola. Hazırlıkları ancak tamamlayabilirdik. Ama İhtiyar'ın sözleri öyle kesindi ki, karşı çıkmadım. Bir kez girmiştik bu işe, artık sızlanmanın anlamı yoktu.

'O halde anlaştık. Yarın sabah kervanın yanında buluşalım' diyerek gitti İhtiyar. Ben de giyinip kervanın bulunduğu yere yollandım. Adamlarıma olanları anlattım, şaşırdılar. Kimisi, 'Tek başına gitme!' dedi. Kimisi, 'Kısmet gelip kapına dayanmış, geri çevirme!' dedi. Ben zaten kararımı vermiştim, gidecektim. Alnıma ne yazılmışsa o olurdu. Şansımı denemeliydim. Hazırlıklara başladık. Yapacak o kadar çok iş vardı ki, sabaha kadar çalıştık.

Tanyeri ağarırken İhtiyar göründü. Kervana yaklaşıp, yolculuğa hazır olduğumuzu anlayınca gülümsedi:

'Seni seçmekle yanlış yapmamışım,' diye hoşnutlukla söylendi.

Adamlarımla vedalaşıp yola koyulduk. Yüce dağları aştık, dar geçitleri geçtik, akşamları dağ ayazını yedik, gündüzleri kızgın güneşte piştik. Tam yedi gün yedi gece yol gittik. Yedinci günün sabahında yekpare bir kayadan oluşan kızıl bir dağın kenarına varıp durduk.

İhtiyar devesini benimkinin yanına sürdü. Gözlerinin içi gülerek:

'İşte geldik!' dedi.

'Geldik mi?' diye sordum şaşkınlıkla. Ortalıkta taşınacak yük falan göremiyordum. 'İşte burası!' dedi ihtiyar elleriyle dağı göstererek. 'Dağı mı taşıyacağız?' diye alaycı bir sesle sordum. 'Hayır,' dedi. 'Dağın içindekini.' 'Dağın içindekini mi?'

'Evet, bu dağ bize kapılarını açacak, hazinesini sunacak.'

Şaşkınlık içinde baktım İhtiyar'a. Yoksa bu adam deli miydi? Eğer bir delinin aklına uyup da buralara kadar geldiysem kendimi hiç bağışlamayacaktım. Ama İhtiyar kendinden emin bir halde, deveyi dizleri üstüne çöktürüp yere indi. Dağa doğru yaklaştı. Bir şeyler mırıldandı. Kırmızı kayaya üç kez dokunup üç kez yeri öptü. O anda güçlü bir titreme hissettim. 'Eyvah, deprem oluyor galiba!' diye söylendim. Sarsıntıyı develerim de hissetmiş olacaklar ki ürkerek birkaç adım geriye kaçtılar. Az kalsın bindiğim deveden yere yuvarlanacaktım. Kendimi toparlayıp yeniden yaşlı adama döndüğümde şaşkınlıktan ağzım açık kaldı. İhtiyar'ın az önce dokunduğu yerde bir geçit belirmişti. Yoksa bu adam bir büyücü müydü? Ona baktığımı fark eden adam bana seslendi:

'Öyle şaşkın şaşkın duracağına, deveden in de yanıma gel!' dedi.

Dediğini yaptım. İhtiyar gözlerimin içine bakarak:

'Serveti kazanmamıza az kaldı,' dedi. 'Artık iş sana düşüyor.'

Söylediklerinden bir şey anlamamıştım.

'Ne demek istiyorsunuz?' diye sordum.

'Gördüğün gibi ben seni buraya getirdim, dağın içine giden gizli geçidi açtım. Ama içeri giremem. Dağ bunu bana yasaklamıştır. Oraya ancak benden başka biri girebilir. İşte o kişi sensin.'

Korkmaya başlamıştım.

'İçerde ne var?' diye sordum.

'Büyük bir hazine var ama...'

İhtiyar sustu. Sözlerini sürdürmeden önce dikkatle yüzüme baktı.

'Ama?' diye yineledim tedirginlikle.

'Hazineye ulaşmak o kadar kolay değil. Dağ cesur insanları sever. Bu yüzden içeri girecek olanı sınavdan geçirir. Bu sınavı başarırsan hazineye ulaşırsın.' 'Nasıl bir sınavmış bu?' diye sordum.

'Bir cesaret sınavı. İçeri girer girmez karanlık bir dehliz çıkacak önüne. Dehlizde türlü çeşit yaratıklar gözünü korkutmak, seni geri döndürmek için yolunu gözlüyor. Onlardan korkmayacaksın. Hiçbiri sana zarar veremez. Yapabilecekleri tek şey görüntüleriyle, sesleriyle seni ürküterek mağaradan dışarı çıkarmaya çalışmak. Onlara aldırmayacaksın. Ölümü aklından,

korkuyu yüreğinden uzak tutup durmadan yürüyeceksin. Gerekirse gözlerini kapa, kulaklarını tıka ama hiç durmadan ilerle. Beş yüz metre sonra dehliz bitecek, bir alana ulaşacaksın. Alanın ortasında ak kefenler içinde yatan bir ölü göreceksin. Ölüye yaklaş. Ölünün ayakucunda ve başucunda yedişer mum yanıyor. Ayakucundaki yedi mumu başucuna, başucundaki yedi mumu da ayakucuna koyacaksın. Sonra elini kefenin içine sokup ölünün göbeğine doğru uzatacaksın. Ölünün göbeğinde küçük bir kutu var. O kutuyu hemen alacaksın. Kutuyu aldığın anda ortalık aydınlanacak, bütün yaratıklar kaybolacak. Ve dağın hazinesi ortaya çıkacak.'

Korkak biri sayılmam ama İhtiyar'ın anlattıkları tüylerimi diken diken etmişti.

'Başka türlü alamaz mıyız hazineyi?' diye sordum korkuyla.

'Alamayız, hazineye ulaşmanın tek yolu bu.' 'İkimiz birden girsek?' dedim. İhtiyar sert çıktı:

'Sen anlamadın galiba. Ben yalnızca dağın kapısını açabilirim. İçeri benden başkasının girmesi gerek. Ben girersem dağ hazinesini vermez.'

'Bilmem ki nasıl yapsak? Hiç başıma böyle bir iş gelmemişti...' diye kıvrandım.

İhtiyar yumuşadı:

'Bana güven oğul,' dedi. 'Kötü bir şey olmayacak, çok değil on dakika sonra büyük bir servetin sahibi olacaksın.'

Bir servet için bu tehlikeyi göze almaya değer miydi? Ya ben içeri girer girmez geçit üstüme kapanır da bu adam develerimi alır kaçarsa... Ama niyeti develerimi alıp kaçmaksa buraya kadar niye beklesin, kentten çıkar çıkmaz adamlarıyla yolu kesip bu işi kısa yoldan halledebilirdi. İçimden İhtiyar'a inanmak geliyordu. Söyledikleri doğruysa artık günlerce yol tepmekten kurtulacaktım. Üstelik yolda karşılaştığımız tehlikeler de bitecekti. Yerden pıtrak gibi biten eşkıyalarla uğraşmaktan da kurtulacaktım. Kervanları basan eşkıyalar yalnızca malları almakla kalmıyor, yaşlı genç demeden buldukları herkesi kılıçtan geçiriyorlardı. Defalarca böyle tehlikeler atlatmıştım. Mağaraya girip de hazineyi alabilirsem ömür boyu rahat içinde yaşayacaktım.

'Tamam!' dedim İhtiyar'a. 'İçeri gireceğim.'

'Doğrusunu yapıyorsun oğul. Pişman olmayacaksın. Ama sakın söylediklerimi unutma. Ne pahasına olursa olsun korkmayacaksın, yılmayacaksın, geri dönmeyeceksin.'

İhtiyar'ın sözleri beni biraz daha cesaretlendirdi:

'Hadi hakkını helal et baba!' deyip girdim geçitten içeri. Daha adımımı atar atmaz gün ışığı kesiliverdi. Or-

talık zifiri karanlığa boğuldu. Ayaklarımı sanki boşluğa atıyor gibiydim. Acemi adımlarla ilerledim. Uzaktan uğultu halinde sesler geliyordu kulağıma. Birkaç adım sonra gözlerim karanlığa alıştı. Çok net olmasa da dehlizin içini seçmeye başladım. Az ilerde dehliz kıvrılıyordu. Adımlarımı hızlandırdım. Bir an önce işimi bitirip buradan ayrılmak istiyordum. Tam kıvrımı dönerken gözlerimi yakacak kadar parlak bir ışığın içine düştüm. Işığın içinde bir şekil belirdi. Bu şeklin ne olduğunu anlayınca damarımdaki kan donacak gibi oldu. Karşımda benim develerim boyunda bir hayalet beliriverdi. Elinde yalın bir kılıç son hızla üzerime geliyordu. Korkudan bacaklarım titremeye başladı. İhtiyar'ın söylediklerini anımsadım. Hemen gözlerimi kapadım. Ona bir an daha bakacak olsam panik içinde geri kaçacaktım. Gözlerimi kapayınca hayalet kayboldu. Derin bir soluk aldım. Ben de gözlerimi açmadan ilerledim. Nasıl olsa Ihtiyar'ın sözünü ettiği meydana beş yüz adım sonra ulaşacaktım. Kör bir insan gibi ellerimle duvarlara tutunarak ilerlemeye başladım. Biraz yürümüştüm ki, yardım isteyen bir kadın sesi duydum. Ses öyle cılızdı ki, belli belirsiz işitebiliyordum. Merakla gözlerimi açtım. Az ilerde ayaklarından zincire bağlanmış yaşlı bir kadın gördüm. Ellerini bana uzatmış, 'Ne olur beni buradan çıkar,' diye yalvarıyordu. Ona yaklaştım. Öyle

acınacak bir hali vardı ki, bir an ne yapacağımı bilemedim, ihtiyar bana bu kadından hiç söz etmemişti. Kadını dışarı çıkarsam, sonra yeniden yoluma devam etsem... Hayır... Hayır... Böyle bir işe kalkışmamalıydım. Önce ölünün göbeğindeki kutuyu almalıydım. Sonra bu kadıncağızı kurtarırdım. Kadına yaklaşıp:

'Biraz bekle anacığım, seni az sonra kurtaracağım,' dedim. Yalvaran gözlerle yüzüme baktı:

'Dayanacak halim kalmadı. Beni hemen kurtarmalısın. Sonra çok geç olabilir...' dedi.

'Bağışla, ama bunu yapamam. Biraz beklemelisin. Dayan, az sonra geleceğim' dedim.

'Hayır, beni şimdi kurtarmalısın!' diye ısrar etti. Sesindeki ezikliğin giderek kaybolduğunu, kadının öfkelenmeye başladığını hissettim.

'Üzgünüm ama bunu yapamam...' dedim.

Kadın birden ayağa fırlayarak ellerini bana doğru uzattı. Tırnaklarının hızla uzadığını gördüm. Demek bu da beni engellemek için yapılan oyunlardan biriydi. Yine gözlerimi kapadım. Ama kadının korkunç çığlığı kulaklarımda yankılanıyordu. Hemen işaretparmaklarımla kulaklarımı tıkadım. Ortalık yine sakinleşiverdi. Gözlerim kapalı, kulaklarım tıkalı yürümeye başladım. Yürüyüşüm biraz yavaşlamıştı ama hiç değilse hayaletlerle karşılaşmıyordum. Yüz metre kadar gitmiştim ki,

ayağım bir şeye takıldı. Geri çekilmeye çalıştım. Ama kıpırdayamıyordum. Gözlerimi açmak zorunda kaldım. Bir de baktım ki ne göreyim, kocaman bir yılan ayaklarıma sarılmamış mı? Ayaklarımı kurtarmak istedim ama boşuna, yılan o kadar güçlüydü ki, parmaklarımı bile kıpırdatamıyordum. Artık gözlerimi kapamak, kulaklarımı tıkamak da çözüm değildi. Panik içinde bağırmaya başladım. Sesimi duyan ne kadar hortlak, cadı, gulyabani varsa hepsi ortaya çıktı. Korkunç çığlıklar atarak çevremi sardılar. O anda bir şeyi fark ettim. Bu yaratıklar bana zarar veremiyor, yalnızca çevremde uçuşup duruyorlardı. Ama yılan yürümemi engellemeye hâlâ devam ediyordu. Hortlakları boş verip önce yılandan kurtulmalıydım. Ama nasıl? Eğer bunların tümü düş gücünün ürünüyse, onları yok edebilirdim. Düşüncelerimi toplayarak yılanın varlığını yadsımaya çalıştım. Ama çevremde hayaletlerin görüntüsü dolaşır, kulaklarımda tiz sesleri çınlarken bunu başarmak biraz zordu. Yeniden gözlerimi kapadım, kulaklarımı tıkadım. 'Böyle bir yılan yok...' diye kendi kendimi ikna etmeye çalıştım. Az sonra ayağımı oyanatabildiğimi fark ettim. Gerçekten de yılan yok olmuştu. Onu yenmiştim. Kendime olan güvenim artmaya başladı. Ellerimi kulaklarımdan çektim, gözlerimi açtım. Artık hortlakların varlığı beni korkutmuyor, hatta onların bedensiz çamaşırlar gibi havada öylece asılı durmaları bana

komik bile geliyordu. Adımlarımı hızlandırarak yürümeyi sürdürdüm. Hortlaklar da benimle birlikte hızlandı. Türlü kılığa girip çeşitli sesler çıkarak beni engellemeye çalıştılar. Ama ne yaparlarsa yapsınlar boşunaydı, artık beni korkutamıyorlardı. Sonunda dehliz bitti, alana çıktım. On dört mumla aydınlanan ölü, İhtiyar'ın söylediği gibi alanın tam ortasında yatıyordu. Yanına yaklaştım. Bembeyaz bir kefene sarılmıştı. Başucundaki yedi mumu ayakucuna, ayakucundaki yedi mumu da başucuna koydum. Şimdi işin en zor kısmına gelmiştim. Sağ elimi kefenin içine sokup ölünün göbeğine doğru uzattım. Elim ölünün buz gibi soğuk tenine değdi. Ürpertiyle irkildim. Ama vazgeçmedim. Başarıya ulaşmama çok az kalmıştı. Elimi biraz daha uzatınca kutuya dokundum. Hemen kutuyu aldım. Kutuyu alır almaz, o korkunç yaratıklar yok oldu. Sanki mağaranın içine güneş doğmuş gibi ortalık aydınlanıverdi. 'Bu ışık da nereden geliyor?..' diye çevreme baktım ki, bir de ne göreyim; altın, zümrüt ve türlü çeşit değerli taşlardan oluşan küçücük bir tepecik durmuyor mu gözlerimin önünde. Bu görkemli manzara karşısında soluğum tutuldu. Öylece donakaldım. Demek yaşlı adam doğruyu söylemişti. Kendimi toparlayıp mağaradan dışarı çıktım. İhtiyar geçidin ağzında merakla beni bekliyordu. Onu görür görmez:

'Başardım! Kutuyu aldım!' diyle sevinçle haykırdım.

İhtiyar soğukkanlılığını koruyordu:

'Aferin evlat,' dedi. 'Basardın işte. O elindeki kutuyu bana ver. İçerdeki hazineyi de develerin sırtına yükle.'

Kutuyu ona uzattım. Develerin sırtından aldığım çuvalı kaptığım gibi yeniden mağaranın içine daldım.

Hazineyi develere yükleme işi saatlerce sürdü. Kırk devenin kırkını da yüklediğimizde hazinenin büyük kısmı hâlâ içerdeydi. Ama hepsini taşımamızın da olanağı yoktu.

İhtiyar tatlı tatlı gülümseyerek yanıma geldi:

'Bu kadarı yeter!' dedi. 'Hadi, kervanı topla, geri dönüyoruz.'

Ben develerin sırtındaki hazineyi sarıp sarmalarken o da kırmızı kayaya yaklaştı. Bir şeyler mırıldandı. Kayaya üç kez dokundu, üç kez yeri öptü, geçit açıldığı gibi yine büyük bir sarsıntıyla kapanıverdi.

Develerimize bindik, yola koyulduk. Ben arkada kalmış, iple birbirlerine bağladığım develeri kontrol ediyordum. Kısa sürede kırmızı kayadan uzaklaştık. İhtiyar en önde hızlı adımlarla ilerleyen devesinin üstünde neşeyle sallanıyordu. Devemi onun yanına sürdüm, işi bitirmiştik ama payıma ne düşeceğini henüz konuşmamıştık. Doğrusunu söylemek gerekirse, ne kadar altın istemem gerektiğini ben de bilmiyordum. Acaba bir deve yükü istesem çok mu olurdu? Belki de

açgözlülük etmemeli, yarım deve yükü altınla yetinmeliydim. Yarım deve yükü altın deyip geçmeyin, yedi kuşak soyumun çoluk çocuğuyla rahatça yaşamasını sağlayacak kadar büyük bir servetti bu. Kafam bu pazarlıklarla dolu, devemi İhtiyar'ın yanına yaklaştırdım.

İhtiyar, yüzüme bakar bakmaz niyetimi anladı. Zeki insanlara özgü ukalaca bir parıltı geçti gözlerinden: 'Payına düşeni istiyorsun değil mi?' diye sordu.

'Evet,' dedim. 'Benden istediğin hizmeti yerine getirdim. Bana ne vereceksin?'

'Hakkın olanı alacaksın. Söyle bakalım ne istersin?'

Böyle konuşarak beni rahatlatmıştı ama hâlâ ne kadar isteyeceğime karar vermiş değildim. Duraksadığımı anlayan yol arkadaşım, benden önce davrandı:

'Bir deve yükü altın yeter mi?'

Ben yarısına bile razıydım.

'Yeter elbette. Allah senden razı olsun!' dedim.

'İyi o halde, istediğin deveyi seç, üstündeki hazine senindir.'

Sevinçten çılgına dönmüştüm. Ama o haldeyken bile küçük bir kurnazlık yapmayı başardım. Kervanın en iri devesini gösterdim.

'Al senin olsun. Altınları güle güle harca!' dedi.

Artık zengin bir adamdım. Kente döner dönmez bütün develeri satacak, kendime kocaman bir konak yap-

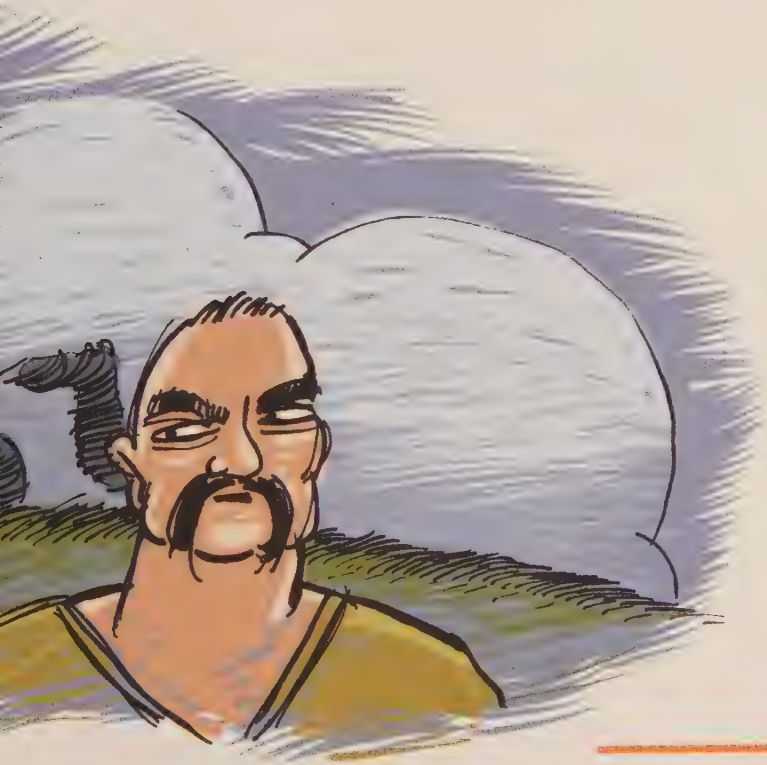
tıracaktım. Yıllardır özlemini çektiğim bolluk içindeki yaşama nihayet kavuşacaktım. İlk mola yerine ulaşıncaya kadar, uyum içinde salınan devemin sırtında birbirinden güzel düşler kurarak vakit geçirdim.

Molayı kalın gövdeli incir ağaçlarıyla gölgelenen küçük bir pınarın başında verdik. Devemden aşağı inerken, gözüm benim payıma düşen hazineye takıldı. Ne kadar da çoktu.

'Bunların hepsi benim!' diye söylendim.

Kendi kendime konuştuğumu fark eden İhtiyar muzipçe gülümsedi. İşte ne olduysa o anda oldu. Adamın gülümseyişi onuruma dokundu. Sanki beni küçümsüyor gibiydi. Eee buna da hakkı vardı tabii. Bir deve yükü altın beni kendimden geçirmeye yeterken, o otuz dokuz deve yükü altının sahibi olarak soğukkanlılığını korumayı sürdürüyordu. Yaşlı adama nefretle baktım. O, arkası dönük olduğu için bakışlarımı fark etmedi. Develerimizden inip pınarın tatlı suyuyla serinledik.

Azık çıkınlarımızı açıp karnımızı doyurduk. Yemeğimizi bitirdiğimizde İhtiyar'ın üzerine bir yorgunluk çökmüştü. Ha bire esneyip duruyordu.

'Ben biraz kestireyim, sonra yola çıkarız,' dedi.

'Olur' dedim. İçimden ona kızıyordum. Sanki burada babasının kölesi vardı. O uyuyacak, ben de başında efendinin uyanmasını bekleyecektim. Öfkeyle kalkıp develerimin yemlerini değiştirdim, sularını tazeledim. Bir ara gözlerim, seçtiğim devenin sırtındaki hazineye kaydı. Öteki otuz dokuz devenin yükü yanında benim payıma düşen ne kadar da azdı. Oysa tehlikeye ben atılmıştım. O yalnızca dağdaki geçidi açmıştı. Ama ben ölümü, çıldırmayı göze alarak hazineyi ele geçirmiştim. 'Neden sanki bir deve yükü altın istedim?' diye kendime kızmaya başladım. Benim hakkıma düşen çok daha fazla olmalıydı. Develerle işim bitince yeniden İhtiyar'ın yanına geldim. Bir çocuk gibi savunmasız, mışıl mışıl uyuyordu. Başucuna bağdaş kurup oturdum, sabırla uyanmasını bekledim. İhtiyar bir süre sonra uyandı. Beni başında bekler görünce utançla gülümsedi:

'Çok mu uyudum?' diye sordu.

'Yoo, o kadar fazla olmadı,' dedim.

Doğruldu. Bendeki değişiklik dikkatinden kaçmamıştı.

'Sende bir hal var? Ne oldu?' diye sordu.

'Daha ne olsun...' dedim. 'Sen beni kandırdın.'

'Kandırdım mı?' diye şaşkınlıkla söylendi.

'Kandırdın ya. Kırk deve yükü altından bana yalnızca bir deve yükü altın verdin.'

İhtiyar anlayışla gülümsedi:

'Hay Allah!' dedi, sanki sevimli bir yaramazlık yapmışım gibi. 'Düşündüğün bu mu? Peki sen ne kadar istiyorsun?'

Aslında ne isteyeceğimi bilmiyordum ama sözcükler kendiliğinden dökülüverdi ağzımdan:

'Ben on deve yükü altın istiyorum!' deyiverdim.

'Peki evlat!' dedi. 'İstediğin on deve yükü altın olsun. Seç istediğin develeri.'

Yine kervanın en büyük develerini kendime ayırdım. Öfkem biraz dinmişti. 'İşte hak yerini buldu!' diyordum.

Yeniden yola koyulduk. Akşam mola verdiğimizde aklıma bir şey takıldı: 'İhtiyar benimle neden pazarlık etmiyordu? Neden istediğimi güçlük çıkarmadan veriyordu?' Bu soruların yanıtını bulmakta gecikmedim. Çünkü ben hakkım olanı hâlâ almamıştım. İki gün boyunca yaşlı adamın bana haksızlık ettiğini düşünüp durdum. Üçüncü günün sonunda henüz mola vereceğimiz yere bile yaklaşmamışken dayanamayıp yine İhtiyar'ın yanına sürdüm devemi.

'Baksana baba,' dedim.

Yol arkadaşım bana döndü. Yüzünde yola çıktığımızdan bu yana hiç görmediğim bir keder vardı. 'Söyle oğul,' dedi.

'On deve yükü altın bana az!' dedim.

Bu kez gülümsemedi. Yalnızca başını sallamakla yetindi.

'Ne kadar istiyorsun?' diye sordu.

'Yarısını istiyorum!' dedim.

'Peki, yarısı senin olsun,' dedi.

Belki de bu kadar kolay razı olmasa, içimdeki hırs eriyip yok olacaktı. Bu kadar kolay teslim oluşu haklılığımı açıkça ortaya koymuyor muydu? Aldığım on devenin yanına on tane daha kattım. Ama tahmin edeceğiniz gibi yine gözüm doymadı. Yolculuğumuzun beşinci gününde yine yaşlı adamın yanına sürdüm devemi. Yaşlı adam gelişimden ne söyleyeceğimi anlamıştı.

'Yine yetmedi değil mi?' diye sordu.

'Konu yetip yetmeme değil' diye tersledim. 'Sen hem yirmi deve yükü altın aldın, hem de o kutuyu. Kim bilir o kutuda ne büyük bir zenginlik gizli ki, hiç karşı durmadan bana istediklerimi verdin.'

'Şimdi ne istiyorsun?'

'Kırk devenin kırkını da istiyorum. Kutu da sana kalsın. Hazineyi bulmak için cinlere, hortlaklara göğüs

germedim mi, ölünün göbeğinden kutuyu almadım mı? Demek ki kırk devenin kırkını da hak etmişim.'

'Kırk deveyi de al ama bu doymazlığın sınırı yok oğlum. Kendine hâkim ol...' dedi İhtiyar.

Benden korktuğunu hissettim. Kendime duyduğum güven giderek artıyordu. Ama İhtiyar'ın söyledikleri doğruydu. Altıncı gün yine kendimi hakkı yenmiş hissettim. Bu yaşlı adam gözünü kırpmadan bana kırk deveyi verdiğine göre, kim bilir kutuda nasıl bir hazine gizliyordu!

Altıncı gece hiç uyumadan kutudaki hazineyi düşünerek bir sağa bir sola dönüp durdum. Sabah kalkar kalkmaz İhtiyar'ın yakasına yapıştım:

'Çabuk söyle bana, o kutuda ne var?'

'Sen ne gözü doymaz bir adammışsın. Aldığın hazine seni dünyanın en zengin adamı yapmaya yeter de artar. Daha ne istiyorsun?' diye çıkıştı İhtiyar.

Ama bende ona pabuç bırakacak göz yoktu:

'Sen bu öğütlerle git aptalları kandır. Söyle bakalım ne var o kutuda?'

Yaşlı adam baktı niyetim ciddi, eğer söylemezse gırtlağını sıkacağım, 'Bırak yakamı,' diye inledi. 'Bırak... Anlatacağım.'

Bıraktım. İhtiyar derin derin soluk aldı. Nefretle yüzüme bakarak kutuyu açtı. Kutunun içinde yeşil renkli

bir tozdan başka bir şey yoktu. Düş kırıklığına uğramıştım. Yaşlı adam sağ elinin işaretparmağını yeşil toza değdirdi sonra bana yaklaştı.

'Bu tozu sol gözüne sürersen yerin altını, dağların içini olduğu gibi görürsün. Böylece hiçbir hazine senden gizlenemez,' dedi.

'Demek kutunun gizi buymuş!' diye sevinçle söylendim. İhtiyar tozu sol gözüme sürdü. Önce gözümün içinde bir ışık patlaması oldu. Gördüğüm bütün renkler birbirine karıştı. Sonra her şey duruldu, renkler yerine oturdu. Ve ben müthiş bir şaşkınlığa düşerek toprağın altını, kayaların içini gördüğümü fark ettim.

'Haklıymışsın be İhtiyar!' dedim. 'Gözümün önündeki engeller yıkıldı. Artık toprağın öteki yüzünü görebiliyorum.'

'İyi, artık gidelim,' dedi. 'Zaten bir günlük yolumuz kaldı.'

'Hayır hiçbir yere gitmiyoruz!' dedim. 'Önce o kutuyu bana ver.'

İhtiyar kaçmaya çalıştı. Ama güçlü bacaklarımla hemen yakaladım onu. Kutuyu zorla aldım elinden. O yerde yatarken kutuyu açtım. Sol gözüme sürdüm, toprağın ötesini gördüm. 'Sağ gözüme sürersem kim bilir daha nereleri görürüm...' diyerek işaretparmağımı yeşil toza batırdım.

'Yanlış yapıyorsun oğul!' dedi İhtiyar yattığı yerden. 'Kendine yazık edeceksin.'

Onu dinlemedim, beni kandırmaya çalışıyor sandım. Yeşil toza batırdığım parmağımı sağ gözüme sürdüm. Birden ortalık kararıverdi. 'Az sonra karanlık geçecek, sınırsız bir görme gücüne erişeceğim!' diye düşündüm. Ama ortalık bir türlü aydınlanmıyordu. Saniyeler, dakikalar geçiyor o siyah perde gözlerimin önünden kalkmıyordu.

'Ne olur yardım et!' diye yalvararak görmeyen gözlerimle İhtiyar'ı aramaya başladım. Adam gelip elimi tuttu:

'Artık çok geç...' dedi. 'Senin gözün sonsuza kadar kör oldu.'

'Ne olur bana yardım et. Bütün develerimi yüküyle birlikte sana vermeye hazırım!' dedim.

'Sana hiç kimsenin yardımı dokunamaz. Bana yaptığın onca kötülüğe karşın inan bana elimden gelse gözlerinin görmesini sağlardım. Ama seni evine götürmekten başka yapabileceğim bir şey yok.'

Gözyaşları içinde yere kapanıp ağlamaya başladım. Yaşlı adam beni yalnız bırakmadı, sakinleştirmeye çalıştı. Sonra deveme bindirdi, evime kadar getirdi.

'Kırk deveyi üstündeki yükle birlikte sana bırakıyorum,' dedi. Kutuyu da yanına alarak çekip gitti. Kırk deve yükü hazinem ve karanlık dünyamla kalakaldım.

İşte o gün bugündür her sabah kentin meydanına oturur, enseme bir tokat indirene, 'Oh hak yerini buldu!' diyerek bir kese altın dağıtırım."

Köradam sözlerini bitirince, olayı ibretle dinleyen Padişah, "Ama," demiş, "siz yanlışınızı anlamışsınız. Artık bu işkenceye bir son verseniz?"

"Doğru, daha gözlerim kör olduğu anda yaptığım yanlışı anladım. Artık geri dönüş olmadığını da biliyorum ama açgözlülüğün beni bir aptala dönüştürmesini bağışlayamıyorum!" demiş.

Konuşacak söz kalmayınca uyku kendini hissettirmeye başlamış. Vezir ile Padişah o gece Köradam'ın evinde kalmışlar. Ertesi sabah Köradam:

"Birkaç gün daha burada kalın, konuğum olun..." diye ısrar etmiş.

"Daha işimiz bitmedi," demiş Padişah. "Şapkacı'ya gidip öğrendiğimiz bütün öyküleri anlatacağız."

Sabahleyin Köradam'ın evinden ayrılmışlar. Kentin dışına yeni çıkmışlar ki, "Hünkârım" demiş Vezir. "Sizin oraya kadar yorulmanıza gerek yok. Ben Şapkacı'ya gider verdiğimiz sözü yerine getiririm."

Padişah Vezir'e sevgiyle bakmış:

"Sen çok zeki bir adamsın Vezir. Benim gibi akılsız bir padişahı bile eğitmesini bildin. Şapkacı'nın kentine ne sen gideceksin, ne de ben. Öykülerini dinlediğimiz

bütün insanları saraya çağıracağım. Danışmanım olmalarını isteyeceğim."

İşittiği sözlerin anlamını tam çözemeyen Vezir soru dolu bakışlarını Padişah'a çevirmiş.

"Yanlış duymadın," diye yinelemiş Padişah. "Danışmanım olmalarını isteyeceğim. Biz insanların belleği çok zayıftır. Bu gezi sırasında öğrendiklerimi unutmaktan, dinlediğimiz öykülerdeki yanlışları tekrarlamaktan korkarım. Bu yüzden beni uyaracak danışmanlara gereksinimim olduğunu düşünüyorum."

Padişah'ın bu düşüncesine Vezir de hak vermiş. Birlikte sarayın yolunu tutmuşlar. Bir gün bir gece yürümüşler, ertesi sabah saraya ulaşmışlar. Saray halkı onları büyük bir coşkuyla karşılamış. Dönüşlerinin onuruna o gece büyük bir şölen düzenlenmiş. Padişah ile Vezir doya doya eğlenmişler.

Ertesi gün Padişah çevresindeki dalkavukları saraydan kovduktan sonra beş ferman yazdırıp beş ulak hazırlatmış. Ulaklar hemen yola çıkartılarak Köradam'ın, Demirci'nin, Kuyumcu'nun, Müezzin'in ve Şapkacı'nın kentlerine yollanmışlar.

Aradan bir hafta geçmeden Köradam çıkagelmiş saraya. Onu sırasıyla Demirci, Kuyumcu, Müezzin ve Şapkacı izlemiş. Hepsi tamam olunca, Padişah onları başına toplamış:

"Sizin öyküleriniz bana çok şey öğretti!" demiş. "Öğrendiklerime paha biçilemez. Ama öğrendiklerimi unutmaktan, anlattığınız yanlışlara düşmekten korkarım. Üstelik yapacağım yanlışın cezasını yalnızca ben çekmekle kalmam, ülkem de bundan zarar görür. Bu yüzden sarayda kalıp benim danışmanım olmanızı istiyorum."

Konukları Padişah'ın bu sözleri karşısında şaşkınlığa düşmüşler. Köradam söz almış:

"Bizim gibi aciz kulların sizin gibi kudretli bir hünkâra ne yararı olabilir ki?" diye sormuş boynunu bükerek.

"İster padişah olsun, ister yoksul bir köylü, insanoğlunun bazı davranışları var ki hiç değişmiyor," demiş Padişah. "Sizin yaşadıklarınız bu davranışlara çok iyi birer örnek. Mesela sen, açgözlülüğün yüzünden gözlerini yitirdin; Demirci paylaşmadığı için önemli bir fırsatı kaçırdı; Kuyumcu ise har vurup harman savurmanın bedelini çok ağır ödedi; Müezzin sabırsızlığı yüzünden sevdiği kadından oldu; Şapkacı kıskançlığı sonucu karısıyla oğlunun ölümüne yol açtı. Sizler insanoğlunun yapabileceği yanlışların canlı birer kanıtısınız. Hep yanımda kalmanızı, bana yol göstermenizi istiyorum."

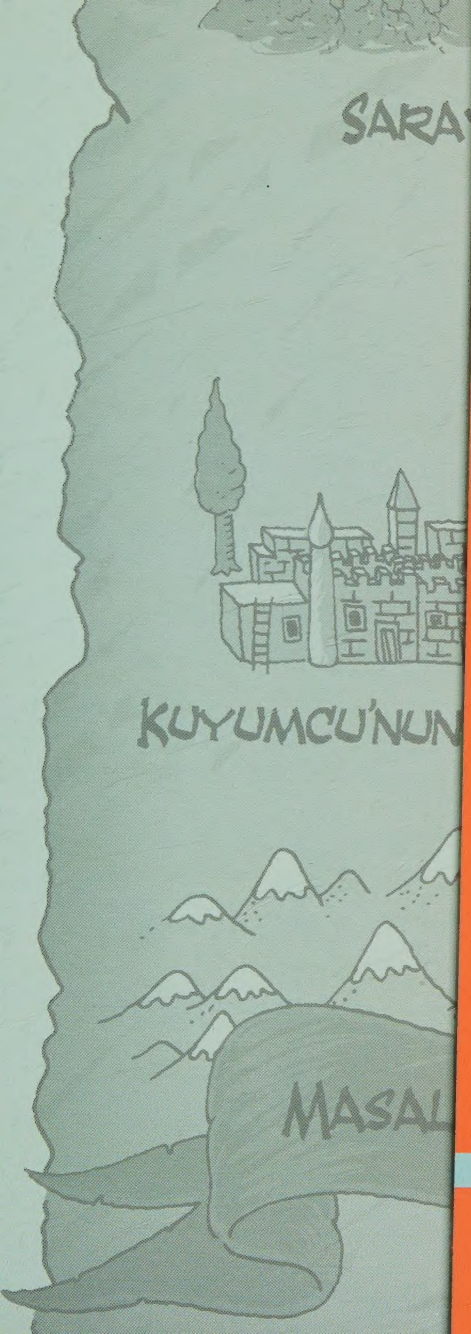
Konuklar Padişah'ın önerisini ilgiyle dinlemişler. Biraz düşününce, bu önerinin onları eski yaşamlarının

yol açtığı kâbuslardan kurtaracak bir olanak olduğunu anlamışlar. Öteki insanlara yardımda bulunarak çektikleri acılardan kurtulabileceklerini düşünmüşler. Ve öneriyi benimsemişler.

O günden sonra Padişah'ın ülkesine daha iyi yönetilmiş. Yasalardan sevgi, saygı ve adaleti dışlayan tüm maddeler çıkarılmış. Hapishaneler kapanmış, bütün cezalar kaldırılmış. Gökyüzünden, denizden ve topraktan bereket akmaya başlamış. Bahar görülmedik güzellikte renkler, kokularla açan yepyeni çiçeklerle gelmiş, yaz güneşi ürünlerin tadına tat katmış, sonbaharın hüzünlü yağmurları toprağı nemlendirmiş, kışın mavi karları ise doğanın üstünü bereketle örterek onu bahara hazırlamış.

Her sabah bolluk içinde gözlerini açan halk mutlu bir yaşam sürmeye başlamış. Padişah'ı eskisinden daha çok sevmiş, ona daha çok saygı göstermişler.

SARA
KUYUMCU'NUN
MASAL

Evvel zaman içinde kalbur saman içinde, cinler cirit oynar iken eski hamam içinde, bir varmış bir yokmuş. Aydınlık bir göğü, parıltılı bir denizi, verimli toprakları olan güzel mi güzel bir ülke varmış...

"Bu kitaptaki masalları annemden dinledim. Annem de küçükken bir masalcıdan dinlemiş. Dedem kızının gönlünü hoş tutmak için bir masalcı tutmaktan çekinmemiş anlaşılan. Annem daha pek çok masal dinlemişti ama hepsini anımsamıyordu. Bana da anlatmış, ben de anımsamıyordum. Aslına bakarsanız bu kitaptaki masalları da çoktan unutmuştum. Yıllar sonra Antep'e baba evine döndüğümde, biraz da rastlantı sonucu annem yeniden anlattı bu masalları."

Ahmet Ümit'ten hem küçüklere hem büyüklere masallar! Polisiye roman kurgusuyla; soluksuz takip edilen, hepsi birbirine bağlanan beş masal. Padişah'la beraber Şapkacı'nın, Müezzin'in, Demirci'nin, Kuyumcu'nun, Köradam'ın serüvenlerinin peşinde, adeta Binbir Gece Masalları lezzetiyle...

THG
844956
DEC

KQ-710-311

EVEREST
www.everestyayinlari.com
/everestyayinlari
/everestkitap

9 786051 418520